

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Testvérharc.

Budapest, november 8.

(v.) A gazdasági liberalizmus történetében a manchesterség egy muló epizód volt csupán, talán több egy politikai szeszélynél, de semmiesetre sem több egy kortörténelmi jelenségnél, mely jött és mult azzal a korszakkal, amely életet adott neki. A gazdasági életben az egyénnek teljes autonómiája: — ez volt a Manchester-szellem lényeges tartalma; ki-ki tegyen-vegyen, amit és ahogyan akar; a gyöngye hadd pusztuljon, az erős hadd boldoguljon, semmiféle korlát a gazdasági erők szabad játékát ne szabályozza. Ez a felfogás lejárt magát. Az új korszak kiirtotta tövestül. Manapság a gazdasági és társadalmi élet alapvető elve az, hogy mennél több embernek mennél nagyobb jólétre kell szert tennie, vagy megfordítva a tételt: mennél kevesebb ember mennél csekélyebb mértékű szükségkódést szenvedjen. A politikai fejlődés még mindig a szabadság jegyében mozog, de a gazdasági fejlődés már nem a gazdasági erők szabad játékának korlátlan-ságát, hanem a tömegek boldogulását tekinti céljaul.

Igaz volt hát ma Nagy Ferencnek, mikor érdekes parlamenti felszólalásában biztos kézzel meghuzta az elválasztó vonalat a politikai szabadelvűség és ama Manchester-szellem közt, mely a XIX. század utolsó harmadából jutott kiselejtendő leltári tárggyal a jelenkor hagyatékába. Az ugynevezett gazdasági liberalizmust a szocializmus eszméi vetették ki a nyeregből. Új századunk a szociológiai gondolkodás ösvényén halad, mely merő ellentét a gazdasági erők szabad versenyének. Ez az új irány a termelést és a forgalmat minden ponton szabályozza, tehát korlátozza is. Mert alapjában minden szabályozás a szabadság szűkítését jelenti. S hogy a poli-

tikai szabadság nagyon jól megfér a forgalom és a termelés szabályozásával és korlátozásával, arra a legekleatásabb példát Amerika szolgáltatja, amely a demokratikus szabadelvűségnek, de egyuttal a gazdasági élet szoros szabályozottságának is klasszikus hazája. Nagyon szeretjük, hogy valaki valahára hozzá mert nyulni e kényes kérdéshez, amelyet leginkább az mérgesített el, hogy a parlamentben csupa óvatosságból agyonhallgatták. Még jobban szeretjük, hogy egy komoly tudós elfogulatlansága hozta e kérdést a parlamenti megvitatás szőnyegére. Mert az a tárgyiaság, alaposság és tudományos józanság, a melyvel Nagy Ferenc a közéletnek és kivált a szabadelvűpártnak e fájó problémáját megbeszélte, módot nyújt a vita szerencsés továbbszövésére. Kettő derült ki e nagyon érdekes beszédből. Először az, hogy a gazdasági ellentétek ama káros feszültsége, mely közéletünkben az egész vonalon érezhető, nagyon jól elbirja a nyilvános megvitatást. S másodsor az, hogy ez ellentétek békés kiegyenlítésének csakugyan a higgadt kapacitáció az egyetlen módja.

Induljunk el hát a Nagy Ferenc vonalán. Való igaz, hogy az agrár-merkantil háboru ma még a szabadelvűpárt háziügye. A nézetkülönbségek igenis megvannak, sőt néha csakugyan kínos exploziókban jutnak kifejezésre, de semmi sem kényszerít annak a feltevésére, hogy békés kiegyeztetésük egy okos kompromisszum után nem lesz elérhető. Sőt a kormány gazdasági politikája, mely e kiegyenlítést a felmerülő konkrét kérdésekben sikerrel végzi s melyet a többség mindkét árnyalata minden hátsógondolat nélkül helyesel, az ellentétes felfogások és érdekek egyensúlyba jutását az utópiák világából a realis politikai feladatok területére hozza le. Abban is követni tudjuk Nagy Ferencet, hogy a politikai szabadelvűség hívei nem lehet-

nek elvi ellenzői sem a szövetkezeti ügy felkarolásának, sem az uzsora üldözésének, sem a kereskedelmi forgalom olyatén szabályozásának, mely a társadalmat a visszaélésekkel szemben akarja megvédeni. Ami a szövetkezéseket illeti, ezek legerősebb felvirulásának színhelye az európai államok legszabadelvűbbje: Anglia. Hát mi oka lehetne a magyar szabadelvűségnek, hogy irtózzon attól az intézménytől, amelyet az angol nemzet szabadelvűsége befogadott és szeretettel karolt fel? Az uzsora és az áruforgalom visszaélései pedig nemcsak antiszociális jelenségek, hanem egyszerűen *antidemokratikusak* is, mert a nagy tömegek gazdasági létfeltételeit pusztítják. A magyar szabadelvűség történelmi jellemvonása a demokrácia; hát elképzelhető-e, hogy ez a liberalizmus közösséget vállaljon valamivel, ami nemcsak az erkölcsöt sérti, hanem a demokratikus néprétegek anyagi érdekeit is? Ha hát itt-ott némi idegenkedés mutatkozik a szabadelvű közvélemény egy részében e dolgok iránt, akkor ezt csupán annak a módnak kell betudni, ahogy az agrár körök *tulbuzgósága* és szóvivőik fegyelmetlensége ezeket az új eszméket képviseli. A félreértések onnan származnak s az ellentétek attól mérgesednek el, hogy az agrár sajtó ezeket a lényegükben a szabadelvűséggel éppen nem ellenkező eszméket itt-ott a felekezeti türelmetlenség s a klerikális reakció szellemében találja fel. Ez szüli a rossz vért a szabadelvű táborban. S ez kélt érhető bizalmatlanságot ama törekvések és intézmények iránt, amelyek *önmagukban véve a szabadelvűség szempontjából semmi kifogás alá nem esnek.*

Azt mondta Nagy Ferenc, hogy a szabadelvűpárt agrárius tagjai bizonyára a magukéva teszik a politikai szabadelvűség egész tartalmát s mellette készek sikra szállani. Vajha így lenne. Nagyon fontos és nagyon üdvös

TÁRCA

Nem tanultam félni.

Nem tanultam félni halvány kisértettől.
Suhánó árnyéktól, se szótól, se tétől.

Nem tanultam félni zivatartól, vészétől.
Sem a csalódástól, sem a szenvedéstől.

Nem tanultam félni. Ha tán rosszat tettem:
Érte megbűnhődtem, érte megszenvedtem.

Dölyfős voltam? Fejem a porig alázták.
Bizakodó? Hitem százszor meggyalázták.

Reményem zöld bokrárt megtépték, szakgatták.
Rajta a sok tuskét mind énnekem hagyták.

Nem tanultam félni, megremegni gyáván
Vad ár robotásán, borus ég villámán.

Ha örömré vágytam: nem sokáig vártam.
Mindjárt az enyém volt, mihelyt megkivántam.

Sokszor cserben hagyott ábránd is, remény is.
Erősen akarni tudtam azért mégis.

Nem tanultam félni. Akit a lelkemben
Bálványnya avattam, istenné emeltem.

Annak koronáját szentségtörő kézzel
Gunyolódva törtem száz darabba széjjel.

S mert nem tudok élni káprázatok nélkül,
Mert a hazugságba lelkem beleszédül:

Kopott bálvány helyét odaadtam másnak,
Épp olyan fakónak, épp olyan hitványnak.

S mint valami bábót, mosolyogva néztem:
Milyen büszkén ül meg a királyi székben.

*

Nem tanultam félni. Mégis van oly percem,
Ismeretlen tüzek, rejtelmesen égők,
Pirosan villámlók, titkosan kísértők
Támadnak fel bennem.

Lélekzetem elhal. Minden tagom dermed,
Érthetetlen vágyak vad tábora kerget,
Pihenni nem enged.

Ilyenkor úgy érzem: sem földön, sem égen —
Önmagamban hordom legtöbb ellenségem.

Rejtett indulatok emésztő lázában
Fojtott szenvedélyek vad viharzásában.

Nem tanultam félni, de ilyenkor érzem,
Rab vagyok egy titkos nagy erő kezében.

Futó pere hozhat rám kárhozatot, vétket,
Istenem, vigyázz rám! Önmagamtól védj meg!
Úgy félek! Úgy félek! . . .

Erős Renée.

A bitó alatt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Gergely István.

A katonai fogház parancsnoka meghívta vacsorára a fiatal papot, akinek egész éjjel a halálraírt közelében kellett virrasztania. Éppen le akartak ülni az asztalhoz, amikor bejött a profosz:

— Jelentem alásnan, Rauhenstein kéri a főtisztelőndő urat.

A sáppadt, sovány papnak arca kissé kipirult és valami boldog, rajongó mosolylyal gyorsan hagyta el a helyét:

— Talán magába szállt és meggyónik.

A katonai fogházra, amely valamikor a dömések zárjára volt, nesztelenül hullott alá a januári éjben a hó. Az ives korridor csöndjét visszhangosan verte fel a léptek zaja és a kulcsok csörgése. Lent a deszkákon lompos, egyenletes lépésben járkált fel-alá az őt és a kápolna órája éppen tízet ütött. Az elsőütült folyosó alsó végén egy nyílt ajtóból, amely előtt két fegyveres őt áll, nagy négyzetű világosság esik a korridor fehérre meszelt falára és a sötétkockás kőpadlóra. Oda tart a pap. Az a cella ott a siralombház . . .

Zöldes arccal, összeszorított fakó ajakkal, de nagyon nyugodtan áll a cella közepén a dőrörűhás főhadnagy, aki nyilván várta a papot. Ritkás, szőke haja még nedves volt az utolsó fürdőtől, — az akasztófára csak tiszta állapotban viszik az embert, — vörhenyes bajsa rendetlenül kunkorodott a fogságban kinőtt bozontos szakáll fölé, apró, fáradt szeme lázasan csillogott

dolognak tartanók, ha egy gróf Károlyi Sándor vagy egy gróf Zselenszky Róbert a parlament nyilvánossága előtt megerősítendő Nagy Ferencnek ezt a véleményét. A *szabadelvűpárt lelki és politikai egysége azonban befejezett valósággá válna és ez a nagy esemény megéreztetné üdvös hatását az egyre komorabbá váló politikai helyzetnek örvendetes átalakulásában. Mert ma az ellenzék szeretlen harci kedvét nyilván a többség belső ellentétének szemlézése táplálja. Ha igazán és visszavonhatatlanul egybe tudna forradni a szabadelvűpárt, ha a többséget össze tudná ötvözni a kölcsönös megértésnek szelleme, ha az ellenzék nem azt érezné, hogy porhanyós falat ostromol, hanem azt, hogy támadását a rokontörökvéseknek tömör fálánksza fogja visszaverni: akkor még minden jobbra fordulhatna az utolsó órában is. Szeretjük remélni, hogy Nagy Ferenc helyesen appreciálta a szabadelvűpárt agrárius tagjainak politikai felfogását. Ha azok az urak csupán a gazdasági téren kívánnak közhasznu reformokat, de a politikai szabadelvűség egész tartalmát sine beneficio inventarij fogadták el, hiszen akkor egy csökönyös félreértés volt csupán az akadály a szabadelvűpárt lelki egysége létrejöttének. *Hát tessék ezt a félreértést valahára eloszlatni.* Tessék illetékesen és szabatosan kijelenteni, hogy a felekezeti reakció jelszavai csak tévedésből jutottak eddig bele az agrár-mozgalom íróit, mondott és nyomtatott okirataiba. Az O. M. G. E. időszaki folyóirataiban, a Gazdaszövetség füzetiben s az agrár főurak köztudomású támogatásával dícsérvő sajtóban néha kiméltelenebb, nyersebb hangon igazgálkodott eddig a politikai szabadelvűséggel homlokegyenest ellenkező felekezeti reakció. A néppárt nyomtatványai és újságjai sok ízben enyhébben és simábban üzik a felekezeti igaztást, mint az agrár-törökvések szóvivői. Sőt volt rá eset, hogy a *Hazánk* síkra szállta liberális kormányának ama programmszerű kijelentése ellen, hogy a magyar társadalom csakis a *nemzeti eszme* alapján szervezhető meg egységesen és gróf Zichy Jánosnak adott igazat, aki a társadalmi egység szervezésének alapjául a *felekezeti eszmet* jelölte meg. Ha igaz van Nagy Ferencnek, akkor a szabadelvűpárt agrárius tagjai nem helyeselhetik ezeket a tévelygéseket, melyek a politikai szabadelvűség merő ellentétei. És akkor félreértés volt róluk feltenni, hogy az ő auspiciumaik alatt hirdették igékben az ő politikai hitvallásuk nyilatkozott meg.*

Ezt a félreértést könnyű eloszlatni. Elégés volna az a kijelentés, hogy a politikai szabadelvűség eszméit az agrár-törökvések előharcosai is a magukénak vallják s gondolkodni fognak róla, hogy irodalmukban és sajtójukban ezentul semmi olyas ne találásék, ami ezt a végzetes félreértést ismét feltámaszthatná. Nagy Ferenc beszéde megkínálja a szabadelvűpárt két árnyalatát egy kedvező alkalommal — *talán az utolsóval* — az ellentétek összeegyeztetésére és a félreértések eloszlatására. A nagyon komolyra forduló politikai helyzetből tüstént elenyészne minden végzetes elem, ha valahára létre tudna jönni s impozáns módon meg tudna nyilatkozni a többségnek az egész vonalon való solidaritása. Ezért tartjuk mi szerencsés kezdésnek a Nagy Ferenc beszédét. S aggódva lessük, a szerencsés kezdésnek lesz-e megfelelő folytatása?

Az indenmitás.

Budapest, november 8.

Napirend előtt csak akad mindennap valami. Ma a vitásnak, még vitásabbnak mondott, de — sajnos — immár csöppet sem vitás tengerszem volt a téma napirend előtt. *Vissontai* Soma és *Nessi* Pál panaszták fel, hogy osztrák részről fegyveres erővel máris birtokba vették a Galiciának ítélt részt, amire azonban *Szell* Kálmán miniszterelnök a tulnyomó többség élénk helyeslése közben jelentette ki, hogy a nemzetközi választott bíróság ítéletében, minthogy az a magunk törvényén alapul, meg kell nyugodni. Kijelentette azonban a miniszterelnök, hogy a hivatalos határkiigazítás iránt már tárgyal az osztrák kormányral, a hivatalos rendezésig pedig — ha érthető is a régi villongásban tullesztített szenvedélyességek kitéréséi — de azokat hatósági beavatkozások kielésíteni se osztrák, se magyar részről nem volna helyes.

Ebben a nyilatkozatban a t. Ház megnyugodott.

Ami magát az indenmitás-vitát illeti: a mai nap eseménye Nagy Ferenc felszólalása volt. A volt kereskedelmi államtitkár hatalmas beszéde két fontos részre oszlik. Az első rész polemikus keretben azt bizonyította, hogy a kormány magasabb etikai alapon dolgozik s a szabadelvűpárt, ha gazdasági felfogás tekintetében kompromisszumokra szorul is, kifelé egységesen jelentkezik s a párt szabadelvű politikája szempontjából teljesen azonos alapon áll. A beszédnek ez az első része hatásában nem volt olyan jelen-

tős, mint a második. Ez aktuálisabb s a szélsőbalra nézve jelentősebb volt. Mert a volt kereskedelmi államtitkár a törvénymagyarazást összes eszközeivel, a törvény világos szavaiból s azonfelül Kossuth Ferencnek, Komjátthy Bélának és Mezőssy Bélának a paktumra épített törvényjavaslat érdemleges tárgyalása alkalmával mondott beszédeiből mutatta ki, hogy az 1899: XXX. törvényekbe a szélsőbal csak utólag magyarazza bele azt az értelemet, mintha a kereskedelmi szerződéseket 1903. január 1-éig okvetlenül föl kellene mondani s mintha az autonóm vámtarifát el nem készülése vagy a viszonsosság megsértése esetében feltétlenül csak az önálló vámtérület következhetnék. Ez a nagy apparátussal kidolgozott törvény-magyarazat hatásában egyszerűen megdöbentető volt. A szélsőbal tagjai úgy néztek egymásra, mint akik alól kihúzták a gyékényt. A mára kiadott szélbali napiparancsot is meg kellett változtatni és Bakonyi Samu helyett, (aki erre a nem várt támadásra hirtelenében nem igen válaszolhatott volna), *Gabányi* Miklós ugrott be, hogy majd csak kimókázza az ülést, amit a rusztikus tréfák kedvelőinek megelőgésére meg is tett. *Gabányi*nak persze nem kellett a volt államtitkárral megbirkóznia. Ezt tőle senki sem várta és erősebb legényeknek se lesz könnyű.

A jelentős beszéd és a jelentéktelen móka közé esett egy tegnapi szövdött incidens nyílt elintézése. *Fischer* Győző jelentette ki a Ház színe előtt, hogy tegnap tett ugyan egy tréfát, ugynevezett „ugrató” megjegyzést *Vészi* József, de nem hitte, hogy az a naplóba is kerülne és esetleg sértő szándékúnak is volna magyarazható. Régi barátság fűzi *Vészi* Józsefhez, akit sokkal inkább nagyrabecsu, semhogy egy közbeszólással is sértani akarná. *Vészi* József ezt a lojális nyilatkozatot lojálisan elfogadta s az incidens ezzel elintéződött.

A képviselőház ülése november 8-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, báró *Fejérváry* Géza, *Daranyi* Ignác.

Elnök: Jelenti, hogy *Kubinyi* György, Trencsén-megye illavai választókerületének képviselője, meghalt. Miután néhány meleg szóval megemlékezik az elhunytól, kéri a Házat, adja meg a meghatalmazást arra, hogy *Kubinyi* György elhunytától örökölt részvételek a jegyzőkönyvben kiegészítést adhasson s hogy a választókerületben az új választás iránt intézkedhessék. (Helyeslés.)

Maróthy László: Bemutatja a mentelmi bizottságban letárgyalt ügyekről szóló jelentéseket s kéri napirendre tűzésüket.

— Nem. De talán mégis. Ki tudja? Mindenestre ostobaság, ha érzem.

— Ugyan?

— Sajnálom magamat is, azt a szerencsétlent is, amiért születtem. És bővíl kacagok azon, hogy bíráknak nevezett emberek odaülnek a zöldasztal mellé és kimondják reám, hogy bűnös vagyok, bűnös, főbenjáró ügyben, meg kell halnom. Ki nem bűnös?

Egy pillanatra elhallgatott, aztán így folytatta:

— Furcsa! Itten, ezzel a fejjel, amelyet most még kezemmel megfoghatok, filozofálok. Filozofálok a halálról, amely néhány óra múlva itt lesz. Megragadnak, megkötöznek, — oh csak hagyja, nem reménykedem a kegyelemben, nem is akarom, tudom is, hogy ilyen esetekben nincs kegyelem. Nekem a halál nem büntetés, hanem megmenekvés.

— A földi bíró Isten küldötte, — szól a pap. — Boldog, ki ezen a világon megbűnhődik, hogy ott tulnan szabad legyen.

A halálraitélt megint cigarettát sodort, rágyújtott és miután a vörösborból egy kortyot felhőrpintett, kis szünet után valami különös merengő fájdalommal megszólalt:

— Olyan rövid az idő, amely még számomra van, hogy nem veheti tőlem rossz néven azt az önzést, amelylyel tisztán a magam dolgáról beszélék egyre. Engedje meg, főtisztelendő uram, hogy csak néhány szóval életem egyik legszebb és legfájdalmasabb emlékéit elmondjam önnek.

Kívül az óra éppen éjfélt ütött.

— Nos, ezelőtt három évvel szerelmes voltam egy leányba, akit már magának eljegyzett más valaki. A lány szintén szeretett engem. Ki volt zárva, hogy egy szegény katonatiszt felesége lehessen, aki nem tudja letenni a kauciót. Kép-

és pillantása hosszú, lemondó, halálosan elszánt. Beszéde nyugodt, határozott, de olyan, mintha minden szava után egy-egy nehéz sóhaját fojtana magába ez az élőhalott.

— Bocssáma meg, főtisztelendő uram, hogy ide zaklattam. De belátom, hogy rideg beszédemmel megsérthettem. Bocssáson meg!

Kérvőleg fordult a pap felé, aki megragadta kezét és fájdalommal, forró szeretettel nézett reá hosszan és némán. Majd odavezette a fehér asztalhoz, ahol két viaszgyertya között a feszület sötétlett.

— En drága, szegény, szeretett testvérem! Megszólal már valami a szívében, ha idénáz a megleszített Megváltóra? Nem érzi-e megbánó fájdalomban, hogy minő másképpen lehetne minden, ha más ember lett volna? Nem ébred föl emlékezetében a tiszta gyerekkor, az első áldozás, édesanyja és testvéreinek képe? És a megbánás? A magabaszállás? A vezeiklés a rettentő bűnért? Még van ideje, én szegény, szeretett testvérem, gondoljon Istenre, aki jobban szeret egy vezeiklő bűnöst száz igaznál és akinek kedve telik a megbánásban. Ne gunyolódjék, Isten kegyelme nagy, végtelenül nagy, — örvendjen a büntetésnek, amely reá vár... Igazságos az Isten és jó. Kérje az Istent, — az Isten oly szivesen segít.

És igrálmórté eszedve nézett reá a pap. Az meg gyöngéd határozottsággal kivonta erős, barna kezét a pap fehér, keskeny ujjai közül, az asztalhoz lépett és valami különös elegánciával, amely meghazudtolta darcóruháját, cigarettát sodort a purzicsánból, amelyet neki utolsó óhaja szerint megadtak.

— Foglaljon helyet, főtisztelendő uram. Nagyon sajnálom, hogy én vagyok az oka, amiért megfosztották éjjeli nyugalmától. Maradjon kissé nálam, legalább nem unja magát. En meg nyugodtabb vagyok, ha hallom a hangját, ha valaki-

vel beszélhetek, ha még nem érzem magamat egészen halottnak. Ha egyedül vagyok, akkor amugy istenigazában érzem és tudom, hogy én leszek holnap az, akit fölakasztanak. Ha meg így egymással elbeszélgetünk, olyasmit érzek, mintha más emberről lenne szó.

A pap leült a székre, vele szemközt az égy szélőre a halálraitélt. Egyedül voltak. A profsz betette az ajtót; künn a korridoron az örök jártak föl-alá, nehéz lépteik alatt nagyokat kongott a kőcsocka, a rácos ablakon át pedig ki lehetett látni az immáron kiderült éjszakába, amelynek holdvilága valami csudálatos ezüsthidat vert a mélyesen kék mennyboltt és a hóban csillámzó föld között. Hébe-hóba a kápolna órája rideg hangon jelezte a siető időt, az utóáról pedig behallaszott valami kései részeg ember kurjantása.

— Főtisztelendő uram. Amit eddig a bíróság előtt váltig tagadtam, imhol bevallom önnek. Nagyon sajnálom és szegyenlem magamat, hogy eddig tagadtam. Ez nem volt méltó egy *Rauhenstein*hoz. Igen, bevallom. Csakugyan én löttem agyon a kapitányt.

A papot nem lepte meg a vallomás, hiszen a bizonyítékok minden kétséget kizárólag megmutatták, hogy ki követte el azt a végzetes tettet. Lehuny szemmel, mozdulatlanul és ridegen, mint a végzet haligattá tovább a vallomást.

— Tudtam, hogy azt az éjszakát kinél tölti a szerencsétlen ember. Megvártam a ház előtt és amikor a reggeli szürkületben kilépett a kapun — most is magam előtt látom, amint feltűzi a galléját — löttem, mint a kutyát. Így lettem én gyilkos és gazember, akitől mindenki elfordul. És ezért kell meghalnom. Nem bánom. Szivesen megyek. Örömet szabadulok meg ettől a sületlen tréfától, amelyet életnek neveznek.

— Nem érez megbánást?

(A tengerszem.)

Visontai Soma: Azt tartja, hogy amíg a tengerszemről hozott ítélet nincs beikkelyezve, addig az odaítél terület fölött a magyar kormány intézkedik. Lengyel részről azonban máris úgy tekintik a dolgot, mintha övék lenne a kérdéses terület. Betörnek az országba, áthidalják a Bialka folyót s midőn a magyarok segítséget kértek az alispán hivatozva egy miniszterelnöki leiratra, amely megtiltja a csendőrség igénybevételét, megtagadta a kérés teljesítését. Megnyugtató intézkedéseket sürget. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Nessi Pál: Szintén megdöbbent, amidőn azt hallotta, hogy betörő bandák lépték át a határt. Ő felsége koronázási esküjében, a hitlevélben megfogadta, hogy Magyarország területének épségére gondja lesz. Hát mire való a honvédség, ha nem arra, hogy visszaverje az ellenség támadásait. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Hozzájárul Visontai kérelméhez.

Széll Kálmán: Mindkét hozzámm intézett kérdésre igen szívesen adom meg a választ. (Halljuk! Halljuk!) Nessi Pál képviselő ur által használt egyes kifejezéseket illetőleg kell az megjegyzést tennem, hogy nem hiszem, hogy ebben a kérdésben azok helyesen lettek volna alkalmazva. (Ugy van! jobboldal.) Itt nincs arról szó, hogy én micsoda hatalmat és tekintélyt tudok vagy akarok kifejtetni, mert higgye meg a képviselő ur, hogy tudok is, akarok is ott, ahol arra szükség van. (Ugy van! jobboldal.) A közös hadsereg és a honvédség meg is fogja tenni és meg is tette kötelességét mindig, a mikor a törvény értelmében és alapján feladatának egyikére vagy másikára hivata van az ország belnyugalmának helyreállítására. (Ugy van! jobboldal.) A t. képviselő ur úgy tárgyalja ezt a kérdést, mintha annak semmiféle történelmi vagy jogfejlődési előzménye nem volna; mintha itt arról volna szó, hogy határsértés vagy Magyarország integritásának való attentum történne és ezt én összevetkezek ellenem. Pedig nem így van; hanem úgy, hogy az 1897. II. törvények azt az évek során vitatott határszabályozási kérdést egy nemzetközi bíróság ítélkezésére bízta. Az ítélet reánk nézve kedvező nem volt, az ítélet az eddig magyar határnak tartott terület egy részét odaítélte Galiciának. egy nemzetközi bíróság ítéletével. (Ugy van! jobboldal.) Ne méltóztassék tehát a dolgot abban a színben feltüntetni, mintha én és a mostani kormány a kérdés eldöntésének ezen módját, vagy ezen eljárásért bármi tekintetben is felelősséggel tartoznánk, vagy abban minket hiba terhelne. (Helyeslés jobboldal.) Ennek a bíróságnak ítélete jogerős, feltétlenül végrehajtandó és respektálandó. (Helyeslés jobboldal.) Ezzel a kérdés jogi része, nézetem szerint, teljesen el van intézve és bármennyire sajnálom is, hogy pervezteszek lettünk, az az öntudatom, hogy a törvény alapján jártam el és semmit sem mulasztottam el, ami a jog megvédése tekintetében kötelességem volt, amint ezt Visontai Soma képviselő ur maga is elismerte. Most az ítéletnek végrehajtásáról van szó és arra kérem a t. képviselő urat ne méltóztassék minden, talán kissé túlzott, kiszínezett hírek mindjárt hitelt adni. (Helyeslés jobboldal.) Hogy ott kellemtelen, birtokháborgató, a határt és a status quot nem respektáló dolgok történnek, az áll; hanem hogy azok autentike miben állanak, arra nézve én alapos jelentéstételre hívtam fel az illető hatóságokat. Ezen jelentés előtt meg nem lekszik. Nem helyes, hogy addig míg az ítélet végrehajta nincs, a történt dolgok előállottak. De mindez nem az osztrák hatóságok, hanem magánosok részéről történik. Az én álláspontom az, hogy először is ez az ítélet semmiképpen sem lesz invalidálható, mert az máris teljesen validus és végérvényes. (Ugy van! jobboldal.) Erre a tétér helyesztük a kérdés megoldását, erre helyezte a magyar törvényhozás egy speciális törvény által, mert a nélkül nem történhetett volna; ennek a kérdésnek végleges elintézését tehát minden irányban respektálni kell, (Zaj a szélsőbaloldalon.) mielőtt az a törvényes formák és kellékek közt létrejött, (Ugy van! jobboldal.) Felkiáltások a szélsőbaloldaltól: Magántulajdonról van szó! A magántulajdonra nem vonatkozik a dolog, a bíróság nem ítélte oda Hohenlohe hercegnek egy hold földjét sem, csak az országos határ lett megállapítva. (Ugy van! jobboldal.) Ami a beikkelyezést illeti, én erre vonatkozólag, a multror azt mondtam, hogy ezt a kérdést meg fogom fontolni és annak idején erről nyilatkozni fogok. Álláspontom az, és valószínűleg az a fogok konkludálni, hogy a beikkelyezést törvényjavaslat alakjában fogom a háztól kérni. (Élénk helyeslés.) Kérni fogom, pedig azért, mert egy oly ítéletnek beikkelyezéséről van szó, amely új országos határt állapít meg. (Általános helyeslés.) De ez nem azt teszi, hogy az ítéletet bármiképp felül lehet bírálni, mert ez végérvényes, mint nemzetközi ítélet; és csak azt teszi, hogy be kell cikelyezni, mint az 1897-iki törvény folyamán. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) A területi integritás iránt való respektusból, mert azt szentnek és sérthetetlennek tartom, mivel annak magállapítását egy törvényvel nemzetközi bíróságra bízom, a bíróság ítéletének változatlan módon és felülbírálás nélkül való beikkelyezését fogom valószínűleg javaslatba hozni. (Helyeslés.) Ez, gondolom, a közjogi törvényes és helyes megoldás és ez szerint fogok eljárni. (Élénk helyeslés.)

Ami a formális hatóság átadást illeti, azt igenis szükségesnek tartom, mint a törvénynek végrehajtását. Álláspontom az, hogy ne egyes magánosok, a maguk akaratára szerint, hajtsák végre az ítéletet. (Általános helyeslés.) hanem szükséges, hogy azt a magyar kormány és az osztrák kormány, úgy, amint a törvény mondja, a határvonalnak az ítélet által kijelölt, a helyszínen formálisan és egészen precíz módon való megállapodás után egyetértőleg végezzék az átadást és a két állam a maga autoritásával hajtsa az ítéletet végre. Ha ez megtörtént, akkor az ügy magánosok határvilágításának és zavarának többé nem lesz kitéve. A hivatalos átadásnak mikéntjére nézve, annak precíz és szabatos keresztülvitelére vonatkozólag már tárgyalok az osztrák miniszterelnök ural és mielőtt megállapodásra jutok, az ítéletnek az állam autoritásával való végrehajtása iránt intézkedni fogok. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Felkiáltások a szélsőbaloldalon: De addig mi lesz?

Rákosi Viktor: Zamojskic addig tiltsa ki!

Széll Kálmán: A mig ez meg nem lesz, magától értetődik, hogy a rend fenntartásáról gondoskodni fogok (Általános helyeslés) és ugyanígy intézkedésre fogom felhívni az osztrák miniszterelnök urat is, amint már fel is hívtam.

Semmi kétségem az iránt, hogy hivatalos felelősségem előzetesen fogadtatásban így részesülök. Azt hiszem, hogyha ezt a kérdést nyugodtan vesszük figyelembe, akkor meg fogunk nyugodni abban az ítéletben, nyugodtan várhatjuk be ennek végrehajtását, mely közjogilag és minden tekintetben korrekt fellogás alapján jog történni. (Élénk helyeslés.)

Az indennitv.

Nagy Ferenc: Előre kijelenti, hogy nem tartja az indennitv a kormány iránti bizalom kérdésének s még akkor is megszavazná, ha bizalmatlansággal viseltetnék a kormány iránt. (Mozgás a szélsőbalalon.) Azok a bizalmatlansági érvék, melyeket a függetlenségi párt illohozott, nem tudták meggyatni az ő bizalmát egy pillanatra sem, az pedig, amit Kossuth Ferenc mondott, hogy nagy hátrány van abban, ha a kormány élen nagyon nagytehetségtű férfi áll, legfeljebb a függetlenségi pártba nézve lehet hátrány. Hátrányosnak csak akkor tartaná ezt a nagy tebeiséget, ha a kormányélenki maohiavellista politikát tizne. Pedig éppen Széll Kálmán az, aki az erőszak politikája ellen nyilatkozott s ugy is elkelekedett, aki kormányzati módszerébe a koncilians eljárást vitte be s ezt a módszert magasabb etikai alapokra fektette. Ezt a függetlenségi párt maga is elismerte már, mikor Széll Kálmán elfoglalta székét. Azóta pedig nem változott e tekintetben semmi. Ellenben csak azokat a törvényeket kell megneézni, melyeket Széll uralma alatt hoztak s akkor mindenki belátja, hogy ha akkor nem volt ok a bizalmatlanságra, most már oka van a függetlenségi pártnak a bizalomra. E törvények közt ott van a kuriai bíróságról szóló törvény, az új összeférhetelenségi törvény, mindkettő a kormány etikai principiumainak folyamánya.

(A szabadelpvpart egysége.)

Ez etikai alapon nyugvó kormányzati rendszernek köszönheti a szabadelpvpart, hogy a volt nemzet pártt ebbe a pártba elvnek illoadás nélkül behelyezhet és hogy e pártban jól érzé magát s vele öszeolvad.

Kabik Béla: Hallottuk őket nyilatkozni! (Zaj.)

Nagy Ferenc: Gróf Zichy János utalt arra, hogy a szabadelpvpartban elientétek vannak s hogy a pártnak s kormányának nincs határozott közigazdasági programja, hanem kompromisszumokkal kormányoz. Megengedi azt, hogy a pártban nincs minden mellékérdésre nézve tökéletes egyetértés, de olyan politikai párt, melyben minden kérdésben meg egyezés van, nincs is a világon. Sem a függetlenségi párt és a néppárt sem kivétel ez alól. (Igaz! ugy van!)

Molnár János: Nem áll. Nálunk nincsenek különbözőzetek!

Nagy Ferenc: Megengedi még azt is, hogy a szabadelpvpartban ellentétes illogások léteznek a közigazdasági politikára nézve. A kérdés csak az, hogy a párt ki tudja-e ezeket az ellentéteket saját kebelében egyenliten, mert ha ki tudja, akkor kijelöl

ez nem jelentkezik már pedig az ellenzéki pártokra csak az bir fontossággal, hogy ez ellentétek nem jelenkeznek-e akkor, mikor konkrét törvényjavaslat áll ön és a párt a Ház elé. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) A szabadelpvpart arra fog illokedni, hogy az ellentétes nézetek közül azt emelje érvényre, melyet az egész párt a leghelyesebbnek fog találni. (Élénk helyeslés jobboldal.) Lehet, hogy egy ilyen kiegyenlítés kompromisszum útján fog megtörténni, mert ő semmi jogosult vádat nem talál abban, ha kompromisszumokkal uralkodik bármelyik párt. Az ellenzék is kompromisszumokkal dolgozik. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Ellenmondások a szélsőbaloldalon.) Az sem dolgozhatik a nélkül, feltéve, hogy csakugyan önállóan gondolkodó férfiak ilnek ott s feltéve, — ami kétségtelen — hogy különböző érdekek képviselői ilnek ott és hogy mindezeket az ellentéteket alá nem rendelik egy felsőbb hatalomnak, amely rajtuk il, úgy, hogy az ellen abszolote felszólalni nem is szabad.

(A paktum.)

Attér ezután az 1899: XXX-ik törvényeikk magyarazatára, arra a legilobb óra, mely miatt a függetlenségi párt nem viseltetik bizalommal a kormány iránt. Három tétel van, melyekre nézve a függetlenségi párt nem fogadja el a miniszterelnök magyarazatát. Először az, hogy a külilddi kereskedelmi szerződések 1903. január 1-én okvetlenül tel kell mondan. A másik tétel az, hogy ugyanazon időben, tehát 1903. január 1-én az autonóm vámtarifának okvetlenül el kell készülni. A harmadik tétel: hogy ha fel nem mondatnának a külilddi szerződések és ha el nem készülné az autonóm vámtarifája ezen időig, akkor ez okvetlenül a viszonsosság megsértése Ausztria részéről.

Mikor az 1899: XXX. t.-c. keleztezték ő nem volt tagja a Háznak, tehát nem ismeri a törvényeket kelezésének összes előzményeit, de viszont annál el fogulatlanabban itélheti azt meg, mert megalkotására nem volt semmi beilyolása. (Helyeslés jobboldal.) A törvénymagyarazat első szabálya az, hogy a törvény értelmét a törvény szövegéből kell magyarazni. Ha a törvény szövegét nézi tehát, sehol sem találja azt, amit a függetlenségi párt állít, hanem azt amit a miniszterelnök állít. A ilmondásra vonatkozólag a negyedik szakasz világosan azt mondja, hogy Magyarországnak joga van követelni a ilmondást, Ha azt mondja a törvény, hogy joguk van még nem mondja az is, hogy kötelesek vagyunk. (Főkiáltások bal felől: Ezt már hallottuk! Halljuk! Halljuk!) Ami a második tétel illeti, a törvény egy szót sem szól arról, hogy az autonóm vámtarifának 1903. január 1-én okvetlenül létre kell jönnie és ez annak nevezetesebb, mert a Bánffy-féle kiegyezési javaslatban meg éppen ez a terminus benne van.

Kossuth Ferenc: Ebben is benne van.

Nagy Ferenc: Benne volt, de nincs benne. E helyett azt mondja a törvény, hogy akkor és addig kell megcsinálni az autonóm vámtarifát, amikor megkezdhetjük a tárgyalásokat a külilddi államokkal. Kossuth Ferenc persze azt mondja, hogy ez amugy is azt jelenti, hogy 1903. január 1. Csakugy a dolog nem így van. A nemzetközi jog, főleg a kereskedelmi szerződések-kötekek terén szerzett ismereteire hivatkozva mondja, hogy nem áll az, mintha akkor, amikor egy szerződést ilmondtak egy külilddi államnak, azonnal meg kellene kezdeni a tárgyalásokat, vagy fel kellene ajánlani. Ilyen nemzetközi szabály nincs, nem is lehet, mert az a oelzserőségűtl függ és a felmondás idején uralkodó körülményektől. A nemzetközi jogban hát nincs ilyen szabály s hogy jó, hogy nincs, arra csak azt hozza föl például, hogy a jelenlegi viszonyok közt, ha Németország is olyan vámtarifát szavaz meg, amint ő a kormány előterjesztését tárgyaló bizottságban állapított meg, akkor nem tartaná helyesnek, ha Magyarországnak illo kellene ajánlania a tárgyalásokat a szerződéskötésre. A ilmondás tehát nem hozza magával a tárgyalások illoajánlását, ebből pedig ismét az következik, hogy 1903. január elsején meg kell kezdeni a tárgyalásokat, illo kell állítani a vámsorompót. Még megjegyzni, hogy mivel különben is a szerződések csak 1904. január elsejéig járnak le, egy egész esztendő van még a tárgyalásokra s a szerződések beikkelyezésére. Kimutatja ezután még azt is, hogy merőben helytelen, ha a ilmondási terminust a vámtarifá elkészültének terminusával összeköteztetésbe hozzák.

A harmadik kérdésnél azt kell tekintetbe venni, hogy a vámtarifának nem kell január elsején elkészülni. Ha pedig nem kell, akkor az, hogy nem készülni el, nem a viszonsosság megsértése. Nem az még akkor sem, ha az idegenek ilmondják a szerződést, mert akkor is csak fél év múlva kezdhetők meg a tárgyalást. Sőt a vámtarifá el nem készültével a viszonsosság megsértése nem is lehetséges. A viszonsosság megsértése csak akkor állhatna elő, ha fix terminus volna s ha az osztrák kormány kijelentene, hogy ő az autonóm vámtarifá elkészítésében egyáltalában közre nem működik, vagy megtagadja, hogy azt velünk együtt elkészítse.

Mikor a miniszterelnök betérjesztette az 1899. XXX. törvényeikk-javaslatát, Kossuth Ferenc, majd Ugron Gábor elismerésüket nyilvánították a miniszterelnök korrek és őszinte eljárása iránt. Nem lehet föltételezni, hogy Kossuth és Ugron így nyilatkoztak volna, ha a javaslatban nem találta volna meg a különböző pártok közt létrejött megállapodásokat, vagy ha másként interpretálta volna az ellenzék a törvényt, mint a miniszterelnök. Azt sem lehet mondani, hogy a javaslat meglepetészerű volt, hisz a javaslat érdemleges tárgyalásra erősen készülték az ellenzék vezetérfiai s hoztak is olyan beszédeket, melyekből sokat lehetett tanulni, csak egyet nem lehetett találni bennük, azt, hogy ők úgy értették volna a paktumot, hogy a szerződések 1903-ig okvetlenül

lél kell mondani, hogy az önálló vámtarifát 1908. január elsején okvetlen meg kell csinálni, hogy az önálló vámtarifát a viszonyosság megsértése esetén okvetlenül föl kellene állítani. Gondolja meg az ellenzék, hogy hova vezet az, hogy minő jogbizonytalanság színhelye volna az ország, ha a törvényalkotás hatályát attól tennék függővé, hogy a törvényalkotást megelőző paktumnak megfelel-e. (Élénk tetszés és heveslés a jobboldalon és a középben.) Ez áll természetesen erre a paktumra is.

Széll Kálmán: Pedig egészen megfelel!

Kossuth Ferenc: No!

Széll Kálmán: De bizony nem no!

Nagy Ferenc: Ha nem is felel meg, akkor is állana, amit mondott. Pedig megfelel, mert ha másként volna, akkor okvetlenül kellett volna annak a többszörlésnek is történnie, hogy ez nem a mi akaratunk, ami e törvénybe jön, hanem az a más akarat, amely előbb lett megállapítva; (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középben.) Ha nem tetétek, ezzel elfogadták azt ami benne van ebben a törvényben, (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középben.) és ezzel megszünt már a paktum többé létezni, annak többé hatálya ezzel a törvényvel szemben nincs. mint ahogy nem is szabad, hogy legyen. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középben.)

(A dinasztia.)

Holló Lajos igen szép beszédében belehozta a vitába a dinasztit is. Koncedálom akár a történelemből, akár a jelenből, hogy igenis keletkezhetnek ellentétek a dinasztia és a nemzet között. De egyet el nem ismerhet: azt, hogy egy dinasztia érdeke azon nemzet érdekében, amely felett uralkodik, ellentétben állna. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon és a középben.) Zajos ellentmondások és derűtlenség a szélsőbaloldalon.) vagyis hogy a dinasztia érdeke az lehetne... (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: A história ezt mutatja! (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Nagy Ferenc: Hát miből származtatja le a dinasztia a maga tekintélyét és hatalmát? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon. Igy kelene lenni, de nem így van! Zaj.) De így is van. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Mozgás és ellentmondások a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: A közös hadseregből származtatja! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Nagy Ferenc: A nemzeti érület ápolása annak fel fogása tekintetében, hogy mi felel meg azon ország érdekeinek, annak a nemzetnek, erre nézve lehetnek véleménykülönbségek, de hogy maga a dinasztia érdeke ellentétben álljon az ország érdekeivel, (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.) ezt nem ismerheti el, mert egy oly dinasztia, amely azt hiszi, hogy akkor lesz tekintélye, ha az ország szegényedik, fenn nem állhatna... (Zajos közbékítések a szélsőbaloldalon.)

Hentaller Lajos: Olaszországban is így volt. Ki is kergettek őket Olaszországból! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Nagy Ferenc: Azt az állítást el nem fogadhatja, hogy a dinasztia érdeke az lenne, hogy Magyarország ne legyen erős és gazdag. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon.) A törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapján elfogadom. (Élénk helyeslés és élénzés a jobboldalon és a középben. A szavakat számosan üdvözlék. Félkiáltások: Ut pere szünetet kérek!)

(Személyes kérdésben.)

Komjáthy Béla: Személyes kérdésben válaszol Nagy Ferencnek. Elismeri, hogy a szerződés kötés után maga a szerződés érvényes és nem a szerződés megelőző szóbeli megállapodások. De ha a szerződés értelme magyarázatra szorul, akkor azt is meg kell vizsgálni, hogy mitől ebből megállapodásra jutottak a szerződés megkötése előtt.

Pichler Győző: Személyes kérdésben szólal föl. Tegnap, Lengyel Zoltán beszéde közben, Vészi József egyik közbeszólására olyan megjegyzést tett, amelyet nem sértő szándékkal, hanem inkább tré akképpen mondott. Távol áll tőle, hogy Vészi Józsefet, aki iránt nagy tisztelettel viseltetik s akinek régi és meglehetősen barátság fűzi, meg akarta volna bántani.

Vészi József: Csak annyit kíván megjegyezni Pichler Győző közbeszólására, hogy lojalis kijelentését hasonló lojalitással fogadja.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggesztik.

(A napirend folytatása.)

Gabányi Miklós: Az indennitást nem fogadja el. Szeretném Nagy Ferenc képviselőtársával polemizálni s bizonyítani, hogy a költségvetés tárgyalására e ég idő lett volna, nem kellett volna indennitást kérni, de persze a miniszterelnök nem ért rá: Bősbe kellett mennie tányért nyár. Aztán a kiegyezés kérdése akar áttérni, de észreveszi, hogy nincs miniszter a teremben így kiált tehát: En bizony faira borsót nem hányok! s leül. (Hosszantartó derűtlenség.)

Elnök: Kéri Gabányit, hogy folytassa érdekes fejtegetéseit.

Gabányi Miklós: A magyar miniszterelnök folyton utazgat. Hol Bősben van, hol Ischben, hol meg Rátóton s ő kimondja, ami a szívén van; nem tartja illendőnek, hogy a miniszterelnök utazgat, mint valami vigéc. (Derűtlenség.) Széll és doktor Koerber a kiegyezési tárgyalásokat négy fál közt intézték teletekavész közben, vagy talán kapucináriusit ittak. (Derűtlenség.) Ha összevesszük, előállott Golchowski, a főzandár s megparancsolta Szélinek, hogy csokolja meg hamar azt a doktor Koerber. (Nagy derűtlenség.) Most áttér az országházára, amelyet a pospan elűsértáltak, pedig a

ma született gyermekekre is két korona esik az építési költségekből s e mellett olyan szűkre szabták, hogy úgy kell egyenkint kimászni a padokból, mint a biraknak. (Hosszantartó, zajos derűtlenség.) Aki nem hiszi, hogy a Ház szűk, hát bebizonyítja. Itt a collstokja, evvel mérte föl a Házat. (Nagy derűtlenség közt collstokot von elő a zsebéből.)

Elnök: Kérdem a képviselő urat, hogy ezek az érdekes fejtegetések hogy fűgnek össze az indentyi kérdéssel.

Gabányi Miklós (hosszas gondolkodás után): Hát ugy, hogy én a parlamenti reformot akarom, már pedig ha kiterjesztik a választói jogot, hova szorítjuk be az új képviselőket. Hisz meg az újságíróknak sincs helyük, nem is szólva a gyorsírókról, akik a föld aul buinak ki, mint a gomba s ahonnan reggel kibújtak, oda bujnak vissza este. (Hosszantartó, zajos derűtlenség.) Az elsőket meg írtették a nobelgalériára s ha föláll, a karzatról a szép asszonyok megmögathatják a háját. (Derűtlenség.) És a főokos terem mire való? Talán arra, hogy a csizmánkat tartogassuk benne? Minden nagy és tágas itt a Házban, a folyosó kucsirozni lehetne, csak az ülésterem kicsi. Már most csak egy dolog van hátra s ez az, hogy menjenek vissza a régi Házba, itt meg csináljanak valami nagy mulatóhelyet. Különbön ugys hiába beszél, hát inkább hallgat. (Zajos derűtlenség.)

(Interpelláció.)

Fosaggy Miklós: Az erdélyi adótermékek ügyében intéz interpellációt a pénzügyminiszterhez. Az adótermékek alapítványi gyűjtőket árnyak és gyermekeik segítségére. Kérvényt intéztek a pénzügyminiszterhez, de ez a kérvény még most sincs elintézte.

Lukács László: Nincs tudomása arról, hogy hozzá intétek volna kérvényt. Az adótermékek nem hozzá, hanem a belügy-miniszterhez fordultak, ahonnan aztán áttették a doigot a pénzügyminisztériumhoz. Nem tudja, hogy mi okból késik a kérvény elintézése, de ha megsürgették volna, már rég el volna intézve. Amit az adótermékek kérnek: az egyesületük pénzeinek az adóhivatal által való kezelését azonban nem tartja megengedhetőnek. A Ház tudomásul vette a miniszter választát, s az első két órákor berekesztette az ülést.

BELFÖLD

Család bukások ellen. Az igazságügyminiszteriumban ma délután Flósz Sándor igazságügyminiszter elsőbbséggel folytatták a családj üzletátruházások szabályozása tárgyában készített előadói javaslat tárgyalását. Ennek során megkezdődött a részletes vita is. A tanácskozás a jövő héten folytatni fogják.

Küldöttség Darányi miniszterrel. A Temes folyó torkolati szakaszában fennálló téli kikötő államosítása érdekében küldöttség tisztelettel Darányi Ignác földművelésügyi miniszterrel. A küldöttség tagjai Matanovich Adólf polgármester, dr. Scsitinsky Adólf, dr. Lazarovics György és Pavlovics György, Pancsova városa törvényhatósági bizottsági tagjaiból állott. A miniszter a küldöttséget délelőtt 10 órákor a képviselőházban fogadta és vezetőjének előterjesztését nagy figyelemmel hallgatta meg. A kérelem teljesítését tekintettel a rendkívüli kereskedelmi, mezőgazdasági és hajózási érdekekre, kiáltásba helyezte annyival is kereskedelmi és mezőgazdasági, mint a hajózási érdekekre nagy fontossággal bir. Különbön is kijelentette a miniszter, hogy a pancsovai kikötő fontosságát ismeri és állandó gondoskodásának tárgya. A miniszter ezután a küldöttség tagjaival hosszabban beszélgetett.

As állami tanítók sereglms. Mint a kisebb fizetési állami hivatalnokok, azoképp az állami tanítók minosenek megelőzve a fizetésrendezés tervezével. A Népoktatásügyi Hivatalos Közöny az arra vonatkozó intézkedést a következőkben jelenti:

47 tanfelügyelőt a VIII. fizetési osztályba soroztak: 3600, 4000 és 4400 korona fizetéssel; 18 tanfelügyelőt a VII. fizetési osztályba: 4800, 5400 és 6000 korona fizetéssel; s mindössze 3 tanfelügyelő jutott a VI. fizetési osztályba: 6400, 7200 és 8000 korona fizetéssel. Az előlérés ötvenkint történik, az öt évbe beszámítják azt az időt, amit a tanfelügyelő jelenlegi fizetési fokozatában már eltöltött. A segédtanfelügyelők közül 35-öt a X. fizetési osztályba helyeztek 2000, 2200 és 2400 korona fizetéssel; 8 segédtanfelügyelőt pedig a IX. fizetési osztályba: 2800, 2900 és 3200 korona fizetéssel. A tanfelügyelői tolmakokat mind a XI. fizetési osztályba helyezték. Az állami tanítók alapfizetése 1000 K. Eddig 1583 állami tanítónak volt 800—800 (?) K. fizetése, most ezek azonnal 1000 K.-nát kaptak. A többi állami tanítók pedig, tekintet nélkül arra, hogy most mennyi a fizetése, az állami iskolánál eltilított szolgálatideje szerint 4—4 szolgálati év után 100—100 koronával többet kap az alapfizetésnél. Így, aki már 24 éve szolgál, kap 1000 korona alapfizetésen fölül még 600, összesen 1600 koronát. A székesfővárosban és környékén, valamint a Fiumében mű-

kőd állami tanítók osekély működési pótlékot kapnak az e célra általában biztosított évi 40.000 koronából; ez a pótlék azonban csak a családosi tanítóknak jár. Az állami óvónők alapfizetése 800 korona, amely öt ízben ötvenkint 100—100 koronával emelkedik és így 1300 koronánál nagyobb nem lehet.

A tanítószag ebben a tervezetben határozott rosszabodását látja helyzetlenek, mert míg a tanító eddigi negyedszázados szolgálat után összesen 1900 kor. fizetésig emelkedhetett, ezental az a tanító, aki huszonöt évig szolgál 1600 koronát kap, vagyis a fizetésrendezés huszonöt év után rá nézve évi 800 korona veszteséget jelent.

Az uppesti állami iskolai gondokosság e hó 7-én tartott rendes gyűlésén dr. Kovács Nagy Lajos indítványára Illek Vince esperes plébános pártoló felszólalása után elhatározta, hogy állást foglal az állami tanítók részére tervezett ismeretes fizetésrendezés ellen s felkéri a kerület országgyűlési képviselőjét, hasson oda hogy a tanítókat sértő fizetésrendezési tervezet kedvező megoldást nyerjen.

Mosakodó oláh bank. A Victoria című aradi pénzügyintézet, amelyről köztudomásu, hogy a dákóromán irgatóknak egyik főfőzése, a következő pikáns nyilatkozatot adja ki:

Komjáthy Béla országgyűlési képviselő urnak a képviselőház folyó hó 6-én tartott ülésén az aradi püspöki választásra vonatkozó előadására nézve, az igazság és intézetünk jó hírnevének érdekében, kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy azon állítása, amely szerint Mangrát a Victoria pénzintézet választotta meg, jeltelentül téves és rosszakaratu információk alapisk és e szerint teljesen alaptalan nem választási ügyekkel sem politikai, sem választási ügyekkel nem foglalkozik, hanem mindennemű ténykedésében kizárólag az alapszabályaiában foglalt hatáskörre szorítkozik.

Ami pedig az egyes igazgatósági tagoknak az aradi püspökszékházban gyakorolt személyes választói jogot illeti, ugyancsak az igazság érdekében kijelentjük, hogy saját meggyőződésüket követve, azok egy része Mangra, más része pedig Hamza mellett szavazott.

Bánffy Dezső a vallásügyiügyről.

Budapest, november 8.

Báró Bánffy Dezső ma hosszú hallgatás után ismét megszólalt és pedig olyan kérdésben, amelyben az 5 szava mindenképp számot tarthat a komoly figyelembevételre már csak annál a hivatalos állásnál fogva is, amelyet egyházában elfoglalt. Mint az erdélyi református egyházkerület főgondnoka nyilatkozott a volt miniszterelnök az 1848. évi XX. törvényeikk végrehajtásáról és ezzel kapcsolatban a vallásfelekezetek közt való jogegyenlőséget és viszonyosságot érintő különféle kérdésekről.

Nyilatkozata sokféle okból érdekes. Érdekes mindenképp azért, mert báró Bánffy Dezső aki évek óta igen nagy rezervával viselkedett főgondnoki állásában, most egyszerre kilép tartózkodásából és határozott offenzívára szánta el magát. A beszéd ugyanis mérsékelt hangja mellett erősen offenzív és bizonyára erős hullámvérést fog okozni a közvéleménynek széles rétegeiben, nemcsak a közvetlenül érdekelt református és katolikus körökben. Mert az is egyik érdekessége a beszédnek, hogy báró Bánffy Dezső nemcsak a saját egyházának, hanem az összes akatholikus felekezeteknek szószólójául prezentálja magát és valamennyi törvényesen bevett felekezet számára követeli a katolikus egyházzal való teljes jogegyenlőséget.

A mindenképpen nevezetes beszédéről a következő tudósítás ad hirt:

Kolozsvár, november 8.

Az erdélyi ref. egyházkerület közgyűlésén Bánffy Dezső báró hosszabb megnyitő-beszédet mondott. Beszédét így kezdte: Megnevezült az idők járásra felülünk! Aggódva nézünk körül, látjuk a sötét múlt vezérs árnyait előtűnedezni már-már leledett odúból; érezzük, hogy valamit tenni kell! — és mégis tanácsatlannal állunk; tanácsatlannal, mert szinte hihetetlen előttünk, előttünk, kik mindig a hazafias nemzeti szabadságvész sáslóvivői voltunk e hazában, kik a vallási és felekezeti békés türelmeség áldását terjesztők légtörében nőttünk fel, hogy jöhet idő, midőn hitünkért, annak szabadságáért, ősi régi törvényekben biztosított vallásjogainkért, az 1848-ik évi XX. törvény-

cikk második paragrafusában is biztosított vallások közötti egyenlőség és viszonyosságát aggodnunk kell! A lelketem álható komoly aggodalom indít arra, hogy a mai napra összehívott közgyűlésünk megnyitása alkalmával néhány vezető szó szólnak, nem azért, hogy az abban elmondottakat szives tanácskozási tárgyává tegyék, — szólok csak, hogy hangot adjak aggodalmaimnak, hogy előadjam, ami a szívemen lepszik, hogy elmondjam: *jó lesz vigyádni!*

Innét, az elnöki székéből — folytatja — szólanom kell tehát; intő szavamat kell feleltem arra, hogy írottérvé belső ellentéteinket, egy lélekkel, egy érzellemmel, egy törekvéssel azon legyünk, hogy az ár el ne sodorjon. Ezek óta tartozkodtam már innét az elnöki székéből a tisztelettel egyházkerületi közgyűlések alkalmával hosszabban megnyitással fogadni és üdvözölni a kerületi közgyűlés tisztelt tagjait. Egy időben úgy tartottam azon hogy különösen exponált politikai állásban melyet betöltöttem nem helyes hogy egy-egy elekezt részleges gyűlésen nyilatkozzatok tegegyek, melyek esetleg félre vagy politikai célokra kimagyarázhatók lehetnek volna; *de az idő sem volt még oly komolyak.* Az utolsó években hasonlóan tartózkodtam szóani mert a megzavart politikai helyzetből láttam, sőt éreztem, hogy bármily tárgyilagossá nyilatkoztam, pártpolitikai célokra is remegőzhatatnak, pedig mindenekelőtt szükségesnek tartom hogy egyházi életünkbe az országos politika, a politikai pártok taktikai érdeküldözmei be ne vonassanak. Most szólanom kell, nem azért mert már mondani bátor voltam, hogy valamely határozatukat kikérem, de azért, hogy aggályaimat kifejezésre juttatva, figyelmüket felhívjam. Szükség van a figyelemre! Avagy mi protestánsok nem nézhetünk-e aggodalommal a jövőbe, ha a nagy katolikus gyűlésen ellenmondás nélkül hangzik el mintegy a *felhívás Magyarországot rekatolizására?* Nem a sötét mult veszes árnyainak felhívása ez? Nem szellemidézés a szabadelvű nemzet hazafias irány elen ez? Ellenére a vallási jogokat biztosító törvényeknek, nem sörleme az 1848-ik XX. törvény cikk 2. §-ában biztosított egyenlőség és viszonyosság? Az egyenlőség és viszonyosság megsértését látjuk napoként; nemzeti ünnepegyűléseink — a legközelebbi péntek mutatja itt Kolozsvárt — a nem katolikus egyház szolgáival nem áll egyorszába — a boldogult királynak nevére szentelt zászló megáldására sem — állítólagos hitvél okoknál fogva a katolikus egyház főpapja; és mi elég gyengék vagyunk elütni, hogy a győzelem mégis az övé legyen; sikerült neki a többi egyházak lelkeszei, sőt püspökei kizárásával előre külön végezni a megáldó szentelést, részünkre csak a fősereg jelenlétében utólagosan maradván némi kölcsönös, melyet a kormány tagjai megbotránkozás és megjelítés nélkül néznek végig. Ez csak egy példa; de általában jogosult az aggodalom és feltétlenül jogosult azon megindult mozgalom, amely azt kívánja, hogy az 1848. évi XX. t. c. második paragrafa us érteimében a vallásielekezetek között a tökéletes jogegyenlőség és viszonyosság elvei az egész vonalon öszintén és igazságosan végrehajassanak; pedig — folytatja — e törvény nincs végrehajva; tudja — ugymond — érzi, hogy az országos politikát az egyházi életbe bevinni nem szabad. Magam hirdetem hogy elekezetek szerint elkülönítve politikai pártokat alkotni hazafiatlanság, de másfelől nem tartom megengedhetőnek — mint a vádat már ismételtel felhangzani halottam és nem mindig indokoltanul, — hogy egyházi vezérleiránk politikai tekintetektől elekezetek érdekeinket hátrébe szorítani engedjék.

Avagy nyugodtan elnézhető-e az hogy az *erdélyi püspöki cím* kérdése erélyes és törvényeken nyugvó teiszólásunk dacára ipsis redibus módon lett megoldva, mely megoldás talán rosszabb, mindenestre pedig sörlemesebb, mint maga az alaprendelet, mely kérdésre vonatkozólag különben a képviselőházi tárgyalás alkalmával tett ígéretek megteleitsem most az utolsó napokban a miniszter válaszával, tetsetőnsnek látszó kijelentésekkel akarja, mindenestre azonban eredmény nélkül, az elkövettét sérelmet enyhíteni.

Ezután több sérelmet sorol fel: az új tordai református klerusalap jövedelme katolikus leikészeknek adatik; több várost felsorol, melyek képviselő-testületének nem katolikus tagjai kegyuri jogok gyakorlásától eltiltattak más protestáns községekkel, így Süllyáppal katolikus adót fizetnek. Nem tőrhetők sem anyagi, sem politikai, sem társadalmi kívánságok ott, hol jogegyenlőség és egyenlő teherviselet van, ezért a törvényben biztosított tökéletes egyenlőség és viszonyosság azt követeli, hogy amilyen előnyben részesítik az állam a katolikus egyházakat, ugyanolyanban részesítse a többi törvényesen bevett elekezeteket is; amilyen terheket viselnek a nem katolikusok olyan rovasanok a *katolikusokra* is; amilyen társadalmi kitüntetésekben részesülnek a katolikus püspökök, ugyanolyanban részesüljenek a nem katolikusok is. Lehetne végtelen hosszúra nyújtva folytatnom a példákat, amelyek mindazt igazolnák, hogy mennyire nincs végrehajva a törvényben biztosított tökéletes egyenlőség és viszonyosság. Indokolásul szövegét az mind arra, hogy bajtassék végre öszintén és igazságosan az 1848. XX. t. c. második paragrafa us és mentessék fel a nem katolikus polgárság, mely az autonómiával járó költésgekkel egy is tulságosan meg van terhelve, minden jogtalan adóztatás alól. Jogtalan pedig minden adóztatás mely régi elavult kívánságokon és előfogokon alapszik és így ellenkezik az ország újabb jogrendjével és törvényeivel. De tekintve a mai külváros egyházpolitikai állapotokat, különösen azt, hogy ma egyetlen vallásielekezet sincs

megelégedve állapotával, hogy a katolikus egyház autonómiát, szabad vagyonekezelést sőt esetleg püspökelölési jogot is kíván; a zsidók egyházi alkotmányt óhajtanak; a keleti szerbek egyházi szervezeitük megalkotását kívánják és a protestánsok pedig az 1848. XX. t. c. 3. §-ának is végrehajtását sürgetik; tekintve azt is, hogy a kormány a mai helyzetben egyiknek sem képes eleget tenni: én úgy vélem, az látszik lehelyesebbnek, hogy aprólékos tatarozás helyett az állam és egyház közötti viszony rendezése vétessek fogantatva, természetesen, mint azt Deák Ferenc is kívánta, kellő előkészítés alapján. Ezután Deák Ferencnek 1873. június 28-án elmondott beszédével foglalkozik. Elnézését kérek — ugymond — hogy Deák Ferenc beszédével hosszabban foglalkoztam, de tennem kellett, hogy reá mutassak arra, hogy már 30 évvel ezelőtől bílos szavak hangzottak el, erélyesen és okosan bangoztatván ezen nagy kérdések rendezésének feltétlenül szükséges voltát de ma is ott vagyunk, ahol 30 év előtt. *As egyenlőség és viszonyosság rendezése nincs a törvényben biztosított jogok csak részben vannak végrehajva.* A Deák által gyászonak jezett elekezetek közötti ellentét, hogy ne mondjam: vallásáború, már vivja toll- és szóharcait. Az új korszak nem ismerhet büntelendő eretnekeket, sem vallások meggyözödésük miatt elokozott alsóbbrendű teherviseléseket, hanem csak *egygyogy honpolgárokot.* Sajnosan tapasztaljuk dacára az 1895. évi a vallás szabad gyakorlatairól szóló XLIII. törvényeknek, hogy a katolikus vallásra áttért egyének előnyben részesítettek, állásokba helyeztetettek el, míg a protestáns vallásra áttért egyének, kivált ha azok papok vagy tanítók voltak, nyíltan mellőzöttek. Neveket említeni ez alkalommal nem akarok, de tények ezek, melyekkel szemben szinte kedélyesen látszik, hogy egy nem is magyar szülöletű kitért szerzetes Kassán nvert alkalmazást az állami intézetnél, mint ev. rei hitoktató. A jogegyenlőség és viszonyosság elvének megsértése nyilvánul abban is, hogy a vallásoktatás terén mindenütt kedvezve van a katolikusoknak. A törvény ellenére a katolikus vallásitanárok vannak alkalmazva és javadalmuk az állami költésgevétebből fedezve, míg a nem katolikusok sok ekerés és közbenjárás után nyírik csak meg hogy vallásoktatói némi csekély jutalomban részesüljenek. Apró elhullott morzsák ezek. *Ez nem a törvényvel biztosított tökéletes jogegyenlőség és viszonyosság.*

Ezen szomorú helyzettel szemben helyes, ha törvényes jogainkra hivatkozva, ha bizva abban, hogy törvényvel biztosított jogaink kivívására nem állandom egyedül, de velünk lesz az ország szabadelvű, hazafiasan gondolkodó katolikusossága is, el kell állítanunk ogos és méltányos kívánságainkat. Kivánnunk kell az állam és az egyház közötti viszonyunk rendezését és a tennálló jogviszonyokhoz való a alkalmazását. Kivánnunk kell az 1848. XX. t. c. 2. §-ának értelmében a törvényesen bevett vallásielekezetek között a *tökéletes jogegyenlőség és viszonyosság* sérthetetlen elveinek öszinte és igazságos megvalósítását. Teendők első sorban az 1848. XX. t. c. 2. és 3. §-a érdekében sikra szállani. Azonban ha az akarjuk, hogy törekvésünk eredményes legyen, magunk között kell tisztába jönnünk affeleit, hogy mit és miként akarunk. Ezért láttam szükségesnek már szeptember végén az ágostai evangélikusokkal minket közösen érdeklő ügyek tárgya áásra kiküldött együttes bizottság ülésén javaslatba hozni az együttes eljárást. Remélem, hogy a még ebben a hónapban öszintelendő egyetemes konvent is ellogadván az együttes eljárás helyességét, már legközelebb megkezdhetjük tanácskozásainkat és magunk között megállapodásra jutván, jogosan és eredményesen kövelehetjük a kormánytól, hogy végre az 1848. XX. t. c. határozott rendelkezések eleget téve, a törvényesen bevett ösztes hittelekezetek meghallgatásával az országgyűlés elé kimerülő javaslatot teresszen.

Bocsássam meg nekem a tisztelettel egyházkerületi közgyűlés, hogy túrelmet illy hosszasan igénybe vettem, de szükségesnek láttam szólni. Szólanom kellett, habár, nem kéltam, tamádásoknak leszek is kitéve és tére- és elmegyarázásoknak sem leszek megkimélve. De aggodva látom a viszonyokat alakulni és sajnálva észlelem, hogy saját körünkben sem hiányzik éppen a vezetők iránti bizalmatlanság. Pedig illy nagy és kényes kérdésben bizalom nélkül eljánni nehéz. Nem tagadom, hogy fordulhattak, sőt talán fordulnak is e ők esetek, hol elekezetek érdekeit pártpolitikai tekinteteknek estek némileg áldozatul, nem tagadom, hogy mint már mondtam, viselt magasabb politikai állásom a határozott állásfogalomban engem is tessőlyez mert mint szintén már mondtam, mindenek felett óhajtom, hogy országos pártpolitikát egyházi életünkbe be ne vigyünk, hogy elekezetek pártok alakulását elő ne segítjük, de végre is szólanom kellett, mert itt az ideje, talán az utolsó órája az *áldogalásnak.* Állást foglalni, jogainkat érvényesíteni tőrörednünk kell határozottan, céltudatosan és öndudattal. De mint Deák Ferenc mondtotta: az erélyvel és józan ésszel párosulnia kell a leg-gondosabb óvatosságnak. A törvényvel biztosított jog velünk van, velünk az igazság, velünk az isten! Ki ellenünk? Végre, tisztelettel egyházkerületi közgyűlés, szabadon néhány szó kövöztetn magunkról, ami ev. rei. egyetemes egyházunkról is szólanom. Egyházi és étünk hathatósabb jejesztése érdekében is reményünk lehet hogy jövő évben egyházi zsinatunk öszjöehet. Alkotmányunk revíziója ennek előtárgyát kövezi. Reméni akarjuk, hogy us utabb alkotások hathatós eszközei és előmozdítói lesznek azon vallásos belső lelki életnek, mely t. t. t. t. t. kell, hogy erősbödjön, ha százados multunkra hosszú századokra terjedő jövőt akarunk kövöztetni látni. Hiszem, hogy törvényeink revíziója

hathatós előmozdítója lesz azon igaz, hű, szívós ragaszkodásunknak hitünköz, amely fenntartatott a multban, amely azt eredményezte, hogy bármily erős vihárok között megálltunk, amely öszteratorta a híveket, buzdította, lelkesítette lelkeszeinket. Szükségünk van erre, mert minden a megnehezített idők járásra, az anyagi gondok terhei köttösen vesztőyezetnek a szívós, erős kalvinista kitarás, a lelkesek burzó orga pastorálisai kell, hogy őrt álljon, ha elbukni nem akarunk. De elbukni nem fogunk!

Bánffy meggyötója után Kun Géza gróf a közgyűlés nevében elismerését fejezte ki a beszédért és indítványára ezt a köszönetet jegyzőkönyvben iktatták. Azután Bartók püspök felolvasta az évi jelentést. A közgyűlést hét óra folytatták.

A perjogi reform.

Budapest, november 8.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma folytatta a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Hódossy Imre enök megnyitván az ülést, Póss Sándor igazságügyminiszter előterjeszti, hogy őt az előző ülésen felhangzott aggodalmak arra bírták, hogy a haszonbérleti ügyekből eredő perekben, a felmerülhető gyakori illetékeségi kifogások lehető elhárítására, valami intézkedést tegyen. Ez okból a javaslat idevonatkozó intézkedéseit *átdolgozta*, világosabb, rövidebb és precízebb kijelentésekbe foglalva a haszonbérleti jogviszonyból eredő perekre nézve a hatásköri intézkedéseket; kéri, hogy a bizottság ezt vegye tárgyalás alá.

Holl Lajos örömmel járul a miniszter intencióihoz, ce hogy a szöveg szabatosan áttekinthető legyen, kéri azt kinyomatni és a bizottság tagjai közt előzetesen szétosztani, a tárgyalást azután a kövekező ülésen lehet megejteni. A bizottság ezt az indítványt elfogadta.

Kövöztetett a javaslat 1. §. 2-ik pontjának a) alcíme, amely arról intézkedik, hogy a járásbírói hatáskörbe tartoznak az *egy évnél* nem régebb haszonbérleti felzésére irányuló perek. Holl Lajos visszahíttani kívánja a ma érvényben levő törvény intézkedéseit, mely *három* évi bátra ékos haszonbérlet ualt a járásbírói hatáskörbe. Bizony Akos és Ságny Gyula szintén a mai jogállapot fenntartása mellett van. Visontai Soma szintén helyesli Holl intencióit és bejejeszt egy külvő indítványt is, amely arra vonatkozik, hogy haszonbérleti ügyekben engedéssék meg a feleknek a járásbírói illetékeség kikötése.

Holl indítványja ellen szövezték *Simonyi-Semadán* Sándor, *Mandel Pál*, aki felhossa, hogy a haszonbérbeadó törvényes zálogjoga ugvis csak egy évre szól. *Szvák* Imre, mint többször kiemelte, az egyes bírói eljárásban nem nyugszik meg, mert a televiteli garancia nincs meg. *Issekutz* Győző és *Vancsó* Gyula szintén az egy év mellett vannak.

Az igazságügyminiszter a kérdést nyílt kérdésnek tekinti, enök ezután ötözzti a kérdést. A bizottság 9 szóval 6 ellen elvetette a három évre vonatkozó indítványt és az egy évet fogadta el.

Hosszabb vitát kellett *Bizony* Akosnak az az indítvány is, hogy a szövegbe vétessek fel, hogy a haszonbér megfizetésén kívül egyéb haszonbérli szolgáltatások teljesítésére irányuló per is a járásbírosághoz tartozik, nehogy televitésekké tamadjanak *Szvák* Imre, *Vancsó* G. uia *Fabiny* Teofil, *Simonyi-Semadán* és mások az indítványt párolják. *Ságny*, *Issekutz*, *Mandel* és *Póss* miniszter viszont televiteseknek tartják. A miniszter e helyett a kövözték szövegét ajánlja: „Egy évnél nem régebb haszonbérkövöztelés teljesítésére irányuló keresetek.” A bizottság ezt a szövegét *elfogadta*.

A *Visontai*-féle indítványt kinyomatják és a jövő ülésen veszik tárgyalás alá.

Kövöztetett az 1) pont, melyet *Bizony* Akos stílláris módosításával fogadnak el. Az 1) pontnál *Issekutz* Győző indítványozza, hogy a visszavonási jog írásbeli szórözödséshz köttessék. A bizottság ezt mellőzte.

Ezután kövöztetett *Holl* Lajos ama indítványának tárgyalása, hogy a javaslatba vétessek fel az eddigi törvénynek az a rendelkezése is, hogy a három évnél nem régebb kamatok, életjáradék-, tartási és élelmezési kövöztetészek iránti keresetek szintén a járásbírosághoz tartoznak.

Holl indítványát pártolták *Simonyi-Semadán*, *Vester* Imre, *Ságny* Gyula, *Vancsó* Gyula és *Hencze* Hugó, *Pap* József szintén ellogadja azt, de csupán egyévi hátralékos kamatokra. Az igazságügyminiszternek szintén nem volt kiogása az indítvány ellen. A bizottság nagy többséggel el is fogadta, de csupán egy évre való korlátozással.

Simonyi-Semadán ugyanígy indítványt tesz arra nézve, hogy ne csak a tartási és élelmezési kövöztetészekre, hanem egyéb *kikötésnyekre* is kiterjesztessék az illetékeség, miután ezek a kikötésnyek a jogi életbe áttentek. *Szvák* Imre ellenzi ennek a szóznak felvetését, mert a magyar magánjog ezt a fogalmat nem ismeri. Többször pártolták *Simonyi-Semadán* indítványát, de a bizottság 9 szóval 7 ellenében ezt mellőzte.

A jövő ülés kedden lesz.

MOLL SEIDLITZ POR MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SO
 Legjobb fájdalomcsillag-bőrdörzölés, csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A rakárakban élmomál zót (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérről kapható. MOLL készítménye kérendő.

KÜLFÖLD

A német császár Angliában.

Budapest, november 8.

As angol lapok kivétel nélkül nagyrokonszenyvel fogadják Vilmos császár látogatását, de épp oly egyértelműleg, szinte mereven visszautasítják a Németországhoz való közeledésnek ezt a gondolatát is. A Times például így ír: „Reméljük, hogy a jövőben is jó lábon fogunk állani Németországgal, de az angolok nem engedhetik át többé magukat a meggondolatlan bizalomnak oly hatalommal szemben, mely oly világos bizonyosságát adta annak, hogy alkalomadtán mindig kész nekünk fájdalmat okozni.

London, november 8.

Vilmos császár a Hohenzollern-yachtal reggel nyolc óra tájban Port-Victoriába érkezett, délelőtt tíz órakor partraszállott és különvonalat Shorncliffebe ment. Hivatalos fogadás Port-Victoriában nem volt s azért diszorség sem várta ott a császárt.

London, november 8.

A Hohenzollern nyolc óra tájt közeledett a Port Victoriához, de Vilmos császár csak 10 órakor szállott ki. Közben gróf Metternich a császári yacht fedélzetére érkezett és együtt reggelizett a császárral. A kikötés előtt Vilmos császár a nagykövet társaságában fél óráig sétált a fedélzeten. Közvetlenül aztán Vilmos császár hamarosan átöltözött az angol tengerügyi egyenruhába. A kikötő a temérdek fellobogózott yachtokkal, cirkáló hadihajókkal, a melyeknek kelős közepén a bőhéhr Hohenzollern hímhájkát a hullámok, gyönyörű látvány.

London, november 8.

Vilmos császár déltájban, nagy esőben Shorncliffebe érkezett és Roberts lorddal kilovagolt a shorncliffei táborba.

Shorncliffe, november 8.

Mielőtt Vilmos császár a pályaudvarról a táborba kilovagolt, átvette Folkestone közűs üdvözlő feliratát, amelyet Folkestone polgármestere, gróf Radnor nyújtott át. A felirat a császárt, mint a királyi dragonyosok kiváló ezredének főnökét melegen üdvözlöik és aztán azt mondja:

— Amidőn est tesszusik, nemcsak arra gondolunk, hogy felséged egy hatalmas birodalom uralkodója, hanem arra is, hogy felségedet királyunkkal és királyunk szeretett családjának többi tagjával a véroköntség minden köteleke oly szorosán fűzi össze. Tanulni voltunk és büszkén emlékezünk meg arról a mély halálról és nagy szeretetről, amelyet felséged boldogult szeretett királyunk iránt tanusított, akinek emlékezte örökké fog élni a hű nép szívében.

A császár szívesen megköszönte a feliratot.

London, november 8.

A shorncliffei gyakorlóterén volt a katonai szemle. Vilmos császár pompás szürke ménen nyargalt, vele jött lord Roberts tábornagy is és fényes katonai suite. Mikor a császár dragonyos-ezrede elé ért, a lovaszenekar rázendített a Heil Dir im Siegeskranze. A császár meghallgatta a jelentést, az arvonál közepére lovagolt s a következő szavakkal, angol nyelven üdvözölte ezredét:

Nagy örömet érzek most, mikor királyként, az én szeretett nagyanyám halála óta először láthatlak titeket. Gratulálók ezredemnek, amely olyan pompásan fest s olyan szépen viselte magát Dél-Afrikában. Gratulálók nektek hazatértektekhez s ahhoz, hogy súlyos kötelesegeitekhez hazátok iránt híven, királyotok megelégedésére teljesítettétek. Nagy örömmel tölt el, hogy királyotok meglátogatása alkalmából szemlét tarthatok ezredem felett s azt hiszem, nem köszönhetem meg méltóbban uralkodótok szeretetreméltóságát, mint ha ezredparancsot az 6 jóvoltáért háromszoros burrah-val végzem.

Az esős és szeles idő miatt a katonai díszszemle programját rövidebbre szabták.

A tisztikaszinóban adott reggelinél Lord Basing ezredes ezredparancsok Vilmos császárra, mint a Royal Dragoons-ezred tulajdonosára teiköszöntőt mondott, amelyben kiemelte, hogy a mai nap emlékeztet Basing az ezred évkönyveiben és megemlékezett arról a fényes ajándékról, melyet a császár a Dél-Afrikába ment legénység neojének és gyermekeinek juttatott. Nagyrészen annak a körülménynek, hogy a császár az ezred főnöke, tulajdonítandó, hogy a Royal Dragoons az angol hadsereg legnépszerűbb ezrede. Vilmos császár így válaszolt:

— Engedjék még egyszer kimondanom, mily nagy örömet okozott nekem a mai nap. Rendkívül nagy megelégedéssel teletekben részesítetek engem; nagy öröm-

mel halom, hogy az az összeg, melyet a háboruba küldött dragonyosok neojének és gyermekeinek számtam oly sok jót hozott létre. Azt hiszem, hogy a legjobban megörökíti ezt a napot az ezred történetében ha ahhoz az összeghez még egy másikat csatolok, abban a reményben, hogy ez hasonló jót fog eredményezni. (Tetszés.) Es most kérem önöket. kiáltanak velem háromszoros, szívből jött hurrát az ezredesre.

Sandringham, november 8.

Vilmos császár este 6 órakor a Wallerton állomásra érkezett ahol Edvárd király és a walesi herceg fogadták. Az uralkodók a kastélyba hajtakak.

London, november 8.

As estilapok lelkes cikkeiben köszöntik Vilmos császárt. Érdekes az Evening News cikke, amely azt mondja, hogy Vilmos császár angol kiejtése énléken emékeztet anyai részről való angol eredetére; a német császár sokkal szebben beszél angolul, mint Edvárd király, akinek idegenszerű angol beszédéből kiérzik német származásu atyjának beoyása.

Loubet s az olasz király találkozása.

A Gaulois szerint ime, a legújabb verzió: Loubet nem Rómában, hanem Torinóban, Milanóban, Firenzében vagy Nápolyban fog találkozni az olasz királlyal. Viktor Emanuel király ebben az esetben az elnök látogatását nem Párisban, hanem Dél-Franciaország valamelyik városában fogja viszonzni. A Vatikán a francia kormánynek ez ügyben hozzá intézett kérdésére állítólag félreértést kizáró módon kijelentette, hogy a pápa az elnököt csak úgy fogadja, ha előbb a pápát látogatja meg és római tartózkodása alatt a vatikáni francia nagykövet vendége lesz.

Obstrukció a német birodalmi gyűlésen.

A német birodalmi gyűlésen az obstrukció dúl. A tegnapi ülést, bár hetedél óráig tartott, egyetlen beszéd töltötte, az utána következő meddő napirend-vitával együtt. A nap hőse Stad hagen szocialista volt, aki négy óráig beszélt. Beszéde alatt a német parlamentben szokatlan jelenetek játszódtak le. Az egész többség elhagyta a termet, valamennyi konzervatív, centumpárti és lengyel s csak 27 szocialdemokrata maradt benn, néhány nemzeti-liberalista és szabadelvűvel. A szocialdemokraták a szónokkal szembeötöl telepedtek le, a jobboldal padjaira. Mikor Stadhagen beszédét énléken helyeselték, ez száraz humorral jegezte meg, hogy örül, miszerint jobbról is tetszést arat. Miután vagy négy óráig beszélt, a többség lassanként beszivárgott, hogy a beszédet lármás közbeszólásokkal zavarják. Stadhagen azonban ez nem hozta ki a sodrából, hanem még vagy fél óráig beszélt. A többség ugyanis en bloc akarta tárgyalni a vámentes tárgyakról szóló tizenegy tételt, míg a szabadelvűek és szocialdemokraták ezt télenként akarták megvitatni. Az utóbbiak az obstrukcióhoz folyamodtak, hogy a többséget engedékenységre kényszerítsék.

A marokkói forradalom. Mohamed sherif,

aki magát a marokkói szultán bátyjának adja ki, föltámadhatlanul nyomul a főváros, Fez felé, s magához vonzza az egyes törzsek harcosait. Az Avina- és Khayata-törzs teljesen hozzájárult. Emiatttük a múltkor, hogy az egész forradalomnak voltaképpen maga a szultán az oka, aki külföldi elősiediekkél veszi magát körül, ezeknek mindentéle kiváltásokat ad, s nem veszi tekintetbe népének konzervatívizmusát, mely nem tud oly gyorsan megbarátkozni az európai kultúrával, ennek is csak a rongyaival, mint ő. Mig Marokkóban ősiidők óta változatlanok a szokások, az izlés, az észjárás, az ujtástól való idegenkedés, addig a szultán biciklizik, automobilon jár, fotografál, kinematoszokkppal és fonográfval mulat, telefont rendszerbe, sőt — s ez a legnagyobb vétke — Cooper angol hittérítő gyilkosát egy szent mecesből vonzoltatta ki, hogy lefejeztesse, tehát megszenteltelenítette a meceset s kedvezett a gyauroknak. A forradalom oly veszedelmes mérveket öltött, hogy a szultán az összes rendelkezésére álló csapatokat, sőt még a testőrséget is az ellenség ellen küldte. Nem volna meglepő, ha azt a hirt hallanók, hogy e csapatok mind Mohamed sherifhez pártoltak, aki az idegenek ellen való szent háborút hirdetve nyomul Fez felé.

Macedonia autonómiaja. Ha igaz a párisi

Rappol hire, akkor a szultán egy ocsapással véget akar vetni a macedonai zavargásoknak, még pedig olyan formán, hogy autonómiát ad Macedóniának, amely hasonló lesz a Kelet-Ruméliának Bulgáriával való egyesülése előtt fennállott autonómiajához. A szultán ebben az esetben keresztény vallásu kormányzót nevezne ki és állítólag már ki is van szemelve erre az állásra Karavelov Petko egykori bolgár miniszterelnök.

A Dardanellák kérdése. Bécsi lapok (és utánuk magyar lapok is) azt írták, hogy alaptalan az a hír, miszerint a szultán megengedte négy orosz torpedo-naszádnak a Dardanellákon való átkelését. A Frankfurter Zig-nak azt írják most Pétervárról, hogy a négy orosz torpedo-naszád, melyek voltaképpen valóságos ágyunaszádok (t. i. a Seiremitelni, Sztragi, Szervepi és Szvetlin) mégis csak át fog menni a Dardanellákon, mert a szultán ezt formálisan megengedte. A négy hajó már rég elindult Kronstadtól s már Cherbourg kikötőjét is érintette.

HIREK

A diákkisasszonyokról.

Irtá: Jókai Mór.

Bölcsészet a nőknek, vakmerő egy eszme, Mely a mi csak női, mindent elenezne. Hisz a tudatlanság a nő legszebb éke: Abban a megnyugvás, abban van a béke. A nő boldogsága, hogy tárjón és higljen. Hogy ne emlékezzék, hanem csak feledjen. Elite hivatást végzi az asszony, ha Betölti a napját a tűzhely, a konyha. Az volt a fogalom a régi világban: „Hallgasson az asszony az ekléziájában!” Váltakozt az idők, a világ megmozdult S új korszakba indult egész táborostul; Az erősebb férfi karja már nem elég, Hogy megvédelmezze nemzete életét. Vitéség, vérhullás: hőskötemény tárgya, Kegyetlen technika annak végét járja; Észszel, tudományal harcol minden nemzet, Aki alul marad, az bizton kisenved. S ebben a nagy harcban, mely hódítva terjed, Világidomító új fogalom erjed, Hogy a nő lelke is bír szellemerővel Versenyt küzdeni az új emberöltővel, Hisz eddig a nőről azt hitte a világ, Hogy az csak gyönyörre teremtett bájvirág. De most már a nők is fegyvere az ész, S a kemény akarat, amely tanulni kész. Világtörténetet, országunk életét, Világsszellem által levont észleletét, A teremtés titkát, föld alakulását, Népek ismeretét, fajok hanyatlását, Sorozott számaikat a statisztikának, Irányát a külső s belpolitikának, Új találmányoknak csodás fejlődését, Vakmerő eszméknek megörökítését, Mikben a halandó Istent hi versenybe S diadallal áll az elemekkel szembe. Világismeretet, külvilágnak képét Az ősi földrés minden ismeretes népét, Tanul megismerni jogot, igazságot, Elgizagítani a háborúságot. Vegyészlet titkait, egészség védelmét S végül a hazának igazi szerezimöt, S amit összegyűjtött fiatal erővel, Tovább terjesztani haladó idővel; Nevelni eszesnek az új nemzedéket, Mivelletté, okosá képezni a népet, Ez a hivatása női bölcsészetnek, Nemes, nagy feladat, kik réá születnek. Azért a nő nem fog sorsától eltérni, A szív nőé marad, csak esze lesz férfi, Kisérje hő áldás őket e pályára, Magaslátán halás élismerő várja.

Budapest, november 8

— BUDAPESTI NAPLO. Október 31 és uj

előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt méltóztatásának a megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hír. Lukács László pénzügyminiszter e hó 10-én a szokásos kihallgatást nem tartja meg.

— A király Laxenburgban. Bécsből jelentik, hogy a király ma délután Laxenburgba utazott, ahol Erzsébet Amália hercegnő eljegyzése a kalmából családí ebéd volt. Maria Teresia táhercegnőnél. A király este visszatért Soböbrunnba.

— **Salamon Ferenc szobra.** Az a kis mellszobor, amely Szarvas Gábor képmását hordva, az Akadémia előtt egy eszevessz bokr mellett talála meg helyét, holnapot fogva nem egyedül teljesíti a díszösreget gróf *Szechenyi* István éreklössusa mellett. Társa lesz e szerény mester-ségben egy másik tudósak, a felejtethetlen *Salamon Ferencnek* szobra. S mikor lehull a takaró a nagy magyar történetirő ércalakjáról, hálás kezevel gondolk *Salamon* Ferencre, akitől egykor nem kevesebbet vártunk, mint azt, hogy ő fogja megírni a fényes multu nemzet históriáját. Vártuk ezt joggal hazafias lelkesedéstől, lán-goló buzgalmtól, mely kritikai tanulmányait ol-vasva s mikor Budapest monografiájának kezdő kötetét megjelentek, még inkább benne láttuk azt a historikust, aki több lesz nekünk Horváth Mihálnál, Szalay Lászlónál, mind a kettő lesz együttvére. De mint Budapest monografiáját is befejezetlenül hagyta ránk, azonképpen munkás-sága is csak töredéket nyujt, amely bármilyen beoeses is, mégis csak része egy nagy történelmi műnek, feldolgozásra váró anyag olyan magyar történetirő számára, akit még csak várni van jo-gunk. Azt mondja el az a kis mellszobor is, amely a maga szerény méreteivel igazán kifejezi tudományszoktöréseink szűk határát és a nagy-közönség fukar elismerését a szemtel munkálko-dásá iránt.

— **Udvari szertartások.** A *Neues Wiener Tagblatt* udvari körökből kapott értesülések alapján közli, hogy illetékes helyen tervbe vették az udvari szer-tartások átalakítását s az udvari méltóságok hatáskörének pontos körülírását. Ez a hír arra vezethető vissza, hogy Bécsben a főudvarmesteri hivatalban közel élvő óta tanácskozások folynak, amelyekben a két főudvarmesteren kívül gróf *Goluchowski*, mint a császári ház minisztere és a főbb udvari méltóságok viselői is részt vesznek. A konferenciákat még nem fejezték be és még egyáltalán nem jött létre sem-milyen irányban pozitív megállapodás. Ezzel szemben másfelől azt jelentik, hogy a tanácskozások nem az udvari szertartások átalakítását, nem is az egyes főbb udvari méltóságok hatáskörének meghatározását illetik. A konferencia tárgyának s az esetleges határozatoknak nyilvánosságra hozataláról addig szó sem lehet, amíg a király jóváhagyása meg nem történt. Ebből arra lehet következtetni, hogy a tanácskozásokon sokkal jelentősebb kérdések forognak szóban, sem-mint az udvari ceremóniák dolga, s ugy lehet, hogy a tanácskozás anyagát terd ügyek a bécsi udvari körökön kívül is nagy érdeklődésre tarthatnak számot.

— **A német trónörökös eljegyzése.** *Berlinből* táviratozzák, hogy a dán udvarban komolyan beszél-nek a német trónörökös legközelebbi eljegyzéséről. Még néhány nap előtt *Thyra* hercegnőt, a dán trón-örökös harmadik leányát emlegették a német trón-örökös jövőbeli menyasszonyaként, ma ismét azt hírosterzik, hogy a trónörökös a *cumberlandi* herceg leányát fogja eljegyezni.

— **A cár és a francia spiritiszta.** *Stock-holmi* távirat hihetetlenül nagy hírt hoz *Miklós* orosz cárról. A stockholmi *Tagblatt* közli, hogy a cár állapota agyasztó. *Miklós* cárral állandóan varázsa és befolyása alatt áll *Philippe* francia spiritisz-tának, aki folytonosan a cár környezetében van. Valahánykor fontos államiügyvel foglalkozik a cár, vagy jelentős akttakat terjesztenek előbe, a cár nem dönt addig, amíg *Philippe* nem jelentette meg *III. Sándor* cárral személt. Hogy mennyire bizik a cár a francia spiritisztában, annak bizonyítékul felhozza a stockholmi újság a követ-kező esetet: Mikor a cár tanácsadóit el akarták távolítani *Philippe*et, felszólították a párisi orosz titkos rendőrség főnökét, hogy kutasson *Philippe* multját után. Nemokára meg is jött a jelentés Párisból s az sok kellemetlen leleplezést tartal-mazott a cár spiritisztája felől. Ezért *Miklós* cár annyira megharagudott, hogy menten elcsapatta a párisi orosz titkos rendőrség főnökét.

— **A szászéves Nemzeti Múzeum.** E hónap vé-gén ünnepli az ország a Nemzeti Múzeum szászéves fennállásának jubileumát. Az ünnepélyen alkalmasint jelen lesz a király is. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter ma a Nemzeti Múzeum küldöttségével Bécsbe utazott, hogy ő felségét az ünnepélyre meghívja.

— **A hadsereg köréből.** A hadsereg rendeleti előlányának megjelent száma jelenti, hogy *Klobus* Hingó tábornagy, a 9. hadtest parancsnoka és *Josefstadt* parancsnoklő tábornok hasonló minőség-ben *Zágrádban* a 18. hadtesthez helyeztetett át; továbbá hogy *Cseznák* Benő szabadságotlő altábornagy saját kérelmére nyugalomba helyeztetett, mely alkalommal a leglétsőbb megelégedést fejezték ki neki.

— **Gödöllői fejlesztés.** A gödöllői fejlesztési és szépítési egyesület kérvényt intézett a király főudvar-mesteri hivatalához, melyben a kastély felső parkjának látogatására kiadott tilalomnak visszavonását kéri. A park évtizeden át nyitva állott a közönség részére s a gödöllőiek nem tudnak belenyugodni annak elzárá-

sába már azért sem, mivel ily szigorú intézkedés az ausztriai udvari parkok egyikére sincs alkalmazva. Az egyesület felkérte továbbá a kereskedelmi miniszter, hogy Gödöllőn az összes gyorsvonatoknak rendes megállása legyen s nyáron át külön helyi vonatokkal bonyolítottassék le a budapest-gödöllői vonal személy-forgalma.

— **Az új országháza.** Az országház építését végrehajtó bizottság tegnap este ülést tartott, melyen szóba jött a zárkölétel is. A bizottság elhatározta, hogy a miniszterelnököt, azonkívül a főrendház és a képviselőház elnökeit megkeresi az iránt, hogy az ünnepélyes zárkölétel a tavaszszal tartassék meg. Indítvány tételét továbbá az iránt, hogy *Steindl* Imrénék és a bizottság megalkotójának emlékét megörökítsék. A bizottság felkéri a tekintetben is a miniszterelnököt és a két elnököt, hogy ez indítványt elvben való elfo-gadása mellett mi módon lehetne e kérdést megoldani.

— **A képviselőház gazdasági bizottsága,** *Apponyi* Albert elnökele alatt ma délelőtti ülést tartott, melyen első-sorban az országház tűzbiztosítása került szóba. A bizottság felkéri a képviselőházat, hogy a ráeső részt lefedze. Elhatározták, hogy az országház épületét ezentul kizárólag vasárnap délelőtti 11 órától 1 óráig tekintheti meg a közönség 1. korona belépődíj mellett. Ez ősszeg az országház alkalmazottainak segélyalap-jára fordittatik. Bár *Nopcsa* Elek kérdést intéz, hogy a terepszolgák miért nincsenek egyforma szolgálati ruhában. *Csávossy* Béla háznagy kijelenti, hogy a te-remszolgáknak az a része, mely tekele ruhában tesz szolgálatot, csak próbaidőre van alkalmazva, mely újvekor telik le. Ha beválnak, a rendes uniformist ők is megkapják.

— **Haro a tengerszemért.** A tengerszem körül folyó erőszakoskodásokról *kassai* tudósít-ónk a következőket táviratozza: *gróf Zamojszky* ma a halastói területen járkált, két osztrák csendőr kíséretben, mikor észrevette *Hohenlohe* hercegne *Mozser* nevű vadászát, aki azonban nem vette észre sem a gróft, sem kíséretét. *Zamojszky* ekkor hátulról megtámadta a vadászát s a csendőrök segítségével kocsavarta kezéből a fegyvert, aztán pedig a longyel oldalra szaladt. *Mozser* természet-esen követte a megfutott gróft, átment a long-yel területre s erőlyesen követelte, hogy adják neki vissza fegyverét. Kérését azonban megta-gadták, sőt az egyik csendőr megfenyegetve *Mozser*et, így szólt:

— Vigyázz csak. Holnap negyven csendőr lesz ide künn s ha lesz olyan magyar, aki a ha-lastói területre meri tenni a lábát, az porul jár. A fegyvereket jó lesz otthon hagyni, mert akínél fegyvert látunk, azt el fogjuk szedni.

E hír kapcsán, ugyancsak kassai tudósítónk táviratozza, hogy a longyelek ma csendőri fede-zet mellett hetven fát kivágtak.

— **Stockinger főkonzul Budapestben.** A londoni osztrák-magyar főkonzul, *Stockinger* Budapestben idő-zik. Tegnap a pestmegyei gazdasági egyesületnek választmányi ülésén vett részt. Az ülésen gróf *Keplévích* Gábor elnök előterjesztette *Brooke* londoni bizományos-óeg megkeresését, amelyben a cég ajánlatot tesz a Pestmegyében tenyészett baromlő közvetítésére. *Stockinger* főkonzul, *György* Endre londoni gazdasági tudósító és *ij. Holló* József londoni nagykereskedő felvilágosításokkal szolgálták a londoni olimpiaiokokat illetőleg. A főkonzul mindvégig nagy érdeklődést tanusított a választmány ülése iránt.

— **Házasság.** *Neumann* Nándor debreczeni nagy-kereskedő eljegyezte *Parkas* Mánikát Nagybányáról. *Weiss* Mihály, a szegedi *Pick* Márk szálemi-gyáros cég társtulajdonosa eljegyezte *Löwenard* Rózi kisasszonyt, néhai dr. *Löwenard* Bertalan nagy-szent-miklósi orvos leányát.

Kada Vilmos november 18-án esküszik örök hűséget Budapestben *Wilhelm* Adé kisasszonynak.

Róza Jenő e hó 9-én esküszik örök hűséget a *Dohány*-utcai sídó templomban *Reszler* Jenny kis-asszonynak.

Löwinger Mór, a *Löwinger* József és fia cég baltaja *Váczról* oltár elé vette *Haar* Adolf párkányi nagykereskedő leányát, *Reginát*.

Pöcher Gyula főhadnagy eljegyezte *Havas* Sári-kát, *Jovag* Havas Sándor királyi tanácsos leányát, Budapestben.

— **Agynlőtte a testvérét.** *Pakeröl* jelentik, hogy *Madocsn*, egy tolnamegyei községben az őjszaka vires tragédia történt. A csendőrök valami verekedés miatt keresték *Tarcsal* István földművest s a községi rendőrök segítettek nekik ebben. Az egyik rendőr *Tarcsal* András, a keresett földművest testvérőseose volt. A rendőrök meg is találák *Tarcsal* István, aki késsel támadt a rendőrökre, akiknek élete veszede-lemben forogott. *Tarcsal* András rendőr a maga védel-mére fegyverből lölt és a golyó a bájtyát találta, aki halva rogyott össze.

— **Felolvasó-estély.** A Kereskedelmi Alkalmaz-ottak Országos Egyesületében szombaton este *Hook* János országgyűlési képviselő szabad előadást tartott a „Művészet a társadalomban” címen. A másfél óráig tartott szellemes előadás mindvégig lebilincselte a hallgatóság figyelmét. Az előadást tánc követte.

— **A király házasodik.** A belgák királyá-ról sok mindenféle, bolondnál-bolondabb hír járta már be a világot, de még ezek között is páratlan az, ami jó forrásból, a király közvetlen környe-zetéből, Brüsszelből indult világgá. Arról van szó, hogy az öreg gavallér máris unja az özvegyeséget. Mig feleséges ember volt, a feleségét unta, mióta azonban egyedül maradt, hiányzik neki a házase-let. A hófehér fejű tisztas agyastán hölgyecs-kekre kacsingat a gászfátyolos cilindertől, de a mellett komoly tervek forognak a fejében arra nézve is, hogy még egy asszonynak megkeres-hetné az életét. Van még reá idő. — Egyelőre még csak sugdoszák a hírt. Azt mondják, hogy azért nem akarja a király aláírni azt a törvényt, amelyben magánvagyonát a belga államnág aján-dékozza, s amely alig egy-két szótőbbséggel ment keresztül a törvényhozó testület birálatán, mert egyenes trónutódot remél, akit nem akar két kíta-gadott leánya miatt vagyonától megfosztani. Ugyancsak azért szüntette be állítólag a brüssz-szei obszervatórium helyére tervezett nagyserűt palotának építkezését is, amelyet trónörökösül ki-jelölt unokaöccse számára akart építtetni. — Aki olyan régen mulattatja Európát, arról föl lehet tétélezni azt is, hogy megeseleksi ezt az új tréfé, ha ugyan akad valaki, aki beáll kompan-istának ebbe a nagyon is képes komolyságu ügy-letbe. S azt a valamit jó családokban kell meg-keresni. Aki olyan nagyon előkelő ur, mint *Leopold*, nem szállhat le trónusa magaslátáról valami olyan hölgyhöz, akinek nem királyi vér lüktet az ereiben. A királyok azonban készer is meggondol-ják a dolgot, ha arról van szó, hogy a *Henriette* szomorú életét folytassa a lányuk egy jókedvű öreg ur oldalán.

— **Boskadózó iskola.** A VII. kerületi főgimná-zium csak a mult esztendőben költözött át a *Dam-janich*-utca 53. számú háza s már is az a veszede-lem fenyegeti a gimnáziumot, hogy az iskolai év közepén ki kell költöztetni belőle a diákságot. A két-emeletes régi épület előbb bérház volt s most 500 diák számára van átalakítva iskolává. Ámde az ócska épület siralmas állapotban van. A főlépcsőház oldal-ala a második emeletől a földszintig meg van rep-edve s maga a lépcső is össze-vissza van szakadozva. A főlépcsőn való tömeges járást az igazgató meg is tiltotta s most a hátsó lépcsőn jár a diákság. A hátsó lépcső szűk sikátor s a lépcsőház ott is össze van repedezve s fenyegetendőkkel támogat-ták föl a lépcső-fokozatokat emeletről-emeletré. Az egész épület ablak- és ajtó-szemöldökrészei meg-ereszkedtek, amit néhol friss vakolással javítgatás jelez. A földszinten lévő igazgatói szobák mennyezete szintén fagerendákkal van megerősítve. Hosszu repedések futják keresztül-kasul az épület falazatát, ugy hogy a tanulókat folyton költöztetni kell egyik teremről a másikba. Az épület utcai része is össze van szakadozva. A harmadik emelet ablakának szemöldöke át van repede egész a tetőzetig. Ilyen körülmények köz-zött a szülők aggodalmasan várják a hatóságok gyors intézkedését az iskolára vonatkozólag, ami bizonyára nem is fog sokáig késni.

— **A fizetésrendezés és a polgári iskolai tanárok.** Nagy az elégtelenség a polgári iskolai tanárok között, mert a fizetés rendezés nem a remélt arányokban jelent a viszonyaikban javulást. Az Orszá-gos Polgári Iskolák Egyesületét vezetőök a vidékről egyre-másra kapta a hevesebből hevesebb felszólalás-okat, minek következtében ma elhatározták, hogy no-venber 16-ára országos gyűlést hív össze Budapestre, amelyen az egész polgári iskolai tanárság demón-strálhat érdekei mellett. A mai gyűlésen *Lád* Károly elnököl, *Volenszky* Gyula titkár oivasta fel a csongrád-megei kör átiratát, amelyben országos gyűlés tartá-sát kére mezik. Az átirat szerint a csongrádiak a szolgál-tati időszállítását kéri, továbbá azt, hogy a középisko-lai tanárokétől legfeljebb 600 koronátval maradjon el a polgári iskolai tanárok fizetése. Ennek megie-lősen a mai négy évenkénti 300—300 koronás elő-léps helyett kérnek 8t ízben 400—400 és 2 ízben 600—600 koronás időszakos pótlékokat, valamint a se-gédtanári intézmény eltörlését. A csongrádiak kör-levélben szólították fel az ország tanestületét, hogy támogassák az országos gyűlés tervét. Eddig *Paksról*, *Bajáról*, *O-Beoséről* és *Kismartonból* kapott a ve-zetőség felszólítást. A kismartoniak négy ízben 400—400 és négy ízben 300—300 korona négyévenkénti pótlékokt kérnek, hogy 33 év után 4800 korona fizetést érheszen el a polgári iskolai tanár. Az egyesület vezetőöge először a gyűlés előt az a kérdést teszi, szükséges-e a nagy-gyűlés? *Lád* Károly, *Kovács* János, *Volenszky* Gyula, *Sziklós* Adolf és *Végh* Mihály hozzászólása után kimondták az országos értekezlet sürgősségét. A gyűlés határozata szerint az országos értekezlet november 18-án délelőtti 10 óra-kor lesz Budapestben a *Wesse/ny*-utcai közösi pol-gári fuiskola nagytermében. Az országos értekezletet az egyesület igazgatósága vezeti és joga van min-den állami polgári iskolai tanártestületnek magát azon képviseltetni.

— **Jóteköny ünnepély.** A budapesti III. kerü-leti Jóbarátok asztaltársasága november 15-én este 8 órakor a *Bródy*-éle teremben (III. Mókus-utca 6. szám) társasvacsorával egybekötött lelruhási ünne-pélyt rendez. Az ünnepi beszédet dr. *Mittelmann* Ber-nát, az asztaltársaság díszelőke fogja tartani.

— **Egy pánszláv pap viselt dolgal.** Nagyon érdekes és egyes részben egyenes megdöbbenő dolgokat olvasunk egy *trencséni* le-
vélyben, amelyből a következők közöljük, figyel-
mébe ajánlja az illetékes hatóságoknak:

Baltik Frigyes ág. evang. püspök, *Laskary* Gyula egyházkerületi felügyelő és főrendiházi tag társaságában és év május havában látogatta meg a Trencsén vármegyében levő egyházakat. Mindenütt, a merre járt, nagy tisztelettel és lelkesedéssel fogad-
ták, kivéve a *kochanóczi* egyházat. A kochanóczi pap ugyanis memrég megbetegedvén, nem láthatta el teendőit és *Hlavács* Mihály, trencsén-ban illetőségű lelkész hirta meg maga mellé segédül. Hlavács azzal kezdte műkö-
dését, hogy a különben békés természetű tót nép köz-
zött nemcsak a magyar állameszme ellen ígrotott, hanem a püspök ellen is, akire ráfogta, hogy *lelket eladta a magyaroknak*. E miatt feljelentést tettek el-
lene a püspöknél. A megvadult segédlelkész viszont arra bujogatta híveit, hogy a püspöktől egyáltalában ne fogadják. A püspök ennek dacára megjött s a szo-
kásos canonicus vizitatót megtartotta. Ez azonban nem történetet meg eszond, mert a felírgatott nép,
amelynek sem a jelenlévő főispán, aki ugyan nem hivatalos minőségben, hanem csak mint az ág. evang.
egyházak híve oszalkozott a püspökhöz, sem pedig a világi felügyelő nem imponált, a püspök ellen a legdurvább módon kifakadt, őt szidalmazta és követelte, hogy a Hlavács ellen beadott felje-
lentést vonják vissza. A feljelentést *Szilvay* Gusztáv főbírók, egyházi felügyelő tette meg Hlavács ellen és azt semmi szán alatt nem volt hajlandó visz-
szavonni, mert viszont Hlavács sem szünt meg ígrot-
gatni. A látogatás, a legnagyobb izgalom között ért véget. A feljelentésnek pedig az volt a következménye, hogy Hlavács ellen a pozsonyi kerületi gyű-
lés elrendelte a vizsgálatot és őt hivatalából fel is függesztette.

Hlavács eltávozott a községből és a nyitrai vármegyei *Vágyhely* községben telepedett le, ahonnan időközönként ellátogat Kochanócra. *Szilvay* Gusztáv nemrég egy névtelen levelet kapott a postán, melyben a levélíró azzal fenyegeti, hogy ha panaszát vissza nem vonja és a káplánnak baja támad, *saját otthonában lövi agyon*. A levél írásával két nőt gyanúsítanak, akik közel állanak a felüggesztett káplán szívéhez.

Ugyanilyen levelet kapott *Baltik* püspök is. *Szilvay* Gusztáv aki néh. *Szilvay* Károly 48-as honvédszázad százados, volt országyűlési képviselő és földbírók egyik fia, a vidéken köztisztelőnek örvend és már csak ezért is furesának tartják itt, hogy a hatóság mit sem tesz a felírgatott nép lecsendesítésére, sem pedig az életveszélyes fenyegetést tartalmazó levél írójának kipuhatolása végett.

— **A dolog el története.** Egy szóbeli telegramm jelenti, hogy a Sztambul megyei kikötés miatt halálra ítélt *Hally* barátai mindent elkövetnek, hogy leránták a leplet azokról az eseményekről, amelyek 1891-ben *Belev* miniszter, 1892-ben *Vukovics* konstantinápolyi ügyvivő s azután *Sztambul* megyei kikötését megelőzték és maguk után vonták. *Tufekcsiev*, aki mind a három gyilkosságot intézte, a lapokba közzéteszi *Lutkanov* bűlgyminiszternek, *Czankov* vejének leveleit, amelyek *Lutkanov*ot erősen kompromittálják s őt tüntetik föl a három gyilkosság intézőjéül. *Lutkanov* ezekre a levelekre kijelenti, hogy *Sztambul* az összes oroszbarátokat törvényen kívül helyezte s így ugyanazt tették vele, amit ő máshol tett; a dolog egyébiránt véglegesen elintéződött azzal, hogy *Sztambul* halála után amnestiában részesültek mindazok, a kiknek részüket a dologban. Ime a Balkán elintézetnek tekintni az ügyet.

— **Faszitító tüzhányó.** *Zarichi* hírek szerint újabb táviratok megerősítik azt a hírt, hogy a Guatemalában lévő *Helvetia* svájci ültetvény egészen elpusztult. Az ültetvénytelep szomszédságában a *Santa Maria* nevű tüzhányó hegy, amelyről azt hitték, hogy már évszázadokkal ezelőtt kihűlt. A hegyen öserdők vannak, évszázados fákkal. Október 27-ikén borzasztó katasztrófa zúdult a telepre. Negyvennyolc órán keresztül hullott a hamueső, amely egészen elsététítette a napot s amikor a hamueső megszűnt, két méter vastag hamuréteg borította az ültetvényt. Néhány nappal előbb leteríttek a szigeten egy oroszlánt. Ezt a szokatlan dolgot úgy magyarázták, hogy a fenevad megsejtette a veszedelmet és kimenekült az erdőből. Az ültetvény tulajdonosáról még eddig semmit sem tudnak, de a cégevezető és hatszáz munkás elpusztult.

— **Angol divat.** Budapestben is egyre jobban tért hódít a férfi-ruházkodás terén az angol divat. Ennek bizonyítéka, hogy a legmagasabb körök mind nagyobb számban dolgoztatnak az elsőrangú *Pick testvérek* cégénél. Olyanok is, akik alsóréteg csakis külföldi szabótermekben készítették ruhájukat. A téli szezon közben bízást ajánljának, ha hírneves céget mindazoknak, akik elégságnak, a legújabb angol divat szerint szeretnek öltözködni.

— **Presente!** *Bosenből* táviratozzák, hogy *Peragine*-ben ma a katonai ellenőrzési szemlén egy tartalékos *presente*-vel jelentkezett. A katonai hatóság öt-napi fogságra ítélte az olasz tartalékos.

— **Öngyilkosság az egyetemi nyomdában.** Az egyetemi nyomda könyváruai gondnoka, *Liszkay* János ma délelőn agyonlétte magát az egyetemi nyomda épületében. Az öngyilkos 54 éves, nőlen ember volt. A bécsi kapu-tér 5-ik számú házban lakott *Tréger* Aladár hivatalnoknál s 36 esztendő óta volt már alkalmazója a nyomdának. Az öngyilkos ma reggel nyolc órakor ment el hazulról, jó hangulában. Dél-előtt félízenegyig nyugodtan dolgozott a hivatalában. Ekkor felkelt asztala mellől és kiment az udvar mellé levő folyosóra. Pár perc múlva revolverlövés dördült el, mire a nyomda egész személyzete összeszaladt. A folyosón átlótt halántékkal, halálkórva találtak *Liszkay*, *Angyal* Béla díjnok nyomban értesítette az esetről *Klesner* Albert igazgatót, majd a mentőket hívták, de amikor kitértek, *Liszkay* már meghalt. Levelet, amelyben megmagyarázta volna az öngyilkosságát, nem találtak nála. Öngyilkosságának okát eddig még nem tudják. Erős, egészséges ember volt. Rendezett anyagi viszonyok között élt. Életuntagságról nem panaszkodott. Az öngyilkosság a nyomdaigazgatóságnál nagy riadalmat keltett. Az öngyilkos iratainak és hivatalos dolgainak rendezéséhez *Jósa* Jenő ellenőr már hozzáfogott. Az öngyilkos holttestét délután félkettőkor kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Kasszaforás.** Az éjszaka ismét kasszaforás történt a fővárosban. A Lázár-utca 15-ik szám alatt van a *Fried és Krakauer* cég nyomdája. *Majthényi* János szolga tegnap este félnyolc órakor zárta be lakattal a nyomda vasajtaját. Ma reggel, amikor ki akarta nyitni az ízeletet, megdöbbenéssel vette észre, hogy a lakat le van fessítve az ajtóról, a nyomdában pedig minden fel van jorgatva. Értesítette a betörésről a rendőrséget, amely konstatació, hogy a *Wertheim-székreny*t is megírták a betörők és abból 369 korona készpénzt elloptak. A betörők munkájából megállapította a rendőrség, hogy ugyanaz a kasszaforó banda garázdálkodott itt is, amely eddig öt hasonló betörést követelt el a fővárosban. A rendőrség nyomozza a kasszaforókat.

Örömmel konstaláljuk, hogy épp egy magyar ipartelep, az *Arnhem-léle* pénzszekrény- és treszorgyár pénzszekrényeit ez ideig betörők felőlni képe-
sek nem voltak, miáltal legnagyobb pénzintézetünk figyelmé mindinkább e beföldi gyár léle irányul. A cég gyára IX., Soroksári-ut 92., mintaraktára Erzsébet-tér 17. sz. alatt van. Megjegyezzük, hogy egy és ugyanazon betörő immár ötödik ízben tört föl eredményel régi szerkezetű pénzszekrényeket.

— **Merénylet a színházban.** *Berlinből* jelentik, hogy a *Bundes Theater* tegnapi előadásán merényletet követtek el *Strauss* Oszkár karmester ellen. *Strauss* végig dirigálta az előadás második részét s azután a földalatti folyosón át a színpadra akart menni. Amint a sötét folyosóra érkezett, *egyszerre két lövés dördült el*, amely azonban eltévesztette célját. Azután egy ember fojtogatni kezdte és földhöz vágta *Strauss*ot, majd pedig elmenekült. Azt hiszik, hogy a merénylet bosszu műve volt. Későbbi táviratok kétségbevonják, hogy revolverlövés történt. Hanem a mikor *Strauss* Oszkár keresztült a színpadra vezető sötét folyosón, a villamos vezeték hirtelen megszakadt és két lámpa szétbottant. E robbanás zaját hitte *Strauss* revolverlövésnek. Két színpadi munkás a sötétséget felhasználva, megverték a karmestert, nyilván azért, mert nemrég valami miatt keményen összeszidta őket.

— **A tizezer koronás család.** A szentendrei lakarekpenzár kárára előzetes tizezer koronás családól legnapj lapunkban közölt híre tévesen oszított be *Kovács* Tamás Szabolcs-utca 7-ik szám alatt lakó kereskedő neve *Kovács* Ignác ügynök neve helyett, aki büntetésre volt a család asszonyának s megszökött. *Kovács* Tamás volt az, aki a dologban nyomra vezetette a rendőrséget.

— **Eltűnt völégény.** *Branyiczky* Nagy Miksa szászvárosi születésű 25 éves mérnök tegnap óta eltűnt az Abbázia-szkioldában levő lakásáról. A napokban lett volna az esküvő *Ricker* Mariskával. Menyasszonyának levelet írt, amelyben tudatja vele, hogy öngyilkossá lesz. A rendőrség keresi az öngyilkosjelöltet.

— **A kairói kongresszus.** A jövő hó 19-én Kairóban a khedive védőnöksége alatt nemzetközi orvosi kongresszus lesz, amelynek előkészítésére dr. *Bóky* egyetemi tanár elnökölte aalt Magyarországon is külön bizottság működik. Az egyiptomi nagy ünnepekkel készülnek a vendégek fogadására és a vasuti és hajózási társulatoknál, a kairói luxus-hotelekben, valamint a Kairó környékére és a Niluson tervezett kirándulásoknál is rendkívüli mérsékléseket eszközöltek ki. E kedvező alkalmat az afrikai utazásra a természetudományok, vagy közegészség iránt érdeklődő egyéb társadalmi állások is igénybe vehetik. A kairói utazásra a kongresszus bizottságánál az államvasutak központi menetjegyjárodájának közvetítésével (*Vigadó-tér 1.*) lehet jelentkezni, ahol mindenféle részletes felvilágosítással is szolgálnak.

— **Tűz.** Ma délután négy óra tájban a külső soroksári-úton levő fényház- és kence-gyárban tűz ütött ki. A tűz a raktárban keletkezett, de a tüzőlők szerencsére idejében megjelentek és gátat vetettek a veszedelemnek. Egy csomó kence és kender égett el, a kár nagysága még ismeretlen.

— **Halálhír.** *Pintér* Kálmán, a budapesti katolikus kör első alelnöke, kegyesrendi kormánytanácsos, ma Veszprémben hosszas szenvedés után meghalt. *Pintér* lelkes munkatársa volt a *Budapesti Napló* szerkesztőségének, annak kegyeletes eszméinek megvalósításában, hogy *Vörösmarty* Mihálynak szobra álljon a fővárosban, az ő buzgalmának köszönhető, hogy a Katolikus Kör e célra körülbelül 14 ezer koronát hozott össze, amely a lapunkban gyűjtött összeggel első alapja volt a kétszázegy koronára előirányzott költségeknek. Mint a *Vörösmarty-szoborbizottság* tagja, később is lelkesedéssel csüngött a szép eszmén és tevékeny részt vett a bizottság munkájában, mindaddig, míg betegsége a szomorú magányba nem űzte.

Bécsben ma meghalt *Freyberg* lovag, nyugalmazott udvari tanácsos, a miniszterelnökség elnöki osztályának volt főnöke a *Taafe és Gausich* kormányok alatt. *Freyberg* lovag ellenséges érzélettel viselkedett a német pártok iránt s úgy mondják, fő része volt a *Taafe* által inaugurált németellenes kormányzat meghonosításában.

— **Zola önmagáról.** A *L'Européen* című lapban Adolphe *Retté* cikket írt s abban beszámol azokról a nyilatkozatokról, amelyeket *Zola* az utolsó regényeiről és irodalmi nézeteiről, valamint a modern irodalomhoz való viszonyáról tett. Adolphe *Retté* azok közé tartozik, akik a nagy írók eleinte támadták, de végül meghódítottak nagysága előtt. A *Rome* megjelenésekor alapos tanulmányt írt róla a *La Plume*-ben. Ebben a tanulmányban szembe is szállt azokkal, akik ezt a művet támadták és egyáltalában kilógosították *Zola* munkásságát és az Akadémiába való bejutására irányuló törekvéseit. A tanulmány 1896-ban jelent meg és közvetlenül azután a következő levelet kapta *Retté* Zolától:

Méden, 1896. július 4.

Kedves kolléga!

Nagy érdeklődéssel és élvezettel olvastam cikkét a *Rome*-ről. Örülök természetesen a dicséret birtaloknak és köszönöm önnek azokat a dicséreteket, amelyeket cikkében találtam; de sokkal jobban örülök annak, ha látom, hogy igazat és méltányosat mondanak műveimről, amelyek nem teszik már tulajdonomat, amióta a nyilvánosságnak átadtam őket. Igazán, tulságosan elterjedt őket és az ön írádozásai, hogy igaz világításban lássák őket, annál nagyobb örömet okoznak nekem, mert olyan fiatal, igazlelkű íróról öredek, aki azelőtt elenem volt. De hogy is hiheti ön azt, hogy műveimet a külső sikerük szerint mértem meg? Micsoda képleten beszéd ez? Soha ilyesmit nem mondtam; soha nem is gondoltam elfőlé. A sikert mindig kevésbé vettem és azt is mondtam, hogy mennyire károsan és nyugtalanítólag hathat néha. Igazán tulságosan sok ostobaságot és aljaságot tesznek fel rólam. Ami az Akadémia illeti, ez nem olyan egyszerű dolog és a legrosszabb a dologban az, hogy halgatnom kell s hallgatni is akarok. Olyan a helyzetem, mint valami szomorujátékban az ártatlanul elítélt, aki egyetlen szóval tisztázhatná magát a gyanu alól, de magasabb politikai okokból nem mondhatja ki azt a szót.

Még egyszer őszintén köszönöm.

Szivből üdvözlé

Emile Zola.

Kevéssel Zolának Angolországból való hazatérése után *Retté* meglátogatta a mestert, aki éppen akkorjárt megjelent *Fecundit*éjéből küldött volt neki egy példányt. Megkérdezte: akkor *Zola*-t még terveztél három kötet felől.

— **Munkáimról** csak kevéssel a megírásuk előtt gondolkoztam — felelte *Zola*. — Akkor aztán sokat sétálok, erősen meghányom-velem magamban könyvem tárgyát. Sokszor megtörténik velem, hogy terveztem az utolsó pillanatban megváltoztatom... A sorozat második kötete a *Munka* lesz; de egy kicsit szarban vagyok. A bányákat és a gyárakat már fel dolgoztam. Természetesen ez még nem minden; a föld megművelése is nehéz munka, de ezt a tárgyat már a *Fecundit*ében tárgyaltam és régebben a *La Terre*-ben. No... majd meglátom... *Jaurès* beszélt nekem a carmauxi üveggyárakról: ez érdekes volna. Talán megrajzolom egy szocialista teoretikus eszményképét. *Zola* tudvalevőleg mégsem írta meg a carmauxi gyárat a *Travaiban*. Azután az Igazságról beszélt, amelyben a *Dreyfus*-perben szerzett tapasztalatait dolgozta fel.

— **Ídeje,** hogy ebben a munkámban szembe szálljak a barbár antiszemizmussal, amely szegényen hoz országunkra. Mindenesetre tudományos alapon írom meg ezt a könyvet... Igen, mert hiszek a tudományban. Az fogja megadni a jövő társadalom erkölcsét és esztétikáját, valamint megadja a jövő társadalomnak a nagyobb kényelmet, a magasabb világ nézetet és osztkenteni fogja a kölesönös gyűlölködést. Azt hiszi, dolgozhattam volna tovább, mikor rágalmakkal és gunnyal törték ellenem, ha nem lettem volna átháta ettől a meggyőződéstől?

Az *Igazságról* így szólt *Zola* élénk hevével, amely kifejtette hitvallását, meggyőződéseit, egész lelkét: — Erősen hiszem, hogy utópiákba vetem maga-

mat bele ebben a munkában. Igen, bizonyára a szépség és jószág alma lesz, az emberiség lírikus apotheosise egy egyre magasabbra emelkedő civilizáció útján. Minden optimista reményesség benne lesz. Költemény lesz prózában, teli szépséggel. És akkor talán nem vetik majd a szememre, hogy megrágalmazom az emberiséget... Azám — folytatta Zola ké-sőbb — akkor aztán, hitetem, ki akarom magamat pihenni. Ezt ugyebár, jól megérdemeltem. Arról álmodozom, hogy a Baléari-szigetekre telepedem le. Bájós vidék az, kitűnő éghajlaltal. El akarom ott felejtetni, hogy voltam valaki egykor. El akarom felejtetni küzdelmeimet, győzelmeimet. Utolsó éveimben sűtkérezni akarok a napon és a természetet akarom figyelni nagy lelki békében.

— Egy szabólegény merénylete. Kovács Sándor szabólegény már régóta szerelmi ajánlatokkal üldözte Elter József szabó feleségét, aki azonban nem hallgatta meg a szerelmes szabólegényt. Kovács miatt annyira elkéseredett, hogy ma délután a Csillag-utóban megleste Elternét és revolverrel rálőtt. A golyó Elternének a jobb arcát horzsolta. Kovács a második golyóval a saját mellébe lőtt és súlyos sérülésével a mentők vitték a sebészeti klinikára.

— Fővárosi Orfeum. Paul Martinetti legújabb némajátéka: *Ejféli támadás* valóságos föltűntetést kelt a Fővárosi Orfeumban. A darab jelenetése és kiállítása igazi kabinetalkotás és Waldmann igazgatónak dícsőretére válik. E darabon kívül egész sereg kiváló szám van a programon; ilyen például a *Trio Dearion*, mely igazi olasz utcai énekesek társasága. A tercot, amely ének- és hangszer kezelése tekintetében kitűnő, komikus előadása tekintetében pedig ritkítja a párját, minden este nagy tetszést arat. Az *Alexandroff*-osapat, sok szép aszszonyval kis-orosz ruházatban pompás látvány a szemek és a mellett igen jó táncosok. Komikus nyújtóművészek, szép és jó énekesnők, gimnasztikusok, bájos ballet, *Zborany* és *A második ágy* című sikerült darabja, mozgólényképek stb. stb. tarka sorban váltják föl egymást. A program olyan tökéletes, hogy bármely nagy város legelgényezetetebb lakossága sem kívánhat jobbat és mulatságosabbat. Teljes dícsőretet érdemel a kitűnő konyha is.

— Az utolsó remény. Előkelő szülők gyermeke volt a kis Boriska, kit a sors hirtelen megfosztott legfőbb támaszától, a szerető szülőtől. A jó barátok aztán iskoláztatták, tolvonelték és a serdülő lány leckeórák adásával tartotta fenn magát. Valahogy csak megélt szegényesen, tisztességesen, azonban a sors nem igen kedvezett neki egészség dolgában, mert egy szép napon oly beteg lett, hogy orvosai tanácsára délvidekre kellett volna utaznia. De hirtelen vegye a szegény lány a nagy költéseket? Kolduskenyeret nem irodott el s oly rövid ideig tanított csak, hogy fizetéséből alig takarított meg mást, mint egy pár garast, melynek azonban minden hónapban volt egy biztos helye. Rosszkedvűen ül szobájában s a kétségbeesztő helyzet fölött gondolkodik. Már-már meghajlik a könyöradamány elfogadásának gondolata előtt, midőn egyik tanítványa berohan a szobába s elkiáltja: *Kissasszony, itt a Török bácsi, hozott pénzt!* És csakugyan a Török A. és Társa bankházának Teréz-kört 48. szám alatti iktüzetéből hozták a nagy lönyeremény összegét. A kissasszonynak a havonta befizetett kis összeg nemcsak egészségét hozott, hanem boldog családi életét is e lönyeremény alapította meg.

— Rendőri hírek. Nagy Pál napzásom tegnap a Soroksári-utca 64. számú házból revolverrel le akarta löni Tran Mari családleányt, mert ez elhagyta őt. A veszedelmes szerelmet a házbeliek elfogták és átadták egy rendőrnök. — A rendőrség letartóztatta, Herzog Simon, Fekete Már, Páldy Ferenc csavargókat, továbbá Stropfy Mari és Krausz Erzsí rendőri teügyvetlet alatt álló leányokat, akik bandába állva zsebtolvajlásokat követtek el. Gróf Festetics Andornak a zsebtolvajlások a pénztárcáját, amelyben 20 korona papírpénz volt. A rendőrség keresi a zsebtolvajját.

SZÍNHÁZ, ZENE

— Operaház. Az Operaházban ma este *Leonca-cello* dalműve: *Bajazzók* került színe és pedig részben új szereposztással. Neddát *Soyer* Ilonka énekelte; jól tette, hogy megragzta *Guthell-Schoder* asszonyt, a bősékes szenzációs Neddáját, mert játék dolgában *Fránzin* kívül ez idő szerint brilliánsabb mintaképet alig találhatott volna. A rokonszenves és fölöttébb tehetséges fiatal énekesnőnek igen szép sikere volt. Neddá légi szubrett, légi drámai szerepe nehéz követelményekkel lép föl és nem osuda, hogy a komédiás-asszony elszánt lárvája mögült hébe-hóba még *Soyer* Ilonka romlatlan szeme mosolyog elő. Annál aggasztóbb azonban a tremola, amely az énekesnő középső regiszterét teszi bizonytalanná. — *Prevozt* olaszul énekelte Csanót, pedig igérték, hogy magyarul fogja betanulni szerepét. Soha flegmatikusabb Csanót! Pedig ő nemcsak feleséges hűségében, hanem a maga szerepében is bizonytalan.

— *Kalásos oszond*. Echeagaray drámája, melynek mai második előadására is zsúfolásig megtelt a Nemzeti Színház nézőtere, a hét olyamán négyyszer került még színe; holnap, szerdán, szombaton és vasárnap este.

— A sztrájk. Hétfőn, november 10-ikén lép föl először a Nemzeti Színházban mint rendes tag *Blaha Lujza Szigeti* és *Baldás Sándor Sztrájkjában*, egykori szerepében, Szikráné kocsmárosnőben. A régi előadás szereplői közül csak *Urházi* maradt meg, *Anselm* hírneves személyesítője, ki ezzel az alakítással aratta az időben legeszebb babérjait. Feleki hírneves szerepét, az elszültöt Lajos takácsot *Gabányi* játszsza. *Jászai Mari* és *Szacsavay* először játszsza a két tragikus öreget, *Zsuzst* és *István* bábait; először lép föl a darabban *Rózsahégyi* is, ki Tamási egykori szerepét *Kovács Jenőt*, ugyszintén *Török Irma*, ki *Agnes*-t, az elhagyott leány poétikus szerepét játszsza; valamint *Gál*, ki *Friedriket*, a szocialista igazgató személyesíti. *Somvári gyárost Molnár*, nojét, Anasztaziát *Rákosi Szidi*, Maxot *Dezso*, Gyulát, Lajos fiát *Mihályi* játszsza.

— *Niobe*. Az a szenzációs siker, amelyet *Pásztor Árpád* és *Stoll Károly* *Niobe* című énekes játéka a tegnapi bemutatón aratott, biztossá teszi, hogy hosszú és fényes pálya vár a darabba a Népszínház színpadán. Ehhez képest az igazgatóság a hét során vasárnapra, azután hétfőre, szerdára, csütörtökre, szombatra és újra vasárnap esteire tűzte ki a darabot amelyben *Kürty Klára* ragyogó alakítása valóságos művészi esemény. *Kovács Mihály* számára is új aktuális kplékat írtak a szerzők. A *Niobe* előadására szóló jegyek a Népszínház mindkét pénztárában és a jegyirodákban válthatók. — A *Casanova*, *Faragó Jenő* és *Barna Lszó* regényes nagy operettje, amely már huszszor zsúfolásig megtöltötte a Népszínház nézőterét, a jövő héten kétszer kerül színe és pedig kedden és pénteken.

— Az első klasszikus est. Az Operaházban a Nemzeti Színház és az Opera tagjainak együttes közreműködésével rendezendő *klasszikus előadások* sorozata szerdán, november 12-én kezdődik. Elsőnek *Shakespeare* színműve *A Szentiványi álom* kerül színe *Mendelsshon* zenéjével. A zenét és a balletet az Operaház, a drámát a Nemzeti Színház tagjai adják elő. A szereposztás részben új. *Igy Ligeti* *Juliska* először játszsza ezuttal *Puckot*, *Gabányi* *Zubolyt*, *Rózsahégyi* *Dudást*, *Beregi* *Lysandert*, *Pálfi* *Thebeust*.

— *Náni*. *Follinusz Aurél* egyik legjobb népszínművében, a *Námban* holnap, vasárnap délután *Heggy Aranka* játszsza a címszerepet, *Blaháné* volt szerepét ezuttal először.

— *Kordy Dezső*. A *diákhiszasszonyok* vasárnapi matinéjén egy fiatal magyar hegedűművész fog bemutatkozni, akinek itthon ez lesz első nyilvános fellépése. *Kordy Dezső* Londonban él, ott végzte be tanulmányait és ott aratta első sikereit, azután diadalmasan járta be a jelentékenyebb angol városok nagy részét. A fiatal magyar művész neve már évek óta jónagyasú Angolországban és a londoni zenei életben máris komoly pozíciója van, s az angol sajtó elismerő méltatásban részesíti minden fellépése alkalmával. Holnap szereplése mindenesetre érdekes része lesz a matinének, de valójában csak önálló hangverseny keretében fogja művészi egyéniségét a budapesti közönség megismerni. Erre is lesz alkalom, értesülésünk szerint, még ebben a hónapban.

— *Hangversenyek*. *Mérő* Jolán zongoraművésznő, aki első önálló hangversenyét jövő héten, szerdán, november 10-én tartja meg a *Royal-teremben*, Beethoven híres utolsó c-moll szonátáját és Schumann *Kreisleriana* című sorozatát vette fel műsorába. A zongorairodalom oly kiválóan klasszikus értékű győgyei ezek, amelyekkel csak a legnagyobb művészek mernek megbirkózni a dobogón. Amint értesülünk, *Mérő* kiasszony zongoraestéje teljesen teit ház előt fog végbemenni. — *Grossi* *Felix* hegedűművészről, ki hétfőn, november 24-én rendezi első önálló budapesti hangversenyét a *Royal-teremben* *Bárdossy Irén* énekművésznő közreműködésével, a következő életrajzi adatokat kaptuk: *Grossi* 1879-ben született New-Yorkban és 10 éves korában lépett először a nyilvánosság elé. Mint 15 éves füt szüleit, akik magyar származásúak, művészi kiképzése végett Európába küldték, ahol előbb *Rosé Arnold*, később *Ovide Musin* Brüsselen voltak mesterei. 17 éves kora óta *Grossi* teivaltva Angolországban, Belgiumban és Hollandiában, majd ismét Amerikában hangversenyzett és most mint 23 éves művész teszi második nagy körútját a kontinensen. *Mérő* és *Grossi* hangversenyeit *Méry Béla* zeneműkereskedésére rendezik.

— *Uj színház Győrött*. *Győröböl* jelentik: A város törvényhatósági bizottsága körében dr. *Fischer* Gyula királyi ügyész kezdeményezésére mozgalom indult meg egy új színház építésére jélműltő korona költséggel. A mostani színház, amely 1822-ben épült, Magyarországról legrégibb állandó színház, szük, kényelmetlen épület, amely már nem felel meg rendelkezésének. Az indítvány a legközelebbi ülés elé kerül. *Zochmeister* polgármester az indítványozók küldöttségének kijelentette, hogy a színházépítést tervét magáéval teszi és kivétel nélkül előbb óhajtaná, ha az pótdómemeleis nélkül történehetik. Hozzájárul ahhoz is, hogy a közgyűlés színházépítő-bizottságot küldjön ki. A színházépítés sorsa már most sokban attól is függ, vajjon sikerül-e a városnak olcsó beruházási kölcsönt

kötni, mint amilyent a nyáron a budapesti bankok ajánlottak.

— *Művészestély*. A budapesti lípótvárosi kaszinó e hó 15-én, szombaton este 9 órakor *Destiny* *Emmy*, porosz kir. operanékesnő, *Bochmcsék Károly*, a m. kir. operaház tagja és *Buttykay Akos* zongoraművész közreműködésével művészestélyt rendez.

— *Legújabb zeneművek* kaphaták *Szilágyi Béla* könnyű- és zeneműkereskedésében. Budapest, Károly-kört 26. — Operák és operettek zongorára szöveg nélkül: *Wagner Tristan* és *Isolde* 3.60 K., *Boisgöd* hollandi 7.20 K., *Tannhäuser* 9.60 K., *Verdi Aida* 9.60 K., *Aiarosbál* 8.— K., *Troubadour* 3.60 K., A tóvedt 6.480 K., *Offenbach Hoffmann* meséi 10.— K., *Bizet Carmen* benyomott szöveggel csak zongorára 7.20 K., *Strauss A bögéret* 5.40. A cigánybáró 5.40 K., *San-Toy* 5.40 K., *Geisha Görög rabszolga*. *Cirkuszélet*, *Szerencse csillaga*. *Kis aranyos* egyenkint 6.— K., *Florodora* *Kis szökvevény*, *Postás fiu*, *New-York szépe* egyenkint 7.— korona. Az édes lányka két fűzet 6 korona. Az izé potpourri 3.60 korona. — *Luna* asszony potpourri 3.— K. *Rózsabimbó* és a méh, magyar szöveggel 2.16 K. *Legkedveltebb kplék*: *Hab'n Sie nicht* den kleinen *Oohn geseh'n*, magyar szöveggel 1.80. *Der kleine Cohn* ist da! magyar szöveggel 1.44 K. *Meine Lilly* (a *Lotti* ezredeseiből) 1.80 K. A golya dal ugyanaból magyar szöveggel 3 K. *Zsuzsi kplé* 2 K. *Madame Sans-Gêne* 1.80 K. *Drah'n* ma un 1.80 K. *Luna walter* 2.40 K. Az izé operetteiből, az édes lánykából, a svihákokból a *Walter* egyenkint 2.40 K. *Huber* 101 magyar népdal cigányos modorban 3.— K. *Bloch* 101 magyar népdal hegedűre 3.— K. *Legújabb tánc* és dal-album cimbalomra *Allaga Gézától* 3.60 K.

Loute.

— A *Vigszínház* bemutatja. —

Budapest, november 8.

Loute!

Rövid huszonegy órában belül utcákon, tereken, klubokban, kávéházakban és zsurokon, mint valami vigáság rőpszó fog Budapesten szájról-szájra szállni és a pikáns női név: *Loute!* — mint összfooglalja mindannak, amit a színpadon kedvesnek, okosnak, fordulatoknak, ültelennek, szellemesnek, mulatságosnak, kacagtatónak ismerünk a francia bohózatban.

Ugy látjuk, egész sor jelzót használtunk, de ha a lázas-gyors írásban véletlenül kifelejtettünk volna valamelyest, csak méltóztassanak egész bátran közbeszurni, mert nincs olyan dícsőretes jelző, amelyet *Pierre Veber*nek ez a darabja joggal meg ne érdemelne.

Már a *Magyar Színházban* a múlt héten bemutatott *Balkérelő* című darabjában észrevettük és megmondtuk, hogy ez a *Pierre Veber*, akinek neve háromnegy évvel ezelőt még csaknem egészen ismeretlen volt, a színpadi vigáság legkiválóbb író-tehetségei közé tartozik, de a *Loute* után, amelyhez ma volt eszerencsénk a *Vigszínházban*, meg tudjuk érteni, hogy ez a fiatal óriás olyan bohózatírókat tudott homályba vonni, mint *Bisson*, *Feydeau*, *Valabregue* és *Alfréd Capus*.

Pierre Veber: *Loute*ja fenomenális. Ez az ember úgy játszik a bohózat elemeivel: komikai helyzetekkel, meglepő fordulatokkal, mindenféle színpadi fogásokkal, mint a jongleur, aki husz golyóbist dobál fel a levegőbe a nélkül, hogy csak egyet is eljéne. Oszpa rá'fináltság és csupa finom szellemesség s jókedvű dolgában maga a meglevőnadedt Puck, aki a legbajosabb aratlansággal dévajkodik, pajkoskodik velűnt s kacagtat bennünket, mintha száz kézzel csiklandoznánk.

S e mellett ő maga, ez a nagytehetségű ifju francia, ott áll darabja háttérében, mint komoly író, aki nem bohóckodik, hanem mint egy modern *Aristofanes*, aki korának hibáit, bűneit és ostobaságait rajzolja s miközben kacagtatja, szinte észrevétel nélkül adja be neki tanulságait.

Loute mindenekelőtt a legráfináltabb színpadi tudással megkoncipiált darab, impónálóan biztos kezzel megkonstruált helyzetekkel, meglepő fordulatokkal és komikai csaitanókkal. És eselekménye mégis oly világos, bonyoldalmi oly természetesen, fordulatai, amilyen meglepők, éppoly magától értődők. Szóval a hibátlan, kitűnő darabok minden tulajdonságait egyesíti magában a *Loute*.

Ez a *Loute* egy tura hölgyecske, aki kétlaki életet él. Távol Párisból, egy kis városka közelében, mint *Baburonné* asszony él, aki csupa szigoru erkölcs és jótékonyág, de csak két hónapon keresztül az esztendőben, — az év többi részét Párisban tölti, mint — *Loute*, a ledér, feslett-életű kokott. Férjének, *Baburonnak* a foglalkozása, aki kereskedelmi utazó a külföldön és csak évenként hat hétre tére haza, lehetőséggé teszi rá nézve ezt a kétlaki életet.

Loute Párisban Dupont urnak az „amani de couer”-je, szívbéli szeretője. A hölgyecske éppen azon van, hogy mint *Loute* két hónapra meghaljon és oitthon mint az erényes *Baburonné* feltámadjon. El is utazik haza, de ezzel egyidőben Dupont egész hirtelen eljegyzi magát *Des Echanguette* kiasszonyval, akit hallatlanul komikus és eredeti módon, az unokács-

osétől, egy bárgyu fiatal professzortól halászott el. Dupont egy kicsikét azért is nősül, mert szabadúzni akar egy vén lump-barátjának, Castillonnak a be-folyása alól.

Hogy aztán ebből a látszólag igénytelen expo-zióiból a rákövetkező három felvonáson mi fejlődik, az a mesteri boházati bonyodalom non plus ultrája. Hogy mint sül ki, hogy a vén lump Castillon senki más, mint Des Echanquette kisasszony mostohaapja s látni a két urat, amint após és vőként állanak szemben egymással s látni Loute-ot, mint erényes Baburonnét, aki kedvesét a saját familiájában látja viszont, mint Des Echanquette kisasszony fér-jét, s látni Francoilin tanár urat, a volt meny-asznya lakodalmán, — no hát, ezt csakugyan látni kell, mert hallani amugy is alig lehet a kacagá-sok orkánjától, amelyekbe a játszó színészek beszéde belevesz, ugy, hogy az előadás perceké megáll.

Az erényes Baburonné Dupont lakodalmán be-csíp a pezsgőtől, mire kipattan belőle — Loute s ez ragadja a boházatot végső kifejlődése elébe. Ez a kifejlődés maga egy kis mestermunka. Pierre Veber agyából a negyedik felvonásban a legkapitalisabb boházati idea szökken ki: Marchaisonné asszony penziója. A jó asszonyság, aki mellesleg megjegyezve éppen Baburonnak a szeretője, intézetét alapított a valódi készülő asszonnyá számára. Ebbe az intézetbe csak éppen a — férjeknek nem szabad betenniük a lábukat, mert még kibékülhetnének a feleségeikkel. Ebben a penzióban van a három asszony: Des Echan-quette, „kisasszony-feleségem“ leánya, Duponté, és Baburonné-Loute maga is. A boházati intrikát itt Francoilin vezeti, aki vissza szeretne jutni Des Echan-quette kisasszony birtokába. A bárgyu professzor azonban csak azt éri el, hogy beleveteti a „kisasz-sony-feleségem“-et férje karjaiba. Des Echanquette-né is visszatér a vén lump férjéhez, sőt még Baburon is kibékül — Loute-tal.

A darabnak irenetikus hatása volt. Kacagferge-tek zugtak végig a házban s igen nagyon meg kel-lene csalódnunk, ha a Louteot nem jelölhetők meg, mint az ideai vigszínházi évad legnagyobb sikerű darabját.

A Vigszínház gárdája jól tartotta magát: He-gedűs, Góth, Szerény, Vendrei fényesen viselte magát. Tanay (Francoilin), aki ma először mutatkozott na-gyobb szabásban szerepben, méltó volt a gárdához. Különös dicsőréttel említjük meg Nográdi Jolánt, (Des Echanquette kisasszony), aki lassan-lassan bon-takozva, ma este, mint kész művész pántant élénk. Egy szóvalányszerepben láttuk viszont a Vig-színház színpadhoz visszatért Kész Rézsit, aki meg-maradt igaz tehetségnek. Pompás volt Nikó Lina, (Marchaisonné) mint mindig. A kifünő ensembleban részt vettek: Hunyadi Margit, R. Rostagni Irén, Mak-róczyáné, Bárdi Gyözö.

Legutolsónak hagyunk Loute személyesítőjét, Varsányi Irént. Ennek a hatalmasan fejlődött fiatal művésznőnek, aki a dada cimszerepében s az Ornyag ur Paulettejében a jelentékeny színésznők sorába emelkedett, Louteban is szép sikere volt. Voltak mo-mentumai nagyon sürűen, amelyekben megtartotta ki-vívott színpadi pozícióját, ami nem keveset jelent egy oly merész kombinált szerepben, aminő az a Loute-Baburonné, mely a művészi érettségen felül még az egyéniség kiválósgát is igényli a színésznőben, aki megjártsza.

Hogy taps és kihívás bőven volt, egy ilyen elsőrendű sikerrel fölösleges mondani is. A darab fordításában Heltai Jenő egyenesen remekelt; a szel-lemes, esprit-vel teli francia boházatoknak alig van ma hivatottabb fordítója, mint ő, aki minden, még oly finom árnyalatot is vissza tud adni s ahol a francia osattanó lefordíthatatlan, pótolni tudja a magáéból. Hogy teljes képet adjunk a mai premier-estről, fel kell említenünk a külön osattanóját. A legkita-pasztaltabb s ennél fogva legmezezebben kiélgethető színházi rókák ezzel a mondással hagyták el a színházat:

— Loute?... Száz előadás!

(M—S.)

FŐVÁROS

(*) A főváros jövő évi költségvetése. A pénzügyi és gazdasági ügyosztály már elkészítte a főváros jövő évi költségvetésének munkáját. Takarékoskodott ott is, ahol lehet, ott is, ahol nem volna szabad, például a közmunkákban és olyan költségvetést állított össze, amely szerint mindössze 129.118 korona a deficit. Ennek a fedezésére nem kell külön fedezetet kimutatni. A sok milliós költségvetésben eltűnik ez a nume-rus. Megtérül, vagy nem térül meg, de a hiánya semmiesetre se jelent olyan szükséglet a főváros

háztartásában, amit valamilyen pótolni kellene. A költségvetés főbb tételei ezek:

Rendes kiadás 33,688,986 (az idén 33,364,754), rendkívüli kiadás 1,262,312 (az idén 1,059,054), vagyonváltozás 100,000 (az idén 204,910), kölcsön-pénzből 7,257,753 (az idén 5,407,176). Összesen kiadás 45,309,051 (az idén 42,035,894). Rendes bevétel 36,505,510 (az idén 35,325,107), rendkí-vüli bevétel 1,316,670 (az idén 1,015,892), ingat-lanok értékesítése 100,000 (az idén 204,910), köl-csönpénz 7,257,753 (az idén 5,407,176). Összes bevétel 45,179,933 (az idén 41,953,085). A hiány 129,118 (az idén 82,809) korona.

Hogy ilyen szerencsés eredménnyel zárult a költségvetés, annak az az oka, hogy a múlt évi zárszámadások nagy fölséggel zárultak. Kilenc-száz ezer koronát állítottak be a költségvetésbe ezen a réven. Azonkívül meggyarapodtak a jöve-delmek is. A sertesvágóhídnak most már az egész évi jövedelme szerepel a bevételek között, az új iskolapénz szabályzata több mint háromszáz-ötvenezer koronával több jövedelmet biztosít, mint a régi s körülbelül hatszáz ezer koronát hoz a vízvezetési díjak fölemelése is. S bár takar-kozkodik az ügyosztály, nem zárkózott el olyan szükségletek elől, amelyeket az általános nyomor-ság sürget. Hatvenezer koronával többet kap a szegény-alap a jövőben, mint az idén. A személy-zeti kiadásokat ötvenezer koronával redukálták. Ugyanennyivel az irodai szükségletek tételét is. Viszont háromszáz ezer koronával többet irányoz-tak elő az utak és terek jókarban tartására. Ebből akarják megépíteni az Erzsébet királyné utját s átépíteni a Kerepesi-utat, vagy tétel az iskoláké, majdnem félmillió koronával több, mint az idén, több mint nyolcemillió korona.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ A Magyar Tudományos Akadémia II-ik osztagja a hó 10-én, hétfőn délután 5 órakor ülést tart. Ez alkalommal tartja székfoglalóját Békthy Akos orsz. képviselője, aki az 1848-iki törvényhozás műjelle-mése címen értekezik. Az ülést iránt nagy az érde-kelődés.

○ Bíró Lajos felolvasása. A régi főrendiház üléstermében nagy és distingvált közönség előtt ma délután tartotta meg második és az ismeretterjesztő előadások keretében egyuttal utolsó előadást Bíró Lajos kiváló természettudósunk. Folytatta Uj-Guineá-ról a múlt héten megkezdett érdekes előadását. A mai felolvasáson megjelent Zsitvinsky Mihály kultuszmi-niszteri államtitkár is. Ma szöveget Bíró Uj-Guineának ama természetrajzi sajátosságairól, amelyek őt ta-udonképp oda vezették: az állatok világról.

Ismerette előbb a háziállatokat. A háziku-tyák aprók, tarkák és bátrak, de nem félelmetesek. Házgröznök nem is használnálják, hanem megessik bizonyos szertartások alkalmával. Csemegészámba megy — a patkány, amely rendkívüli eterjedtségnek örvend. A disznó háziállat is, de vadon is él; mind-két faj kisebb a miénkénél. A disznó legnagyobb gaz-dagságra a pápuáknak, olyik asszony maga szoptatja kicsi disznaját, amely oly kedves állat közöttük, hogy a szép leányoknak nizelegsképpen mond-ják: disznó. A lakodalmak többnyire disznóttal kapcsolatosak, sőt a vőlegény az eladó leányt maga is disznókért és arnyarakért vásárolja. Hires új Guinea a szép madarakról. Különös specialitása: a gyönyörű tobaiazi paradicsom-madár, mely Uj Guineának leg-régibb kivitelű ölké. A holland hajók százával szállít-ják oda a paradicsommadár-vadászokat, akik aztán gazdagod meg a földön a városok ismét. 1897-ben más-fél millió korona értékű paradicsommadár-állatot szállít-ottak el Uj-Guineából. Biro Lajos végül Uj-Guinea egy-éb állatait: a gyíkokat, kigyókat, békákat, póko-kat és rovarokat ismertette.

Vetített képekkel műszerezett előadását a nagy-számú közönség lelkesen megtapsolta. Az érdekes előadást a halgatóság nagy tetszéssel fogadta.

○ Szociológia és büntetőjog. A Magyar Jogász-egyesület ma este Varrik Béla előkelésével igen látog-attott felolvasó-ülést tartott, amelynek tárgya Vargha Ferenc főügyész-helyettesnek, a kiváló büntetőjogász-nak felolvasása Uj Szociológia és büntetőjog címen. A ma bemutatott tanulmány egy része a felolvasó hasonló című nagyobb munkájának.

○ Almanach. A Singer és Wolner-cég kiadásá-ban most jelent meg az 1903-ik évre készült almanach, amelyet Mikszáth Kálmán szerkesztett és látott el elő-szóval. Tartalma a következő: Naptár észt. Előszó. Irt Mikszáth Kálmán. A oszilágnéz ember. Irt Gárdonyi Géza. A rab-óvagy. Irt Kemechey Jenő. A vak em-ber. Irt Szomaházy István. Az asszony. Irt Lengyel Laura. De azután!... Irt Malonyay Dezső. Két munkás. Irt Bródy Sándor. Vergniaud lelke. Irt Lőrinczy György. A miraval-ly menyasszony. Irt Pekár Gyula. A tőrész és a bangya. Irt Ambrus Zoltán. A kereszt-tes vitéz. Irt Abonyi Árpád. A házasságkötés. Irt Tábori Róbert. Az új tanítónő. Irt Thury Zoltán. A kocsiszár. Irt Zöldi Márton. Csikám. Irt Erőssy István. Csaravár asszonyai. Irt Sas Ede. A sikkesző feleség. Irt Hercegy Ferenc. Bodor Pál bubánata. Irt Nagy Endre. A kladvai menyecske. Irt Mikszáth Kálmán.

○ A zsidók Romániában. Bernard Lazare ily című műve, amely Franciaországban méltó feltűnést keltett, most jelent meg német fordításban, Hermann H. S. kiadásában. Lazare könyve különösen nagy jelentőségű Németországra nézve, mert tudvalevőleg német tőkepénzesek nagy mennyiségű román állam-papír felett rendelkeznek. Az érdekes má a berlini szerződés aláírásához fordul kimutatandó, mennyire megsértettek ennek rendelkezései s ezenközben éle-sen megvilágítja a romániai viszonyok mai állását. Lazare megállapítja, hogy tulajdonképpen parasztság teszi a románok zömét s kifejti, hogy „seholsem oly szerencsétlen a paraszt, seholsem bannak vele olyan rosszul, mint Romániában. Szinleg felszabadították, de valójában rabszolgája manapság is a bojárnak, aki nyugodt lelkiismerettel nézi, mint tengeli nyomorúságos életét tudatlanságában és szenny közepet. Az ál-lamférfiak jól gondolják meg, hogy mikor a parasz-tság 1888-ban fellázadt, kőrös-körül puszták képét mutatta az ország s a parasztot bár elkeseredéssel szőrták a folyókba a föld minden termését, amit a nagybirtokosok magtárából összehordtak. Ha holnap új adókkal sújtják a parasztokat, lángba borul ismét Románia. Lazare nagy alaposággal ismerteti Románia gazdasági és pénzügyi politikáját, amely romlással fenyegeti az országot.

○ Uj idők. A Magyar Szalonban elpusztult vagy megsérült Paál László-tele képeket sikerült repro-dukczióban mutatnia be az Uj Idők e heti száma. Eb-ben a számban Hercegy Ferenc tolytata a regényét, érdekes sorozatot nyit meg Szomaházy István a ház-as-éit apró bajairól, novellát ír Lengyel Laura, négy művészi könyvet bíral meg Lyka Károly, a magyar irodalom bajairól értekezik Mikszáth Kálmán és ver-set közöl Lenkei Henrik. Azonkívül bőségesen vannak az apró és aktuális cikkeik, képek s a hét eseményeit tárgyaló illusztrációk. Előfizetést bármely naptól kezdve fogad el a kiadóhivatal, (Andrássy-ut 10.), amely ki-vaatatra mutatványszámot is küld.

SPORT

* * Labdarugó mérkőzések. A soroksári-uti labdarugó-pályán holnap, vasárnap délután három órakor mérkőzik a Magyar Úszó-Egyesület első csapa-ta a Ferencvárosi Torna-Klub első csapatával. Az Úszók csapata ugyanaz lesz, amely a múlt vasárnap olyan fényesen győzött a bécsi Gráfinn. A mérkőzést tréning-jeggyel lehet megnézni. A versenypályához a közvágóhídi villamos viszi a közönséget. — Ugyan-csak holnap délután harmadél órakor tartja a Buda-pesti Athletikai Klub bajnoki mérkőzést az Upesti Torna-Egyesülettel az Erzsébet királyné-uti pályán. E mérkőzés előtt a B. A. K. második csapata a B. T. K. harmadik csapatával mérkőzik délután egy órakor. A verseny tréning-jeggyel (40 fillér) tekinthető meg. — A csömöri-uti versenypályán is bajnoki mérkőzés lesz holnap délután harmadél órakor, még pedig a Magyar Testgyakorlók-Köre és a Postásiztisztelők Labdarugó-csapata között. — A margitszigeti pályán holnap délután harmadél órakor mérkőzik a Műegyetemi Football-Klub második csapata a Fővárosi Torna-Klub első csapatával. A Műegyetemi Football-Klub első csapata tudvalevőleg holnap Prágában játszik a Deutscher Fussball-Klub első csapatával.

* * Alagi versenyek. Az idei szezon utolsó meetingje kezdődött ma az alagi gyepen. A sportkörök ismert alakjai a hűvös őszi idő sem riasztotta vissza a látogatókat, de a nagyközönség nem igen érdeklő-dött a versenyek iránt, bár a program leg több száma a szezon derekába is beillt volna. A részle-tes eredmény a következő:

I. Eladók versenye. Díj 1500 korona. Távolság 1200 méter. Mr. Paul Takarosa (Neumann) első, gróf Esterházy B. Bertája (Koblicsek) második, Mravik P. Muslicaja (Máli) harmadik. Azután: Dragina, Mad Girl, Akármikor, Fiesco Gurli, Kartal huga, Sancor-seits. Totalizátor: 10: 27. Helyrelogadások: I. 50: 70, II. 50: 62, III. 50: 78.

II. Hubertus gátverseny. Díj 1500 korona. Távolság 2800 méter. Világhy Gy. Cserhát-ja (Szemere száz), első: Jankovich B. Gy. Fülcs-s (Horty száz), második. Gróf Esterházy B. Bóka-ja (Folbert fhdn.) harmadik. Azután: Medikus, Josti, Gerie III, Apha-nizon, Viltelbeohen, Ponyvássy. Totalizátor: 10: 19. Helyrelogadások: I. 50: 112, II. 50: 120.

III. Eladók gátverseny. Díj 1500 korona. Tá-volság 2400 méter. Báró Mörpurgy A. Batkingja (Móric) első, gróf Schönborn F. Grincingere (Fürst) második, Jankovich B. Gy. Fussa-ja (Mashán) harmadik. Azután: Cserkesszin, Jagello, Kitobener, Mine-dor. Totalizátor: 10: 15. Helyrelogadások: I. 50: 312, II. 50: 112, III. 50: 112.

IV. Tilay akadályverseny. (Handikap.) Díj 8000 korona. Távolság 4000 méter. Gróf Esterházy L. Gubernator (Horthy) első, Mravik P. Nyájás (Krause) második, Mravik P. Rozmarng (Hagolin) harmadik, azután Vinea, Tudor. Totalizátor: 10: 48. Helyre-logadások: I. 50: 106, II. 50: 94.

V. Kötésesek handicapsje. Díj 1500 korona. Tá-volság 1000 méter. Gróf Degenfeld Mörageje (Kvarik) első, Folberth H. Ichadnagy Probeweiseje (Maino) második, Mravik P. Maudja (Máli) harmadik. Azután Unberuten, Portás, Wunschmaid, Partnerin, Píkás, Vabanque, Páirány, Szerencse fel, Tréfa. Totalizátor 10: 60. Helyrelogadások: I. 50: 102, II. 50: 126, III. 50: 118.

VI. Jazov-cij. Díj 1200 korona. Távoiság 1000 méter. Mravik P. Limonádéja (Krause) első, gróf Esterházy B. Prima II.-je (gróf Pejacsevich) második, gróf Károlyi I. Borderauna (Horth) harmadik. Azután: Haladj. Totalizátor: 10 : 43. Helyreigadások: I. 50 : 90. II. 50 : 74.

Bécsi versenyek. Dacára a kisdíjazásu versenyeknek, a pótmeeing jól tartja magát. Minden futamra sok jó jut, de a népes mezőnyűeknél néptelen tribünök előtt futják le. A mai nap különben egyaránt kedvezett a favoritra és, az outsider játéskra egyaránt. Legügyesebb lovasnak ma Bonta bizonyult, aki három krackot vezényelt győzelemre. Nagy meglepetés volt a gátversenyben, amelyet Kozmaöcsöse nyert meg, amely eddig mindig tisztességes távolban tartotta magát a nyerőköt.

A versenyek részletes eredménye a következő: I. **Nyeretlen kétévesek versenye.** Díj 2000 korona. Távoiság 1200 méter. Báró Rothschild La Jeunesse (Bonta) első, Mautner V. Wampuna (Soutbey) második, lovag Wiener-Welten R. Midioiri (Krousi) harmadik, azután Katonabácsi, Erzsike, Carabine és Mygomonen. Totalizátor: 10 : 16. Helyreigadások: I. 50 : 64. II. 50 : 67 és III. 50 : 63.

II. **Eladók-kétévesek handioapje.** Díj 2000 korona. távoiság 1100 méter. Báró Harkányi J. Elégie (Bonta) első, Egyedi L. Tulliaja (Gra-) második, báró Springer G. Kényura (Huxtable) harmadik. Azután Dooh. Monxampetr, Gündör. Estifény, Sixtus. Totalizátor: 10 : 50. Helyreigadások: I. 50 : 70. II. 50 : 83. III. 50 : 83.

III. **Handioap.** Díj 3000 korona. Távoiság 1600 méter. Capt. George Blockade-ja (Baines) első. Báró Harkányi I. Babám-ja (Bonta) második. Egyedi A. Javorin-ja (Gray) harmadik. Azután: Mary Diamond, Latourdio, Boa, Adoma, Jász. Töbörtyü. Totalizátor: 10 : 85. Helyreigadások: I. 50 : 90. II. 50 : 67. III. 50 : 87.

IV. **Nyeretlen kétévesek handioapje.** Díj 2000 korona. Távoiság 900 méter. Krausz L. Viribus untiase (Cleminson) és Capt. George Daltimoreje (Soutbey) holtversenyben elsősk. Egvedi L. Ruggieroa (Gray) harmadik. Azután: Seni. Caserta. Totalizátor: 10 : 87 és 44. Helyreigadások: I. 50 : 179. II. 50 : 159.

V. **Eladók handioapje.** Díj 2000 korona. Távoiság 1100 méter. Krausz L. Kendőzöje (Bonta) első. Egyedi L. Babatündérje (Gray) második, Szemere M. Hozia (Lovász) harmadik. Azután: Mr. Jumping, Gloria, Saver, Tó-Almás. Totalizátor: 10 : 21. Helyreigadások: I. 50 : 59. II. 50 : 64. III. 50 : 253.

VI. **Gátverseny.** (Handioap.) Díj 3000 korona. Távoiság 2400 méter. Báró Üchtritz Zs. Kosza öcsöse (Sheybal) első, Mr. Withe Couleurse (Shnn) második, Mautner V. Küzdőe (Poolé) harmadik, azután Hippokrates, Sherman. Belle alliance. Totalizátor: 10 : 275. Helyreigadások: I. 50 : 503. II. 50 : 150.

VII. **Eladók versenye.** Díj 2000 korona. Távoiság 1300 méter. Mautner V. Tubioámja (Soutbey) első, Aresin-Fatton J. Sweet Loveja (Gray) második, Péchy A. Charmanija (Bonta) harmadik. Azután: Matchboy. Biri. Kalupri, Lucie, Topaze. Totalizátor: 10 : 80. Helyreigadások: I. 50 : 108. II. 50 : 68. III. 50 : 69.

*. Az utolsó versenynap. Holnap ér végre valahára véget a versenyév. Bécsben nevezetes futam nincs, de Alagon szép, színes lesz a *Drag hunt steeplechase*. Jelölteink:

Bécsre:

- I. Belle alliance — Gugu.
- II. Erzsike — Rusalka.
- III. Hans Heiting — Pázmán.
- IV. Mitrav — Mivla.
- V. Szemere ist. — Boriska.
- VI. Kauver.
- VII. My lady.

Alagra:

- I. Curieuse.
- II. Bordercau.
- III. Musica — Becsvágy.
- IV. Csekó — Monza.
- V. Jankovics ist. — Ratking.
- VI. Limonádé — Tosti.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

Nyitlér.

Mindig vannak emberek kik mindent félvállról vesznek, mint rendes körülményei között, úgy könnyebb betegségeknek is önmagától várják a segítségét; de honnan? az nekik teljesen közömbös. Ha azonban egyszer egy nagyobb csapás, vagy komolyabb betegség sújtja őket, akkor ezek a közömbösök szánalomraéltónak özseroskadnak. Mindazon könnyelműeknek pedig szólna a következő: Oly komolyan vegyétek az életet, a milyennek vonni kell; a legeszkélyebb is gond fordítandó. A ki pl. könnyebb betegségeknél is rögtön hozzát, ritkán fog komolyabb bajokkal sújtani. Eppen a légzőszervek bántalmái, u. m. légzés-, tüdő- és torokhurutok, asthma, rekedtség, köhögés, vérképes, lélegzési nehézség, mellszorulások, nagy gondot igényelnek, mely elhanyagolásukból a tüdővész keltezhetik. A „Pectorát”-val való kezelés által ezidőig csodálatos sikereket értek el.

A ki a „Pectorát” valódián akarja horatni, forduljon közvetlen a Diana-gyógyszerházhoz, Budapest, Károly-körút 5 sz., ki azt 2 koronás csomagokban szétküldi.

Tudomány a mellényzsebben.

Két jóbarát mendegél hazafelé a déli órákban. Utközben azon tanakodnak, hogy kevés az egyetem Magyarországon. Az egyik azt állítja, hogy minek kellene több egyetem, mikor kevés a tudós és még kevesebb a tudomány. A másik erre azt feleli: Dehogyan is kevés a tudomány, hiszen a mellényzsebben most is egy egész armádia tudományt hurcolok. — Az előbbi kétkedőleg rizza a fejét s kérdi, mi legyen az a csoda? — Azzal a cimborája nevetve veszen elő mellényzsebéből egy tégyely **Erényi-féle Ichtiol-Salicyl**. No, látod, ebben a tégyelyben rejlik az összes viszkot **bőrbetegségek, bőrkütiésök, ótvár, bőrporeadás, bőrhám-lás, kellemetlen lábizzadás, idült sebek** gyógyító hatalma. Ha olyan tudós akarsz lenni, mint én, eredy a „**Diana-gyógyszertárba, Károly-körút 5. szám alá (Budapest)**.” I. nagy tégyely ára csak 3 korona. (Postai megrendelések azonnal szállítannak.)

Vidéki tisztelt vevőimnek

szíves tudomására hozom, hogy feltűnést keltő karácsonyi mintagyűjtemény összeállítása folyamatban van. A tömeges megrendelések folytán az elmúlt években előfordult, hogy kiadásítás miatt egyes kelmekek már nem szállíthattam. Ennek elkerülése végett igen kérem nagybecsű megrendelésekkel mielőbb kintűtenni.

Kiváló tisztelettel

BRAMMER ODÖN
Bécsi-utca 4.

TELI-FÜRDŐKURA.
Természetes forrómeleg kén források, iszapfürdők, iszapborogatások,
Zuhany-massage, Vízgyógyintézet, villany-fényfürdők stb. Olcsó és gondos ellátás. Csak, kényves, ideg-ritió prospectust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budán.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budap. st. IV., Kár. ly-körút 26.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáér, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A telefon titka.** Mi is megemlékeztünk arról a Stockholmban történt esetről, melynek foglalatja az, hogy egy magánéleti akként fűrkészett ki családi titkokat, hogy valakinek a telefonjába belekapcsolta a maga apparátusát. Ebből az alkalomból érdekes cikket közöl a Jogtudományi Közöny Csergő Hugó tollából. A cikk kimutatja, hogy míg a levél és távirat

titkát a büntetőörvény őrizi, addig a telefonos beszélgetés szabad prédája az indikerciónak. A cikk mindjárt meg is formuázza a bűneset kritériumait, s ha az igazságügyi kormány kiterjeszti gondját a telefon-titok szentségére is, Magyarország lesz az első állam, amely a villamosság csodáira is alkalmazza a büntető paragrafusokat.

§§ **Bál után.** Komjáti Jenő Gyöngyösi fogteobnikus családijával bába ment ahol mint rendező is működött. Ugyanott volt Zsiga Aladár gyöngyösi főbírtokos is, ki a bálerem ajtaját kimenekor nyitva hagyta. Komjáti fölszóította Zsigát, hogy tegye be az ajtót, mire az Komjáti teokozeti jellegű sértéssel illette és ponintással lenyegette. Komjáti erre Zsiga Aladárt úgy vágta háromszor nyakon, hogy Zsiga állítólag etől sikettelt meg jobb föliére. Ez még 1901. január 12-én történt. Az egri törvényész Komjátit súlyos testi sértés büntetése címén helyezte vád alá s bár Komjáti tagadta, hogy Zsiga a bál aróra kapott ponintoktól jobb föliére sikettelt meg, mégis ? hónapi börtönrre ítélte vádlottat, aki semmisségi panasz jelentett meg, melynek a tábla helyt adott s egyuttal a védő, dr. Visontai Soma kérelmére orvosi szakértőt rendelt be. A bizonyítás kiegészítését is rendelte volt el a tábla és ezzel a gyöngyösi járás-bíróságot bizta meg. A kiegészített vizsgálat csak annyit tudott felderíteni, hogy több tanu szerint Zsiga Aladár az eset története előtt süket nem volt, viszont Zsiga apjának két alkalmazotija azt vallotta, hogy jóval az eset előtt is süket volt már. Ezenben konstalálta az utóvizsgálat, hogy Zsiga a katonaság-tól süketsegre miatt felmentését kérte, de a felülvizsgálat alkalmával ezt a kérését elutasította s így Zsiga az eset megtörténte után is eleget tett katonai köteleességének. Ma volt a királyi tábla előtt a fővárosi alügyész ügyészség büntető részének vonatkozó vádját s csak a könnyű tettségért kívánja megállapítani. Dr. Visontai Soma védőbeszédében teljes felmentést kért. A tábla Lenk Gyula táblai bíró referáciája alapján Komjáti Jenőt könnyű tettségért büntetében bűnsnek találta és kétheti fogházbüntetésre ítélte, Az ügyész az ítéletben megnyugodott.

Két halál-ítélet.

Budapest, november 8.

A pestvidéki törvényészék tárgyalótermében ma mondták ki az ítéletet abban a borzalmas bűnpörben, melynek Kármán Mátyás, Ordög Tóth Pál és Vonnák Mátyás voltak embertelen hősei. A törvényészék Kármánt és Ordög Pált halálra, Vonnák Mátyást pedig négyévi fegyházra ítélték.

A tárgyalásnak mai hatodik napján a perbeszédet folytatták. A védők beszédeire dr. Halász Lajos királyi ügyész válasza következett.

Az elnök azután még egyszer előszóította a vádlottakat.

— Van-e még valami, amit védelmükre fölhozhatnak? — kérdezte.

Ordög Tóth Pál még egyszer bizonykodott, hogy ő január harmadikán nem is volt Nagy-Kátián, míg Kármán Mátyás és Vonnák Mátyás szóltanul néztek az elnökre.

Az elnöki rezümé után az esküdtek ítélethozatalra vonultak vissza. Tanácskozásuk eredményét este egynegyedhatkor hirdette ki dr. Pattay Gusztáv ügyvéd, az esküdtek önöke. Az esküdtek Kármán Mátyást mint tettest mondták ki bűnsnek a gyilkosság büntetében, Ordög Pált mint fölbujtót, s Vonnák Mátyást mint bűnségédel a Löwinger Lipótné sérelmére elkövetett gyilkosságban. Löwinger Lipót sérelmére a követett gyilkosság kísérletének büntetében Kármánt, mint bűnségédel, Ordögöt mint fölbujtót és tettest Vonnákot, mint tettestársat, a Braun Károlyné sérelmére elkövetett gyilkosság kísérletének büntetében pedig Kármánt mint tettest, Ordögöt mint fölbujtót és Vonnákot mint bűnségédel mondták ki bűnsnek. A Nagy-bányai Erzsébet elleni gyilkossági kísérletben Kármánt tettesnek, Ordögöt fölbujtónak, Vonnákot bűnségédelnek tartják az esküdtek. Ezenkívül fölbujtónak és tettesnek mondták ki Ordög Pált a rablás kísérletében, Kármánt és Vonnákot pedig bűnségédelnek.

A vádlottak némán, szóltanul hallgatták végig a marasztaló verdikt kihirdetését.

Dr. Halász Lajos ügyész a büntetés kimérésére vonatkozólag azt indítványozta, hogy valamennyi vádlottat a legsúlyosabb büntetéssel sújtás. Kármánt annyival is inkább, mert több bűnségekményt követett el s így összbüntetéssel sünjtandó. Enyhítő körülményt nem tud javára fölhozni. Még azt sem tudja be neki enyhítő körülményül, hogy töredelmes beismerő vallomást tett, mert ellene szól az, hogy volt vagyona a megélhetésre s hogy a bűnségekményt nagy kegyetlenséggel hajította végre. Ordög Tóth Pálra nézve keresve sem találta az ügyész enyhítő körü-

ményt. A vádlott egész életét rablógylökosság miatt fegyházban töltötte, ahol mint fegyenc a becsületlen asztalos-mesterséget tanulta meg. A fegyházban jó magaviseletet tanult, úgy, hogy feltételek szabadságra bocsátották. Ez a megjavulás, ez a jó magaviselet azonban merő képmutatás volt s csak arra szolgált, hogy mihamarabb kiszabadulhasson s mihamarabb rabolhasson és ölthessen. A helyett, hogy a fegyházban tanult asztalos-mesterséget a Rabsegélyező Egyesület által részére berendezett asztalos-műhelyben Nagykátn folytatva volna a helyett, hogy jövedelméből iktakozott volna becsületesen megélni, kapva-kapott a Kármán által megpendített rablási eszmén s befolyásával társait is bűnbe sodorta. Vonnák Mátyás is rovtott multu ember, aki már két évet börtönben töltött. Könnyen ráállott a bűnre, mert pénzért — mint maga mondta — képes meghalni, hogyne ilt volna hát meg másokat.

Ezután dr. Sós Béla Löwinger Lipót jogi képviselője bejelentette, hogy kártérítési igényéről a vádlottakat szemben lemond, nehogy Löwingeret a haszonlesés gyantja érhesse. Dr. Hoffmann Kornél, özv. Braun Károlyné képviselőjében szintén lemondott kártérítési igényéről. Dr. Kéty István, Kármán védője az enyhítő 92. § alkalmazását kéri védenő számára, mert Ördög Tóth Pál volt az érlelmi szerző, míg védenő csak vak eszköz volt a kivételben. Dr. Babó Mihály Ördög Tóth Pál javára enyhítő körülményül azt hozza fel, hogy a vádlott kora gyermekességében elvesztette anyját és így hiányzott az az anyai kéz és nevelés, mely az élet nehéz utain megvédte és a jóra vezérelte volna a magára hagyott árva. Különben is Ördög Tóth Pál egész életét oly légtörben — a fegyházban — töltötte, mely csak arra alkalmas, hogy bűnre csábítson, nem pedig, hogy megjavítson. Dr. Metzler Gusztáv Vonnák Mátyás védelmében felhozta enyhítő körülményül, hogy vádlott, mint öreg ember, kinek akarata könnyen hajlítható, társainak rábeszéléseire könnyen hajolt. Különben teljes művelésben s minthogy husz évvel ezelőtt volt utóljára büntetve, büntet em előéletének kell tekinteni.

Az elnök, mielőtt a bíróság ítéletre vonult volna vissza, a vádlottakat szólította elő utóljára:

— Mit tudnak még előadni, mielőtt a bíróság ítékezne fölötök?

Kármán Mátyás: Ördög Tóth Pál tett engem szerencsétlenül s két gyermekemet árva. Ő húzott be engem és Vonnákot ebbe a bajba.

Ördög Tóth Pál: Én kérem, ártatlan vagyok ebben a dologban.

Vonnák Mátyás: Én nem voltam ott.

Ezután a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. A törvényszék másfélórás tartó tanácskozás után esti tétlenc órákor hirdette ki ítéletét, amely így szól:

A törvényszék Kármán Mátyást és Ördög Tóth Pált haldra, Tilalmas Vonnák Mátyást pedig nyolcvéti fegyháza ítélté.

Az ítélet megokolása szerint a törvényszék súlyosbító körülményül vette Kármánra, hogy ő volt a bűncselekmény érlelmi szerzője s hogy a véres tettei nagy kegyelenséggel hajtolta végre, Ördög Tóth Páira, hogy hasonló bűncselekményért már büntetve volt a hogy a mostani cselekménytel feltelesen szabadságra bocsátása alatt követte el. Tilalmas Vonnákra pedig, hogy rovtott multu.

Az ítélet kihirdetése után elnök a feleket kérdette meg. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, a védők pedig semmieségi panaszt jelentettek be.

— Most pedig a perrendtartás értelmében kérdést kell intéznem a két halálraítélthez, kívánnak-e kegyelemért folyamodni? — kérdezte az elnök.

— Igen, kegyelmet kérek — mondta Kármán.

— En a védőre bizon — jelentette ki köszönyösen Ördög Pál.

— Ezt önknek kell bejelenteni, — figyelmeztette az elnök.

— Akkor hát én is folyamodom.

Kármán szemmeláthatólag lesújtotta a halálos ítélet, míg Ördög Tóth nyugodtan fogadta báró Calice

Elnök ezután zárt iltést rendelt el, amelyben az ügyész indítványát hallgatták meg arra nézve, hogy a halálraítéltek érdemeik-e arra, hogy kegyelemet iltérjesszék őket.

alatt egy expedició megy Grönlandba és Williamslandba, hogy onnét megkeresse a deleget északi sarkot. Azután az expedició ismét nyugatnak fordul és a Behring-szoroson át tér vissza. Amundsen kapitány ott delegességi megfigyeléseket fog tenni és igyekszik megoldani az északnyugati átjáró problémáját. Az expedíciónak 8 tagja lesz.

Az osztrák helyzet.

Bécs, november 5. A politikai helyzet ma éppenséggel nem javult. A csehek erősen készülődnek az obstrukcióra. Abban bízhatnak, hogy a véderőjavaslatok sorsa nagyon rosszul áll ugy Ausztriában, mint a magyar parlamentben is, sőt Ausztriában meg van peccsételve az unjocozási javaslat sorsa, minthogy szó sem lehet a 14. § alkalmazásáról s így a Koerber-kormány napjai meg vannak számlálva, remélhető tehát, hogy a mostani kormányt olyan minisztérium fogja követni, amely a cseheknek inkább kedvez. A parlament sorsa e pillanatban elválaszthatatlan a véderő-javaslatoktól.

Mértékadó politikai körökben hire járt, hogy a hadsereg vezetősége nem idengednék a két-éves katonai szolgálati idő behozatalától, ha ezzel biztosíthatná ugy az osztrák, mint a magyar parlamentben az unjocozási törvényjavaslat elfogadását s ha számíthatna arra, hogy a két parlament meg fogja szavazni a kétéves szolgálati idő behozatala által jelentkező pénzügyi áldozatokat.

Bécs, november 8. A favoriteni pótválasztásnál tegnapi történet botrán: ok és a rendőrség benyomulása a munkás-otthonba valószínűleg elkeseredett vitát fog kelteni a képviselőházban. A szociáldemokraták ugyanis e tárgyban sürgősségi indítványt iognak benyújtani s rá akarják venni a csehekot, hogy a saját indítványaikkal szemben engedjék át az elsőbbséget emennek. Egyébként a rendőrség tulkapásainak állítólag meg megvannak az áldozatai, amennyiben több rendőrbiztoszt máris elbocsátottak.

Cross csapatok haros kínai rablókka.

Pétervár, november 8. A Ruszkij Invalid jelentése szerint a Szungari folyó jobb partján, Kharbin-től északnyugatra lévő Bodune várost a mult hónap elején mintegy 700 löny kínai rablóbanda megtámadta. Miután a kínai rendőrség a várost ellentállás nélkül átadta a rablóknak, ezek ellopták a kormányzót és sok házat felgyújtottak. A második szibériai hadtest parancsnoka, amikor október közepe táján az esetről értesült, a Bodunét 80 versenytáryra lévő Talajosau városból katonaságot küldött Bodunéba két ágyuval. A csapat október 24-én érkezett a város elé, amelyben 200 rabló volt. Az oroszok megkezdék az ágyúszást és benyomultak a városba, kiszabadították a kormányzót és elloptak néhány rablót, köztük a banda vezérét, akit kivégeztek. A többi rabló elesett, vagy elmenekült. A kínai hatóságok tehetetlensége és halározatlansága arra indította Stukelberg bárót, hogy két század gyalogságot, egy csapat lovasított vadászt és két ágyút hagyjon Bodunében, ahol addig marad a katonaság, míg a rablótámadások meg nem szűnnek.

A franciaországi esztrák.

St.-Etienne november 8. A bányamunkások tegnapi esé a munkabörzén gyűlést tartottak, amelyen kimondták, hogy a választott bíróság döntését nem fogadják el. — Carmeauxból a esztrák-bizottság azt táviratolta a pas de calais-megyei és nord-megyei esztrákolóknak, hogy a választott bíróság döntését, noha jogos kívánásaiknak nem felel meg, fogadják el, mert a döntés el nem fogadása ártana a választott bíróság eivének. — Valenciensben a helyzet komoly. A bányamunkások megbízták képviselőiket, hogy a lenai kongresszuson a esztrák folytatása mellett foglaljanak állást. — A pas de calais szénmedencében a esztrák még teljes. Bruay-ban összejöttökés volt a esztrákolók és a katonaság között. Négy katona megsebesült. Egy ór, akit a esztrákolók megtámadták, a levegőbe lőtt, mire a esztrákolók elszaladtak.

Páris, november 8. A Carmeauxi esztrákkomité, amelynek Jaurès képviselő a tanácsadója, Basly képviselőhöz, a ma tartott bányamunkás-kongresszus elnökéhez táviratot intézett, amelyben azt mondja: Ha vonakodik a választott bíróságot elfogadni, miután megígérték, hogy annak elvételük magatokat, ugy a választott bíróság eivére véres csapást mértek, mert a jövőben a munkaadók minden választott bíróságot: visszautasítanak azzal a megokolással, hogy a munkások ugy sem vetik alá magukat a döntésnek.

Páris, november 8. A Temps jelenti Lensből: Hire jár, hogy 15.000-nél több esztrákoló jön Lensbe,

hogy a munkáskongresszust a esztrák folytatására kényszerítse. Héttón St.-Etienneben a bányamunkások nemzeti bizottsága iltést tart, hogy a helyzet által szükségessé tett intézkedéseket megtegye.

Olasz-francia barátkozás.

Róma, november 8. A Stefani-ügynökség jelenti: Loubet elnök megbíztá Barrere francia nagykövetet hogy adja át Zanardelli miniszterelnöknek és Prinetti külügyminiszternek a becsületrend nyakkeresztjét. E kitüntetések a két állam kitünő viszonyának jelell tekintik. Visconti-Venosta és Lusatti volt minisztereknek Loubet elnök, méltányolva az Olaszország és Franciaország közti közlekedés létrejöttében való közreműködésüket, szives ajánlással ellátott arcképét küldte.

Családlírtó százados.

Falu (Svédország), november 8. Pihlström gyalogsági százados az éjjel agyoniltte két 10 és 8 éves fiát, harmadik 6 éves fiát pedig halálosan megsebesítette. Pihlström beteg volt és azt hiszik, hogy emezavarban követte el tettét.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 8. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A világpiacokon bágyadt volt a hangulat s az árak általában hanyatlottak. Kivételt tett az osztrák és a magyar tőzsdé szilárd irányzatával és emelkedés se é törekvő ártolyamaival. A helyzet lényegesen nem változott; a fogyasztás tevékenysége csekély volt s e héten az áremelkedés az itteni piacon megakadt s a heti tőzsdén a tulajdonosoknak nem sikerült az árakat felverni.

Eladott buza: 79 k. hatvani 8.— K. Bécsből, szlavóniai 77 k. 7.05 K. Köbölkutól, 77-5 k. 2.27—7.80 K. Szered, 7.82 K. Wartberg, 7.8 k. 7.80 K. Tornóc, 77 k. 6.90 K. Ipolyság. Kozs 5 fillérrel emelkedett; 72 k. déli vasuti 6.80—6.85 K. Köbölkut, 6.85—6.90 K. Marohegg, 6.66 K. Kürth, 6.20—6.25 K. B.-Gyarmat.

Arpában a tulzott követelések miatt nem volt forgalom az irányzat szilárd s az ár 10 fillérrel jobb. Tengeri 7.10 K. 15 fillérrel szilárdult, hasonlóképpen zab is emelkedett 15 fillérrel; magyar zab minőséghez képest 0.90—0.75 K. A határidőpiacon igen nagy csund uralkodott.

Jegyzetelt: buza tavaszra 7.61, rozs tavaszra 6.81, zab tavaszra 6.67 korona.

Lisztben a forgalom kedvezőtlen, új eladás nem fordult elő. korpa ára változatlan, jól tartott.

New-York, november 8. A repaoukor-trust és a okornád-szindikátus köst nagy har állott be. A szindikátus tegnapiótt tetemesen leszállította a nádoukor árát, ugy hogy az ma már 10 dollár és 55 cent mázsánként.

New-York, november 8. (Ternyintésed.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban nyelben 8.45 (8.45), November 8. 8.07 (8.07). Februára 8.07 (8.07). New-Urleansban nyelben 7.15 (7.15). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.55 (7.55). Stand white Philadelphiában 7.50 (7.50). Refined in Cases 5.85 (8.85). Credit Balances at Oil City 180.— (180.—). — Zsír: Western steam 11.55 (11.60). Rohe és Brothers 11.75 (11.75). — Tengeri irányzata engedő. Decembe 55.1/4 (55.1/4). Januára 50.5/4 (—). — Májusra 47.1/2 (46.1/2). Buzs irányzata állandó. — Páros órá nyelben 77.1/2 (77.1/2). Decembe 78.1/2 (78.—). Márciusra — (—). — Májusra 78.1/2 (78.—). Jul-ra — (—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — Kávé: sair 110 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Nov-re 4.75 (4.85). Februára 4.95 (5.05). — Zsír: Spring Wheat clears 3—3.10. (8.—8.10). Cusor: 3.1/2 (3.1/2). — On: 26.—26.25 (26.—26.25). — Riz: 11.60—11.80 (11.60—11.08). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 8. (Ternyintésed.) (Zárlat.) Buzs irányzata szilárd. — Dec-re 71.1/2 (71.1/2). — Jan-ra — (—). — Tengeri irányzata állandó. — Dec-re 50.1/2 (51.—). — Zsír: Jan-ra 8.90 (8.80). —14.1/2 (8.80). — Szalonna short clear 9.87 — (9.87 —). — Sertészsír: Jan-ra 15.82 (15.82). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

TÁVIRATOK

Konstantinápoly, november 8. A szultán a szemléltetett kihalgatáson fogadta báró Calice osztrák-magyar nagykövetet.

Uj északarkai expedició.

Krisztántia, november 8. Nansen Frithjof tanár hírl, hogy a jövő évben Amundsen kapitány vezetése

JÓZSI

és egyéb kis komédiák.

Molnár Ferenc könyve
Márk Lajos rajzaival. Ara
3 korona. Kapható a Buda-
pesti Napló kiadóhivatalá-
ban, József-körút 18.

MESE

A pajkos fiu és az ördög.

Volt egyszer egy fiu, az nagyon pajkos, nagyon pajkos volt. Akinek csak lehetett, borsot tört az orra alá s a sok huncutkodásért ezerszer is mondták neki:

— Vigyen el az ördög!

Egy szép napon aztán egyszer csak előtte is állt az ördög:

— No, te gyerek, annyian mondták, hogy vigyelek el, most hát eljöttem és el is vislek.

— Hohó, ördög bácsi, azt mondta a fiu, engem bizony el ne vigyen, nem szolgáltam én rá arra!

Meghökent erre az ördög.

— Már hogye szolgáltál volna rá, mikor annyian akartak velem elvitetni!

— O, ördög bácsi, azt csak úgy mondták, nem igazán gondolták.

De bizony hiába mondta a gyerek, az ördög csak nem skarta elhinni. Addig, addig, míg utójára megegyeztek, hogy jól van, egy darabig gyűtt vándorolnak és ha valahol olyan helyre érnek, hogy valakit igazán el akarnak az ördög-gel vitetni, akkor az ördög azt viszi el, nem a gyereket.

Avval mindjárt el is indultak. Mentek, men-degéltek s addig mentek, míg beértek egy faluba.

Itt az utcán két legény nagyban verekedett. Az egyik erősebb volt, a másik gyöngébb. A gyöngébbik hiába akarta az erősebbiket jól visz-szaútni, nem tudta. Utójára kinjában elkiáltotta magát:

— Ne üss többet, hagyj már békén, hogy az ördög vigyen el!

— Hallja, ördög bácsi? Azt mondta a gye-rek, ez a legény igazán el akarja a pajtását ma-gával vitetni. Hát csak vigye, engem meg eresz-szen haza.

Jól van, odamegy az ördög a verekedők-höz, azt mondja az erősebbik legénynek:

— Gyere velem, viszlek!

Megijedt erre a gyöngébb legény, elkezdett rimáncodni:

— Jaj, ne vigye, ördög bácsi az én jó pajtásomat, iszen nem igazán gondoltam, csak úgy mondtam!

Mit volt az ördögnek mit tenni, ott hagyta a verekedőket; a gyerek se szólhatott egy szót sem, megint tovább mentek.

Mentek, men-degéltek, érnek egy istálló. Az istállóban éppen fejte egy asszony a tehenét s mikor már egészen tele volt a dézsa tejfel, valami légyféle megcsipette a tehenét, a tehen kirugott és földöntötte a dézsa tejet.

Megmérgezett erre az asszony és azt kiál-totta:

— Hej, hogy az ördög vinné el ezt a komisz tehenét!

— Látja, ördög bácsi, azt mondta a fiu, mi-lyen mérges ez az asszony? Ez csak igazán ki-vánta, hogy vigye el a tehenét! Hát csak vigye is, engem meg ereszen haza.

Jól van, odamegy az ördög az asszonyhoz, azt mondja neki:

— Én vagyok az ördög, megteszem a ki-vánásodat, elviszem a tehenedet.

No iszen megijedt erre az asszony, elkezdett rimáncodni:

— Jaj, ne vigye ördög bácsi az én egyetlen tehenemet! Iszen nem igazán gondoltam, csak úgy mondtam. Jaj, miből élnek, ha tehenem se volna!

Erre ott hagyta az ördög a szegény asszonyt, a gyerek se szólhatott egy szót se és megint to-vább mentek.

Mennek, men-degélnek, egyszerre csak látják, hogy egy gyerek máskál egy kőrefán s amint máskál, valahogy letörik alatta egy ág. A gyerek erre esik lefelé, megakad egy másik ágban, az végig kihatítja az egész ruháját, úgy kalimpálozik le a földre.

Ott elkezd sikogatni, a sikogására kijön az apja, meglátja, hogy csupa cafat a fia új ruhája, megmérgezedik, jól elveri s amint veri, egyre kiáltja:

— Bár már elvinne az ördög, te rossz gyerek!

— Hallja, ördög bácsi, azt az embert? — mondta a fiu. — Ez már igazán kívánja, hogy vigye el a fiát. Hát csak vigye, engem meg ereszen haza.

Jól van, odamegy az ördög az emberhez, azt mondja neki:

— Én vagyok az ördög, megteszem a kíván-ságodat, elviszem a fiadat.

No iszen megijedt erre az ember, elkezdett rimáncodni:

— Jaj, ne bántsa az én jó kis fiamat! Iszen nem igazán gondoltam, csak úgy mondtam!

Erre az ördög ott hagyta az embert, a gye-reknek pedig tovább is vele kellett menni.

Mentek, men-degéltek aztán jó darabig, száz falun is keresztül, de sehol se találak senkit se, aki az ördög-gel valakit igazán el akart volna vitetni.

Utójára odaértek egy faluba, az már egé-szen közel volt a pokol kapujához.

— No, gondolta magában a gyerek, ha itt se szabadulok meg, hát be kell ezzel az ördög-gel maséroznom a pokolba.

Azonban rájuk esteledett és szállást kértek egy szegény embernél. Az adott is nekik jó szí-vel. Volt neki egyetlen egy ágya, azt odaadta az ördögnek, perze nem tudta, hogy az ördög, a gyerekek pedig a földön vetették ágyat.

Mielőtt lefeküdtek, az ördögnek valami dolga volt künn és a gyerek maga maradt a szobában. Már mikor bejöttek, észrevette, hogy ott lóg a falon egy fűrés, hamar fogta és átfűrészelte vele az ágyának a négy lábát. Aztán éppen aznap söpörték a kénynt és a korom még ott volt a

konyhában egy sarokban. A gyerek hamar fogta azt is és teleöntötte vele az ördögnek az ágyát.

Bejön az ördög a sötétben, mert gyertya nem volt a háznál és lefekszik. Erzi, hogy va-lami van alatta, de nem tudja, mi az.

Forgolódik, forgolódik a mennél jobban for-golódik, annál jobban elpiszkítja az ágyat.

— Ejnye, azt mondja, milyen furcsa, mintha csupa hernyó mászkálna alattam.

Avval megint fordul egy nagyot és egyszerre — nyekk — leszakad alatta az ágy.

Kiugrik erre az ördög az ágyból:

— Jaj, mi lehet ez? Mi lehet ez? Mintha négy puská sült volna el egyszerre!

— Ejnye, ördög bácsi, azt mondja a gyerek, már hogy tud úgy megijedni? Csak fekdűjk le, aludjék!

Hát nagynehezen lefeküdt az ördög és egész éjjel forgolódott, még a szemét se tudta behunyani.

Reggel korán bejön a gazda, pálinkás jó reggelt akar kívánni; de csak annyit mondhatott, hogy: pálinkás, a többi szó megakadt a torkán.

Meglátta az összetört ágyat, az elpiszkolt ágy-ruhát és nagy mérgesen kiáltott az ördög-re:

— Hogy az ördög vigye el az ilyen vendé-get, mint ke'd, aki a más jószágát így össze-kuszoltolja!

— Már hogy nekem mondja ezt ke'd? — azt mondja az ördög.

— Hát kinek mondanám másnak, mint ke'dnek!

— Aztán igazán mondja?

— Igazán hát! Vigye el az ördög ke'det, de mindjárt!

Fölugrott erre a gyerek a földről és azt kiáltotta:

— No vigye el magát, ördög bácsi! Vigye el magát!

Erre úgy elszégyellette magát az ördög, hogy szegyenében kifutott a házból és meg se állt a pokolig.

A gyerek pedig mindent elmondott a gaz-dának s kérte, hogy ne haragudjék. Ez nem is haragudott, hanem szépen hazavitte. Otthon aztán a gyerek fölhagyott a nagy pajkosságával és olyan jó fiu lett, hogy hétvármegyében sem volt párja. — Eddig volt, mese volt.

KÜLÖNFÉLEK

Tristia.

I.

Kicsinyfő szavakkal meg nem sértett senki
Emberia, rajtam gúnynyilat se fent ki
S lelkemet a bánat mégis ki-ki-kezd.

Nem is ósároltak, meg se tisztálgat,
S mégis úgy érzem, hogy mind-mind tovaszálltak
Rejtegetétt vágyak, titkon szövött álmod.

REGÉNY

ILICS IVÁN HALÁLA.

Irtá: Tolstoj Leo.

— No... Ugyan mit? — morfondírozott a férj. Hiszen lehetséges, hogy nincs komoly baj.

Bevette az orvosogot, betartotta az orvos rendeléseit s várta a történendőket.

Azután pedig az történt, hogy a váladék megvizsgálása és a következő orvosi látogatás után zavar állott be. Olyasvalami következett be, amit az orvos nem mondott meg előre.

Vagy elfelejtette, vagy elhazudta, vagy el-titkolta.

Ilics Iván azonban tovább élt az előírás szerint s az első időben ez is vizsgálatást szer-zett neki.

Ez volt a főfoglalkozása; csak az orvos ren-deletei voltak mértékadóak, rendesen bevette az orvosogot s megfigyelte betegségét.

Más emberek betegsége, vagy egészségi állapota is izgatni kezdte őt. Ha jelenlétében be-tegről, halotról vagy gyógyultról esett szó, hall-gatagán figyelt, miközben izgatottságát elpalás-tozni igyekezett, majd kérdészködött s a beteg-ségeket összehasonlítgatta.

A fájdalom nem csökkent, de Ilics Iván erőszakosan azt igyekezett elhárítani magával, hogy jobban van.

S addig tudta magát ámitgatni, amíg nem izgatta föl magát, de mielőtt valami izgalom érte, vagy pedig feleslegével összeveszett, vagy pedig hivatalos kelemetlensége támadt, érezte betegségére egész erejét.

Azelőtt ilyen kelemetlenséget nyugodtan fogadott s a jelen balsikerait a jövőben igyekezett kipótolni, de most izgatta a balszerencse s a két-ségbe kergette.

Bosszusan mondta:

— Alig kezdem összeszedni magam és alig kezd hatni az orvosság, hát ilyen átkozott kele-metlenségem támad!...

S bosszankodni kezdett balszerencsésén s az emberek, kik csak bajt szeretnek neki s érezte, hogy ez a bosszúság megöli, de nem tud parancsolni magának.

Hiszen világosnak kellett volna lennie előtte, hogy mindez csak növeli betegségét s hogy semmiféleképpen sem szabadna fennakadnia ilyen kelemetlenségeken. De mindezt másképpen ítélte meg. Így szólott:

— Nyugalomra van szükségem!

Felutatta, hogy mi bántja nyugalmit s minden legkisebb kelemetlenség izgalmakba ker-gette.

Állapota még azáltal is rosszabbodott, hogy orvosi könyveket is olvasott s orvosokkal tanács-kozott.

A rosszabbodás lassan, de fokozatosan ha-ladt előre s ha állapotát egyik napról a másikra hasonlított össze, változatot alig konstátálhatott.

De ha az orvosokkal tanácskozott, úgy tűnt fel neki, hogy a baj komolyodik s hogy rohamo-san növekszik.

Ennek dacára folytonosan az orvosokkal tárgyal.

Még abban a hónapban egy másik híres orvost is fölkeresett, az csaknem ugyanazokat a feleleteket adta, mint az első, csak más kérdéseket adott föl.

Ez a tanácskozás csak állandósította és nö-velte Ilics Iván félelmét.

Egyik barátjának ösmerős, igen híres orvos, a betegséget egészen másképpen állapította meg s bár kilatásba helyezte feigyógyulását, kérdéseivel és sejtéseivel egészen összezavarta Ilics Ivánt és szinte kétségbeesztette.

Egy homöopata új diagnózist állapított meg, orvosogot is adott neki s Ilics Iván a többiek tudta nélkül be is vette.

De mikor egy hét múlva semmi megköny-

nyebbülést sem tapasztalt s bizalmát ehhez s az előbbi gyógy módhoz elvesztette, még nagyobb levertség vett rajta erőt.

Egyszer egy asszony elmesélte neki, hogy valakit szentekpek nézése gyógyított meg.

Ilics Iván észében ez nyomot hagyott s hit-valóságában is.

Összeültette töltötte el.

Majd pedig kételkedni kezdett.

— Olyan gyöngé lett az agyvelőm... — mondotta magában. Ostobaság... Kész lehetetlenség. Nem szabad ilyesmit elfogadni, hanem az orvosok parancsát kell betartani s szigorúan ahhoz kell ragaszkodni. Így is fogok cselekedni. Az ilyen cselekedéseknak pedig legyen vége. Nem fogok aggodalmaskodni, hanem nyárig mindent az orvosok rendelete szerint cselekszem. Akkor majd meglátjuk. Ilyen határozatlanság pedig többé ne forduljon elő!

Ezt könnyű volt föltenni magában, de nehéz keresztülvinni.

Csípőjében a fájdalom mindjobban gyötörte, erősebb és állandóbb lett, szájában az az iz mind különösebbé vált; úgy érezte, hogy szájából kelemetlenség szag érzik s mintha étvágya s ereje gyengülne.

Nem áltáhatta tovább magát, valami furcsa, új és jelentékes, különös érzés fogta el, amelyet annalélőtte sohasem érzett.

De csak ő maga volt vele így, egész környezeté nem akarta, vagy nem tudta megérteni, hogy nem halad minden a rendes uton.

Ilics Ivánt ez gyötörte leginkább.

A háziak — különösen a felesége és lánya — neheztettek rá, hogy olyan morogva, barátság-talan s nem elegyedik velük beszédbe. Mintha bizony tehetett volna róla!

Ilabár el is akarták titkolni, sejtette, hogy csak akadály az ő utójában, hogy felesége ego-szen különös állapontot foglal el az ő betegségevel szemben s gőresösen ahhoz ragaszkodott, nem törődve férje cselekedeteivel vagy álla-potával.

(Folyt. köv.)

Bomlott hárfahúrként sír bennem a lélek
Minthogyha valakit épp most temetnének
S esőndes-halkan búgna a halottasénekn...

II.

Ablakom mindkét szárnya tárva...
Alkony. Hullong a pára már
S lassan belopózik szobámba
Az esti kód s a holdsugár.

Szívemre is, minthogyha szállna
Fátylas csillaglány, szürke kód,
A szomorúság hulló árnya
Erzem, hogy engem is beföd.

Neved említem esőndbe' halkan,
Kit ködől távol eltemet
És lassan, szinte öntudatlan,
Kezemre hajtom fejemet...

Balla Ignác.

† **Napoleon vadászskalandra.** Egy párisi lap érdekes anekdotát mond el I. Napoleonnól, amely vadász közben történt meg vele. A császár kedvenc vadászterülete Compiègne mellett volt. Egy napon éppen ott cserkészett Napoleon, amikor hirtelen zajt hallott egy bokor mögött; be sem várva, hogy a vad látható legyen, rásütötte a fegyverét. Hatalmas kiáltás volt a felelet.

— Ördög és pokol! Átkozott számár! — kiáltott egy hang a bokor mögött, aztán előbukkant Duroc marsall vörző hátál.

A császár nagyon resztelt s fájlalta ügytelenségét és odasieltt kedveit marsalljához.

— Szegény Duroc, bocssás meg nekem, ez az első eset, hogy ilyen bátor katonára, mint te, a hátán kapott sebet.

Szerencsére a császár fegyvere csak sűrűvel volt töltve s mindössze három apró szem ment a marsall hátába. Három nap után már be is hegedtek a sebek.

Egy este — pár nappal ez után a vadászskalandra után, — a császár piquetirozott kedvenc marsalljával a compiégnei kastélyban. Ekkor a császár gyönyörű művi arany burnószelencét vett elő, amelynek lapján három pompás briliáns ragyogott a művészi díszítések közt.

— Ugy-e, Duroc, te szereted a burnót? — kérdezte a császár marsallját. — Akkor hát kösdöl meg ezt és tartsd meg mindjárt a dobozát is.

— Oh, Sire, milyen jószág! — felelte Duroc. — Semmi köszönet, — mondta Napoleon. — Ez csak az átkozott számárnak az emléke.

† **Egy nagylelkű férj.** A berlini társaságban három év előtt nagy feltűnést keltett egy válópör. Egy mérnök adta be a válókeresetet felesége ellen, aki egy könnyűvel megosalta, természetesen a törvényszék elválasztotta tőle. Az asszonynak, aki szegény családból származott, nagylelkűségéből háromezer márkát ajándékozott a férj. Evvel a pénzzel a szerelmes pár Amerikába vándorolt, ahol a könnyűvel feleségül vette az asszonyt és azóta nem adtak magukról életjelet. Most a mérnök, aki időközben szintén megházasodott, levelet kapott régi feleségétől, amelyben elpanaszolja, hogy mostani férje, akivel annak idején vétkezett a mérnök ellen, elhagyta őt és eltűnt nyomtalanul. Nagy nyomorban van azóta, beteg és arra kéri a mérnököt, hogy legyen még egyszer nagylelkű és küldjön neki utazási költséget, hogy hazájába meheessen meghalni. A mérnök erre, egyetértve második feleségével, ötszáz márkát küldött neki és ingyenhelyet szerzett neki egy szanatóriumban. Ennek a második nagylelkűségnek már nem lett semmi haszna, mert a pénz azzal a megjegyzéssel kapta vissza, hogy a bűnös asszony időközben meghalt.

† **Egy históriai ablaküveg.** A dán királyi udvar vasúti szalonkocsiját most cserélték ki egy újjal. A régi kocsit, ugyilátszik, nagyon sokáig használták a dán királyi ház, mert a kocsit egy ablakára a leg-több lejedelmi személy, aki utazott a kocsin, bekarcolta a nevét gyémántgyűrűjével. A sok híres név közül a következők ismertebbek: Keresztély és Lujza a közép nagy betűvel és ezek körül III. Sándor, Dagmar, Edvárd, Alexandra, I. György, Zsófia, Olga, Xenia, Frigyes, Waldemar, Mária, Károly, Maud, Ingeborg, Gusztáv, Thyra, Keresztély, Alexandrin, Aage, Erik. A király parancsára kivették ezt az üveget, beramássák és a dán királyok híres históriai gyűjteményébe teszik. Az államasutak üveges. Jensen Péter, aki azt a munkát végezte, a maga szerény polgári hangzása nevébe az üveg egyik sarkába. Az üveges neve azonban mégsem marad fenn az utókor számára, mert felsőbb parancsra ezt a díszét az üvegnek eltávolították.

† **A legrégibb hajók.** A világnak két legrégibb hajója az angoloké. Az első, a Victory nevű páncélos hadihajó a híresebbik. Ezt a hajót Nelson alatt a tralfalhari utközben is használták. Ma már nem használják ezt a díszes járművet és most a portsmouthi admirális dokkjában nyugszik. A tizenötleadiki század végén, 1793-ban boosátották először vízre. A második legvénebb hajó, amely még most is forgalomban van, a True Loye nevű hulli hajó, egy három-árboos. 248 tonna tartalmu gőzös, mely 1798 óta van forgalomban.

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, november 9.

Gabonauzlet. (Reich Jenő és társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az időjárás a lefolyt hét folyamán nagyobbára boros volt és csak elvétve derült ki, Csapadék csak szórvaosan fordult elő. A hőmérséklet e mellett jelentékenyen csökkent és élelnek emlékeztet a közeli hideg évszakra. A mezőgazdasági munkálatok igen előhaladtak és a vetés nagyobbára szépen kelt ki. A külföldön ugyancsak boros és hideg volt az idő.

A külföldi piacokon az üzletmenet tovább is csendes, a forgalom mérsékelt és míg a tengerentúli piacokon az irányzat lanyha, a kontinentális tőzsdéken tartottak az irányzat. Amerikában az irányzat lefelé irányult. Erős hozatalok az ország belsejéből, sürgősebb kinalat, kedvező időjárás, főleg azonban a látható buzakészletek tartósan és óriási mérvben való gyarapodása (Bradstreits becslése szerint a mult hét óta 4,555,000 bush). Lényegesen hatottak és nagyobb mérvű lebonyolításokkal és eladásokkal voltak kapcsolatosak. Angliában az irányzat kezdetben tartott volt a forgalom kedvezőben alakult, míg később csendesebb irányzat érvényesült és az eladók engedelményekre voltak kényserülve. Franciaországban a multheti szilárság gyengült, annál inkább, mert a fedezési kereslet megszűnt, épp ugy csendes volt az irányzat a német piacokon is. A többi kontinentális tőzsdéken az eladási viszonyok nehézkesek és az árak alig változtak.

Nálunk a kinalat az összes cikkekben továbbra is gyenge, míg a kereslet kedvezőbb. Kenyérmagvak; épp ugy mint takarmánycikkék, mérsékeltlen emelkedtek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét elejével még csendes volt. Enyhe idő és a lanyhább külföldi jegyzésekre csendes határidőpiac a malmoikat is tartózkodásra ösztönözte, ami azonban csak rövid ideig tartott. A tartósan gyenge hozatalok, melyek nagyobb készletek össze gyűlése miatt lehetetlenül teszik. Baratságosabb irányzatot eredményeztek, a határidőpiac is emelkedő irányzatot követett és így a malmoik is teljehajytak hamarosan az eddigi tartózkodásukkal. Ugy látszik, hogy a szilársági viszonyok is kedvezőbbek és tekintettel a hidegebb időjárásra, határozottan élénk kereslet érvényesült, melynek az árak is emelkedtek voltak. Ca. 200,000 métermázsas forgalom mellett az árjavulás 15 fillért tesz ki. A heti hozatalok összesen 137,000 métermázsas ragnak, melyből 7800 métermázsasát vittek tovább.

Ross az egész hét folyamán inkább kellemes irányzatú volt. A kinalat tartósan mérsékelt, míg az érdeklődés, ugy a jogyasítás, mint ideig az export részéről kedvező volt. Mérsékelt forgalom mellett az árak tokozatosan 5-7 1/2 fillérrel emelkedtek és minőség szerint 6.40-6.50 k. között váltakoztak budapesti paritására, míg helyben 6.65 k-ig jelentek 3 óra. Nyári származékokban a kinalat itt fienektelen, de nem is mutatkozik különösebb kereslet. Debreczen-Nyireghyza paritásában 6.—6.10 k. jegyzünk.

Árpa (takarmány- és hántalási célokra) szilárd irányzatú. Hozatalok épp ugy, mint gyárosok jó érdeklődést tanúsítottak és 0-10 fillérrel magasabb árakat fizettek. Minőség szerint 5.55-5.75 koronáig jegyzünk helyben, illetve Kőbányán. Malátá- és sörárpaiban az üzlet továbbra is csak jó kvalitásu erőteljes, de azért enyhe minőségű árua szoritkozik, melyek teljes multheti árakon találtak elhelyezést. Közép és alárendelt minőségű áru ei van hanyagolva. Jobb tisztavidei áruért 6.75-6.40 koronáért, levidek imerkantli áruért 6.—6.75 koronáért, jobb és finom áruért 7.50 koronáig jegyzünk álmomásokon átvéve.

Zab álmomás csak gyengén van kinalva és jöllehet a kereslet sem haladja túl a normális keretet, az árak szilárdan tartottak, sőt jobb merkantli-áruban valamivel magasabbak is. A forgalomban volt ca. 8000 mm.-ért szín és tisztaság szerint 6.30-6.65 k. fizettek helyben.

Tengeri (ó áru) kezdetben kevésbé jobb érdeklődésel találkozott és ca. 6.50-6.55 k.-as árakon kocsiba téve helyben, a forgalom is élénkebb volt. Új tengeriben az üzlet még mérsékelt és az irányzat inkább csendes. Budapesti paritására decembeire 5.20 k. jegyzünk.

Olymagvak: Káposztarepce (készáru) csak esékly mennyiségben van kinalva és 10.—10.25 K. között jegyez helybeli paritására. Határidő káposzta-

repece 1903. augusztusra 11.80 kőtelelt. Lenmag csendes 12.50-13.— K., vadrepceft 5.—5.75 K., gomborkáért 9.50-10.— koronát fizetnek.

Hüvelyesek: Babban a kinalat gyenge maradt, de a kereslet és a forgalom korlátolt maradt. Az árak nem változtak. Trieurözött apróbab Pélegyházán 11.50 K., gümbölyü Baja-Mohács-Zombor 9.75 K., Vácson 9.—, barna bab Kalocsán 6.60, Nagy-Károly 6.40 korona. Kendermag 9.75 K., búkköny tar-toit 7.— K. budapesti paritására.

Vetőmagvak. (Mauthner Odön tudósítása.) Vörösherepag. Még mindig Oroszországból reméinek nagyobb behozatalt, minéltögra az elmúlt héten az árak nem emelkedtek tovább és ezen körülmény a vételkedvet némileg lelohasztotta, jöllehet Oroszországból tolytonosan jelzik, hogy bár a lóhere növényállománya igen buja volt, de magot nem adott. A legelsőrendű minőségek valamivel magasabb árban fizettek, középmínőségű mag azonban könnyen volt a multheti árakon elhelyezhető. A cséplési munkálatok most már, különösen a nagyobb uradimáknál teljes folyamatban vannak és az esős időjárás okozta késedelem mindenesetre igen gyorsan helyre lesz hozva. Lucernamag Végre Olsaszország is szint vallott és a naponként beérkező mind számossabb ársálat azt igazolja, hogy a termés ezen magból határozottan jobb volt, mint azt eddig azon országból a világnak kürtölni jónak látták. A minőségek is igen szépek s ez idén jóval teitulumják a irancia eredetű magot. Magyar termésű mag iránt a vételkedv igen élénk volt és a multheti árak szivesen megadtak. Muharmag és búkköny keresetebbek, míg baltaim, leginkább esőverte mag, nyugodtabb. Jegyzések nyers-árúrt 50 kilónként Budapesten: Vörösherepag 65.—76.— K., lucernamag 60.—64.— K., muharmag 8.—9.— K., baltaim 14.—15.— K.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A liszt iránti kereslet e hét elején esékly volt, de a hét folyamán a buzaárak megszilárdulása következtében bevontuk a lisztárak iránt már több bizalommal viseltettek és nagyobb mennyiségű vételére határozták el magukat teljes napi árt fizetve. A malmoik teljes üzeme dacára a készleteket abszorbeálják, sőt egyes iaktakban hiány is mutatkozik. Különösen áll ez a 0-as lisztnél ugy hogy a beérkező rendelkezeseket ezen fajtaból csak napok után teljesíthetik.

Takarmánycikkék szilársák, készletük esékly. Átlagos budapesti árak 60 kilogrammonként száskostól:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	13.10	12.60	12.10	11.60	11.60	11.10	10.50
		7	7 1/2	8			
		9.30	8.40	6.90			
		Finom korpa:		Goromba korpa			
Ar:	korona	4.20				4.40	
		Dara:		AB		C	

Petroleum. (Hess Lidor és Társa jelentése a Budapesti Napló részére.) Az osztrak és magyar gyárak versengése következtében az árak nagyon esőkentek azonban most ismét áremelkedés várható. — Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 44.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 34.— korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 31.50 kor. Elsőrendű Standard petroleum 30.— kor. Benzin 1.— korona. Amerikai császáraraj, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császáraraj belöldi finomítás 52.— korona. A árak 100 kilogrammonként kérszpénzfizetés mellett 20% gőngyulsy, az itten vasúti szállítva értendő. Kékgális I vasmentes 54.— korona. Zöldgális 8.— korona. carbolineum I.17.— korona. carbolineum II. 15.— korona. Bakugépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I 70.— korona, Oliva gépolaj II 64.— korona. Tovothé gépkendős 60.— korona.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor-cég jelentése.) A hét eső telében a kisebb fogyasítás folytán az üzletmenetben némi csendesség volt észlelhető, de mikor a földmívelési miniszterium hivatalos jelentése megjelent, amelyben a tengeri-termés sikertelenségéről van említés téve, a vételkedv megjavult és az irányzat lényegesen megszilárdult. Különösen nagy az érdeklődés jövő évi kötésekre, amilyenekl jobb árak érhetőek el. Mai nagybani jegyzések azonnali szállításra 32-33, egy even bellü történő átvételre 33-34 korona per 1000 literok, ingyen barrelban. kérszpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes barrelok egy koronával drágábbak.

Terpentinolaj. (Kalmár Sándor-cég jelentése.) Nagyobb amerikai hozatalok miatt a londoni piac ellanyhult és mivel a fogyasítás is sok kívánni valót hagy maga után, ezen kedvezőtlen irányzat átsoptott a többi piacra is. Későbbi szállításra valamivel jobb a vélemény. Mai nagybani jegyzések viztisza orosz árúrt 61-62 korona. Egyes barrelok egy koronával drágábbak.

Ipar és kereskedelem.

A cheque-forgalom szabályozása. Egy esztlap azt jelenti, hogy az igazságügyminiszter a cheque-forgalmat szabályozó törvényjavaslatot a legrovidebb idő alatt beterjeszti a képviselőház elé. Ez a közlés, mint félhivatalosan jelentik, nem felel meg a valóság-nak, mert a dolog így áll: A cheque-törvény megalkotása érdekében a kereskedelemügyi és az igazságügyi miniszterium között tényeg már régebben folytak tárgyalások és ezek alapján Póász Sándor igazságügyminiszter megbizta dr. Halász Sándor osztálytanácsost, hogy a törvény elődái tervezetét dolgozza ki. Dr. Halász e megbízásnak ologet tett és a tervezetet még ez elején átnyújtotta a miniszter-

nek, aki intézkedett, hogy a tervezetnek a nevezett szakember az indokolat is készítse el, amely jelenleg munkában van és legközelebb elkészül.

Az Országos Iparügyminisztérium összes szakosztályainak kezdeni november 11-én, délután 5 órakor az egyesület helyiségében egyetemes ülését. A napirend tárgya: Dr. Schreyer Jakab előadása: Szemelvények a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetéből.

A Magyar Fővárosi Halomegyesület ma délután előbb megyeri Krausz Lajos kir. tanácsos, később Déry Izidor igazgató elnöksége által ülést tartott, amelyen számos tarifa- és vámkörzet tárgyaltak. Az ülésen indítvány tétellet arra, hogy a malmok üzemüket folyó évi december 1-től, vagy legkésőbb 15-től kezdve több hónapra át megszorítsák. Az üzem korlátozására vonatkozó indítványt a jelen voltak elvileg helyesséssel fogadták és annak tárgyalását a jövő héten tartandó ülésen fogják folytatni.

A Mezőgazdasági Iparügyminisztérium ógróf Pallavicini Ede elnöksége mellett ma tartotta tizenegyedik rendes közgyűlését a Magyar Általános Hitelbank helyiségében. Az előterjesztett mérleg szerint az 1901/2-iki üzlettel nyeresége a múlt évről áthozott 83.081 K. 98 fillérről maradvány hozzászámításával 423.160 K. 43 fillért tesz. A kimutatott nyereség hovatartozásait a közgyűlés a következőképpen határozta: 38.507 K. 94 fillér fordították a tartalékalap javára; 300.000 K., azaz az alapított 50%-os osztásnak ki a részvényesek között, az igazgatóság jutalékának levonása után fennmaradó 46.144 K. 75 fillér pedig vitették át az 1902/3-iki üzlettel számújára. A felügyelőbizottság tagjaiul Madár Gyulát, Csorba Edét, Zalai Fenyeszty Adolfot és Beer Arnoldot egy évre egyhangulag újból megválasztották.

Szeszárak. A kontingens nyerseszesz ára Budapestben 36,50 korona pénzben, 87.— korona árban. Bécsben a kontingentál készárú 88.— korona pénzben, 88,40 korona árban.

Vásárosarnok. (Város és Bruszt hatósági közvetítői üzleti jelentése.) Az elmúlt heti üzlet mérsékelt hozatalok és jó vételkedv mellett minden tekintetben kielégítő volt. A piacra került árak legnagyobb része azon irrisibben jó árak mellett gyorsan elkelt. Készletek egy ekkéből sem halmozódtak fel; az időjárás az összes élelmiszerek szállításiának kedvez és így lehető nagy tételek szállítása ajánlatos. Külön említést érdemel, hogy vágott baromfi, friss tojás, sült sertések és jó minőségű tevaaj kitűnő keresletnek örvendenek; ezen cikkkel rendszeres és nagy mennyiségben való szállítást tisztelt beküldőknek ajánljuk. Husylek: Marhabus tartósan keresve minőség szerint eleje 72-80, hátulja 80-92 koronát jegyezti kilónként. Előtt borjúk bőrből, hosszán mérve, súlylevonás nélkül 90-100 fillérral nyerhet elhelyezést kilónként. Sertések szalmával 100-110, lehúzott sertésbuz 92-104 fillérral való a forgalomban kilónként. Juhok I. r. 64-72, II. r. 50-60 fillérral jegyezti kilónként. — Tojás iránt igen élénk az érdeklődés, a hozatalok fényes árak mellett nyernek elhelyezést. Ma I. r. friss tojás 92-94, gyengébb minőségű és erdőlyi 88-90, apadt 78-84 koronát jegyezti eredeti ládánként. — Vágtott baromfiiban változatlanul szilárd az üzlet, ma I. r. szepén, tisztán kezelt hizott ludak kilóját 1.10-1.16, II. r. 1.04-1.08 koronával adtuk el minőség szerint. Vágtott pulyka és vágott csirke még kis mennyiségben érkezik. — Előbaromfiiban csendes az üzlet; ma a következő árak voltak érvényben: Rántani való csirke I.—1.40, sütni való csirke I. r. 1.60-1.80, II. r. 1.20-1.40, tyúk I. r. 2.20-2.60, II. r. 1.80-2.20, kacsa hizott I. r. 4.40-5.—, II. r. 3.20-4.40, sovány 1.80-2.40, lud hizott I. r. 10-12, II. r. 8-10, sovány 4.40-5.— korona páronként minőség szerint. — Tejtermékekben a hidegre fordult időjárás folytán a hozatalok csökkentek, viszont azonban a fogyasztás, mint évről-évre most is növekedett és így most már jó árakra van kilátás, sőt I. r. jómínőségű tevaaj kitűnő keresletnek örvend máris. A szállítást tehát nagy mennyiségben folytatandó. Ma I. r. szelvényezeti tevaaj 2.0-2.80, jó friss tojóvaj 1.40-1.80, tehénúró 20-26 fillérral jegyezti kilónként minőség szerint. — Vadfélék: szárazszőrű nagy nyulak darabja 2.40-2.60, sült 1.40-1.80, fogoly párja 2.20-2.60, láccán párja 5.00-6.— K. Szarvas 70-80, vadsertés 70-100, sz. l.—1.20 fillér kilónként nagyság szerint. — Gyümölcsökben kielégítő az üzlet és ma ömlesztett alma 10-20, közl szedett asztali I. rendű alma 80-60 korona métermázsánként. Körte. Ömlesztett 14-16, fajkörte, hibátlan, jól csomagolt 86-80 korona métermázsánként. — Szőlőléb a hozatalok kicsinyek és ma izabella 24-48, kövidinka 28-32, lugos 28-60, chassela 44-56, muskotály 50-70, passantúti 60-80 fillérral jegyezti kilónként minőség szerint. — Burgonya. Nagygyömös, válogatott, egészséges rózsaburgonya 4.20-4.40, sárga 4.40-4.60, leher 3.40-3.80 korona métermázsánként válogatottakban. — Vöröshagyma 6.20-6.40, foghagyma 18-20 korona métermázsánként. — Dió nagyon jó keresletnek örvend, lehető nagy mennyiségű szállítása ajánlatos.

Borjувásár. 1902. évi november hó 7-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtásáról.) Felhajtás: Bellöldi élő borjú 288 drb., leült borjú — db, bécsi borjú — db, — db., nő-vendékmárha 10 darab, bárány élő — darab, leült bárány — darab. Arjegyések — Bellöldi élő borjú I. rendű 84-100 l-g, kivételis 102 —, II. rendű élő borjúkért 72-82 l-g, I. kilónként, leült borjú I. r. — l-g, II. r. — l-g, l-től — l-g, kivétel kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért 63-66 l-g. Növendékmárha — l-től — l-g, l. r. 58 — l-g, középminőségű — l-g, alárendelt — l-g, I. kilónként. Bárány élő — k., leült bárány — k., kivételisen ár — k-g páronként. — Az irányzat élénk, az árak 5-6 fillérral kilogrammonként javultak.

Sertéskonsumvadás. (A székesfővárosi sertés-vadás és kövágóhid intérsége.) November 8-án. Felhajtás: Zeirsertés, ugymint Öreg I. rendű 860 kilogrammon felül — darab, II. rendű 280-350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 800 kilogrammon felül — darab, közép 220-300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süléd — darab, malao — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hosszsertés ugymint: nehéz 800 kilogrammon felül — darab, könnyű 240-300 kilogramm — darab, süléd — darab, malao 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás Összege 315 darab. Előző napi maradvány 222 darab, összesen 537 darab. Eladottak 297 drb. Maradvány 152 darab. A vásár irányzata közepes volt. — Következő árak jegyzetelték: Zeirsertés: Öreg I. r. 250 kgr.-on felül — fillérrig, II. rendű 280-350 kilogramm — fillérrig, kanló — fillérrig, silány — fillérrig, fiatal nehéz 800 kilogrammon felül 89-100 fillérrig, fiatal közép 220-300 kilogramm 86-98 fillérrig, fiatal könnyű 220 kilogramm 76-86 fillérrig, süléd — fillérrig, malao — fillérrig. Hosszsertés: Nehéz 800 kilogrammon felül — fillérrig, könnyű 140-800 kilogramm — fillérrig, süléd — fillérrig, malao 40 kilogramm — fillérrig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként éleltsúlyban.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, november 8.

Jó kínálat, élénkebb vételkedv és szilárdabb irányzat mellett 50.000 métermázsza buza került a forgalomba 7 1/2 fillérral magasabb árakon.

Rozsban, tengeriben, zabban és árpaiban az irányzat változatlanul szilárd.

Eladottak:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 88 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 1000 mm. 82 k. 8 K. 15 f., 1500 mm. 82 k. 8 K. 12 1/2 f., 600 mm. 82 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 07 1/2 f., 1100 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 8 K. 10 f., 1500 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. —, 100 mm. 80 k. 8 K. 07 1/2 f., 900 mm. 80 k. 8 K. —, 100 mm. 80 k. 8 K. —, 200 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 1000 mm. 79 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 1770 mm. 78 k. 7 K. 97 1/2 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 fillér.

Fejérmegyei: 200 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 1000 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 1500 mm. 78 k. 7 K. 81 1/2 f., 800 mm. 77 k. 7 K. 80 f.

Peastyemgyvidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 02 1/2 f., 1800 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 1000 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 1000 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 92 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 92 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 79 k. 8 K. —, 300 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 fillér.

Bánsági: 4000 mm. 80 k. 8 K. 65 f., 2000 mm. 76 k. 7 K. 52 1/2 f., 2216 mm. 78 k. 7 K. 52 1/2 f., 1860 mm. 75 k. 7 K. 60 f.

Bécsi: 200 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 1040 mm. 77 k. 7 K. 92 1/2 f., 1980 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 82 1/2 f.

Besztercei: 2500 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 f.

Swácsi: 5500 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Mind három hónapra.

Ross: 400 mm. 6 K. 65 f., 200 mm. 6 K. 50 f., 300 mm. 6 K. 47 f., 110 mm. 6 K. 41 1/2 f., 400 mm. 6 K. 49 f.

Arpa: 1600 mm. 5 K. 80 f., 500 mm. 5 K. 70 f., 250 mm. 5 K. 75 f., 500 mm. 5 K. 75 f., 200 mm. 5 K. 70 f., 500 mm. 5 K. 70 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 67 1/2 f., 200 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 55 f., 100 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 40 f.

Tengeri: 100 mm. 6 K. 70 f., 200 mm. 6 K. 62 fillér.

Repece: 100 mm. 1000 K. — f.

Középfelisítés mellett.

A készárú hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint középsúlyban 60 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Ár', 'Kilogramm', 'Kilogramm', 'Kilogramm', 'Kilogramm' and rows for various commodities like 'Tiszavidéki', 'Fehérmegyei', 'Peastyemgyvidéki', 'Bánsági', 'Bécsi', 'Besztercei', 'Swácsi', 'Ross', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repece'.

Table with columns for 'Egyéb gabonaminták', 'Kilogramm', 'Kilogramm', 'Kilogramm' and rows for 'Rosa', 'Arpa', 'Zab', 'Tengeri', 'Repece', 'Kisler'.

A határidőszület folyamán a következő kötések

Table with columns for 'Kötés', 'Ár' and rows for 'Októberi buza 1902.', 'Áprilisi buza 1902.', 'Októberi rozs 1902.', 'Áprilisi rozs 1902.', 'Októberi zab 1902.', 'Májusi tengeri 1902.', 'Augusztusi repece 1902.'

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns for 'Kötés', 'Ár' and rows for 'Októberi buza 1902.', 'Áprilisi buza 1902.', 'Októberi rozs 1902.', 'Áprilisi rozs 1902.', 'Októberi zab 1902.', 'Áprilisi zab 1902.', 'Májusi tengeri 1902.', 'Augusztusi repece 1902.'

Délután fél 5 óraker körül:

Table with columns for 'Kötés', 'Ár' and rows for 'Buza októberre 1902.', 'Áprilisi buza 1902.', 'Októberi rozs 1902.', 'Áprilisi rozs 1902.', 'Októberi zab 1902.', 'Áprilisi zab 1902.', 'Májusi tengeri 1902.', 'Augusztusi repece 1902.'

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde tartott irányzattal nyílt meg, az üzlet folyamán alacsonyabb külföldi jelentésekre és bécsi realizációkra az összes értékek áresést szenvedtek és bányádt hangulatul zárultak. Csupán Magyar Leszámítolbank-részvények javultak. Az általános forgalom csekély volt.

Előzősde. Tartott irányzat után az értékek csökkentek.

Oszták hitelrészvény 670.25-669.—, Magyar hitelrészvény 704.50-703.75, Magyar Leszámítolbank 443.75-443.50, Magyar koronajáradék 97.55 korona.

Déli tőzsde. Berlin és Bécs alacsony jegyzéseket küldött, az értékek gyöngyöttek.

Oszták hitelrészvény 660.75-668.25-668.50, Magyar hitelrészvény 704.—703.—703.50, Osztár-magyar államvasúti részvény 700.50-700.—699.50, Déli vasút 73.—, Rimanurányi vasúti 465.—, Magyar Leszámítolbank 443.—441.50-442.50, Jelzálogbank-részvény 465.60, Közüti vasúti részvény 610.—, Városi villamos vasut részvény 325.—, Magyar koronajáradék 97.62 1/2-97.55 korona.

A helyi értékek piaca csendes. Kötetett: Budapesti tákarekpenztár és országos zálogkölcsön részv. 403 korona.

A prémiumtiszletben díjbiztosításokért fizettek: Osztárk hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— korona, nyolc napra 10-12 korona, 1902. november hó végére 17-19 korona.

A 4 órai záróárkor maradt: Osztárk hitelrészvény 668.50, Magyar hitelrészvény 702.—, Leszámítolbank részvény 443.—, Rimanurányi vasúti részvény 465.—, Osztár-Magyar államvasúti részvény 699.25, Közüti vasut részvény 610.—, Városi villamos vasut részvény 325.— korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamatok állapította meg:

Jegyzetek: Hieremag: Inceraga magyar 56.—62.— korona, vörös aprószemű 53.—63.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös bánsági — korona, középazemű 65.—67.— korona, nagyazemű 69.—72.— korona, Diázószirtibudapesti 64.50-65.— korona, vidéki — korona. Táblássalonza: 4 légszenarított vidéki — korona, városi 4 darabos 60.—66.50, korona, 3 darabos 57.—57.50 korona, fiutált — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.50 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 14.—14.50 korona, 85 darabos 17.25-17.50 korona, azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.25-11.75 korona, 100 darabos 18.25-18.50 korona, 85 darabos 16.75-17.25 korona, Szilvai: slávniai 16.—16.50 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

As előtőzsde csendes volt a hangulat. A déli tőzsdén csekély áremelkedés állott be. Záróárkor csendes volt a forgalom jobb árak mellett.

Bécs, november 8. (Magyar értékek sárlata.) 4% - os aranyjárdék 120.30, Tiszai és szegedi kölcson sorjegy 157...

Bécs, november 8. (Osztrák értékek sárlata.) 4% - os papírjárdék 101.05, 4% - os osztr. aranyjárdék 120.60, 1860 - os sorjegy 150.25...

Bécs, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelephíre.) A délutáni magánforgalomban a sárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 667...

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 8. (Lásdai tudósítás.) A tőzsde márszékelte javulásnak indult a szűrhírdéki szénpiacról érkező jelentésekre...

Berlin, november 8. (Zárlati.) 4% - os papírjárdék 103.10, Osztrák aranyjárdék 103.10, Elbavölgyi vasút 185.75...

Berlin, november 8. (A Budapesti Napló tudósítójának híre.) Bécs forgalmi: 4% - os magyar aranyjárdék 101.90, Magyar koronajárdék 98.40...

Páris, november 8. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasút 4% - os osztrák aranyjárdék 102.75, Osztrák Länderbank 593...

Frankfurt, november 8. (Zárlati.) 4% - os papírjárdék 101.50, Osztrák aranyjárdék 103.10, Magyar koronajárdék 98.40...

Hamburg, november 8. (Zárlati.) 4% - os osztr. aranyjárdék 101.10, 1860. sorjegy 162.25, Déli vasút 18.25...

Osztrák-magyar államvasút 160.50, Olasz járadék 102.00, 4% - os magyar aranyjárdék 101.60, Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 8. A sertésüzlet irányzata: változatlannal. A Híres sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű I. Öreg nehéz (pártonként 400 kilogrammon felüli súlyban) 108-110 fillérig...

Sertésüzletiszám 1902. nov. 6. napján volt készlet 41,082 darab, - 1902. nov. 7. napján felhajtott 674 darab, - 1902. nov. 7. napján elszállított 869 darab, 1902. november 8. napjára maradt készletben 40,887 darab.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyár központi irodájában Kerepesi-ut 36. címbe...

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos...

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Lány- és ábitörzstörvény, Budapest, VI. Török-körút 40-42. (az intézet saját palotájában)...

Kivonat a hivatalos lapból.

November 8. Kinevezés. Az első főudvarmester Rehak Rudolf mérnököt felügyelővé kinevezte. A főrendiház és a képviselőház elnökei Róna Sándor győrsorsjegédet a IX. fizetési osztályba...

Kajászó-Szentpéteren III. oszt. postamesteri állásra nov. 28-ig, a nagybeszerési pénzügyigazgatóságnál pénzügyi főfelügyelő állásra két hét alatt, a budapesti főpostánál több ideiglenes minőségű posta- és távirászkolai állásra december 16-ig...

Napirend.

Napirend. Vasárnap, november 8. Római katolikus: B. A. okt. - Protestáns: Tivadar. - Görög-ország (október 27.) Neszt. - Zeidó: Marcheschváyn. - Nap két: 6 óra 41 percek. - Nyugszik: 4 óra 14 percek. - Hold két: 1 óra 3 percek délután. - Nyugszik: 12 órakor éjjel.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár, tudakozó osztálya és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től 12-ig és délután 3 óráig...

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, november 8. Északnyugat felől új minimum közeledik a kontinens felé és Oroszország felett is kifejlődött a depresszió...

Ellershausen Ferencz Londonban, a 1722. számú „Eljárás kohászati kemoókben lerakódott ólomvegyületeket tartalmazó főmpornak kezelésére“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással

Kelemen és Társa szabadalmi ügyvivő iroda Budapestben, (Royal szálloda B.)

Ricy Chewing Gum advertisement featuring a cartoon character and text describing the product's benefits and availability.

Advertisement for the Hungarian Lottery (Húzására postafordultával) for November 20th, featuring Bogdány S. as the official agent.

Advertisement for 'Esküdtek és Esküdtbírák' (Sworn and Sworn Judges) by K. Nagy Sándor, highlighting a book on forensic medicine.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-án.

A walkür.

A „Niebelung gyűrűje” című zenedráma-trilogia első része, 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta Wagner Rikárd. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:
Siegmund Broulik Helmwigio Kaczér
Hunding Szendrői Gerhilde Blätterbauer
Wotan Ney D. Ortlinde M. Rotter
Sieglinde Vasqueznoé Waltraute Szilágyiné
Brünhilde Diósyó H. B. Schwertheite Bartolucci
Fricka Valent V. Siagruno Flattné

Kedzete 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-én.

Délután 2 1/4 órakor mérsékelt helyekkel:

A szigetvári vértanúk.

Történeti színmű 4 felv. Irta Jókai Mór.

Személyek:
Zrinyi Bakó Szüleiman Szacsavay
Juranics L. Boregi Szokoli Hetenyi
Mária Cs. Alszezi Szelim Pálffy
Anna Hegyesi Orvos Magyari

Este:

Halálos csönd.

Dráma 3 felvonásban. Irta José Eshogaray. Fordította Huszár V.

Személyek:
Angustias Márkus Raimundo Mihályfi
Donna Mercedes Helvey Ganaro Horváth
Pura Szacsavayó Orellasca Dessé
Inés Vizvári M. Rodrigo Ivánfi
Julia Nunkási Penna Negra Gál

Kedzete 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-én.

Délután 3 órakor mérsékelt helyekkel:

Pedák Sári vendégfelléptével

Csökön szerzett vőlegény.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Szigeti József.

Zenéjét szerzette: Sorly Lajos.

Személyek:
Csontai Balassa Trauror Vendrei
Béla Góth Előjáró Kazaliczky
Eszti Rostagni Irmag Tapolczai
Abrai Irén Pedák Futaki Szerémy
Barnyai Pethes Ripacs Hegedűs
Olga Nógrádi Nefeletjs Nikó

Este:

Loute.

Bohózat 4 felvonásban. Irta: Pierre Veber. Fordította: Hehai Jenő.

Személyek:
Dupont Góth Eohanguetóné Hunyadi
Castillon Hegedűs Renée, leánya Nógrádi
Francolin Tansy Bruné Makróczyó
Baburon Szerémy Chevrelné R. Rostagni
Bru Vendrei Petiboussé Erdai
Loute Varsányi Marchaisonné Nikó

Kedzete 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYIRI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-án.

Délután 1/4 órakor fél helyekkel:

A betyár kendője.

Eredeti népszínmű, dalokkal 4 szakaszban. Irta Abonyi Lajos. Zenéjét szerzette Nikolicz Sándor.

Este:

A molnár és gyermeke.

Népies dráma 5 felvonásban. Irta Raupach. Fordította: Eszordahelyi J.

Kedzete 7 órakor.

Az Országos Női Gyorsíró-Egyesület

szovizsát és gépirásit tanulmányozó női egyesület
(COPYING OFFICE)
Egyesületi áron készíti bármely írógépben mindennemű írásmunkát és sokszorosítását.

Magyar és német gyorsírásban

Az az Egyesület használatban lévő írógépek: Remington-Standard, (Gem), Fay-Sho, Underwood, ost. New Century Calligraph, Smith-Prémier, Crandall, Zetzer és Gieseman-Jódi Hammond, Empire alapos oktatás. Bővebb felvilágosítást ad: **német Kádler Gisella** című Budapest, Kasziny-u. 3. I.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Ma 2 előadás.

A délutáni előadás kezdete:
4 órakor.

Az esti előadás kezdete:
8 órakor.

A télihariban reggel 5 óráig Városi Elek előzenekara hangversenyez.

Udvari-kávéház

Kossuth Lajos-utca 18. szám.

Horváth Sándor

nemrég Londonból hazatért és ott kitüntetett hírnöves zenekarával szombattól kezdve esténként hangversenyez.

**Szepességi len-ipari
Wein Károly és Társai**

vászon- és asztalnemű-gyárosok
Budapesti főraktára: IV., Koronaherczog-u. 8.
(Hárs-bazar épület)

Ajánljuk hírneves szepességi vászon, asztalnemű, törülköző, törle és minden e szakmába végo gyártmányainkat. Minden darab gyárainkból származó árul esen végjegyvel látjuk el.

**Ne vegyen senki
hangszert,**

ig
Reményi Mihály

a magy. kir. zenekadémiá és cs. és kir. katonai zenekarok szállítója legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestre!

VI. ker., Király-utca 44. sz.
Kivitel nagyben és kicsinyben.

Táncitanítás!

Ziegler József

tánctanintézetében, Andrassy-ut 25. sz.
(feljárati Dalszínház-utca 1. sz. alatt)

Növendékek naponta dé. u. 4-6 óra között vételeznek fel.

Bővebb felvilágosítással szomélyesen szolgálok.

November tanítása kezdődik.
2-ikával a **II. csoport**

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Török A. és Társa

Magyarország legnagyobb osztálysorsjegy-felárusítói.

azért kedvelték, mert vonókat a legjobban szolgálták ki, a nyereményeket azonnal kiűztették és vonóikkal szemben a legelőzékenyebbek.

már sok, sok millió korona nyereményt fizetett ki nagyrabesült vonóink.

a jó kiszolgálásért számos köszönő-és hálaanyagokkal rendelkeznek.

elvből minden értesítést az igazságnak megfelelően bocsátja a nyilvánosság elé, igaztalan vagy burkolt adatok teljesen ki vannak zárva.

elvből a legmesszebbben titoktartást biztosítják és sem a vonók sem a nyerők nevét nem árulják el, sem nyilvánosan, sem magánutan harmadik személylél szemben.

közvetítők nélkül küldik szét az eredeti sorsjegyeket. Ennélfogva vonóink minden lehető előnyt nyujthat.

központja: Teréz-körút 46/c., a nyugati pályaudvar közelében. (Telefon: 24-27.)

fiókjai Váci-körút 4., a Deák-tér közelében. (Telefon 11-58.); Múzeum-körút 11., a múzeummal szemben. (Telefon 20-37.); Erzsébet-körút 54., a Royal-szállóval szemben. (Telefon 674.)

minél előbb közvetlen bizalomteljes megrendelést kérnek az I. osztály huzásához és pedig lehetőleg azonnal, azonban legkésőbb f. é. november 15-ig.

Török A. és Társa

bankháza Budapestben,

legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet

Osztálysorsjáték-osztályok:

Központ: VI., Teréz-körút 46/C.

Fiókok: V., Váci-körút 4. Múzeum-körút 11. Erzsébet-körút 54.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

1/8 sorsjegy	1.50 kor.
1/4 "	3.- "
1/2 "	6.- "
1 "	12.- "

Megrendelés utánvétellel vagy postautalványon.

Legalkalmasabb alkalmi ajándék. Gramophonok, lemezek.

METEOR RECORD

phonograph (beszélő gépek) a legjobbak, legolcsóbbak és legtökéletesebbek, kaphatók:

Deutsch Gábornál
Bpest, Erzsébet-tér 7.
Kimerítő árjegyzék bérmentve. Előnyös üzleti feltételek.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE ÉRTEKPAPIROKRA (visszaadható totósszerű szoriat kisebb részletekben is) bármely összegűt igen olcsón ad

Kováry Armin
bank-és váltó-üzleti művelője. Iráskor IV. k. Füzendak-utca 9. Úrúti Üzletközpont.

Üzlethelyiség-változás

miatt az összes raktáron lévő kitűnő minőségű

porcellán és majolika,

valamint üveg, disz-és használati

tárgyakat mélyen leszállított áron adom el.

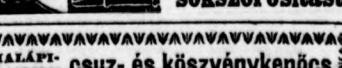
Fischer Emil csász. és kir. udv. szállító.

Budapest, Bécsi-utca 3.

GLOGOWSKI és TÁRSA óg

VI., Andrassy-ut 12. irásmunka-osztálya

méltányos áron elvállal és szabatosan készít a REMINGTON-STANDARD írógépben mindennemű irásmunkát sokszorosítást.

A HALÁP-féle **CSUZ- és köszvénykenőcs** (RESTAURATOR)

felülmúlja az összes eddigi készítményeket, mert biztosan gyógyít heveny v. idült reumatizmust, köszvényes ízületi bántókat, neurálgiait, migréneket és lábbalókat. Biztonságos hála és elismeré-levél. Egy tubus ára 1 kor. 60 fill.

Kapható: "APOSTOL"-gyógyszertárban BUDAPEST, József-körút 64. szám.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	A Strike	Loute	Niobe	Lotti ezredesei
Kedd	A longyel zsidó Csárdás III. fel.	Bánk-Bán	Loute	Casanova	Második házasság
Szerda	Szentiványi álom	Halálos csönd	A csökön szerzett vőlegény	Niobe	B. A. L. E. K.
Csütörtök	Tannhäuser	A föld	Loute	Niobe	A sötét kamra
Péntek	Nincs előadás	A Strike	Loute	Casanova	Nőemancipáció
Szombat	Onegin	Halálos csönd	Loute	Niobe	Nőemancipáció
d. u. Vasárnap este	Ördög Robert	Coriolanus	A csökön szerzett vőlegény	Egy görbe nap	A sötét kamra
		Halálos csönd	Loute	Niobe	Nőemancipáció

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-án.

Délután 1/2 órák méréselt helyarákkal:

Náni.

Eredeti népszínmű dalokkal, 3 felvonásban. Irtá:
 Pollinus Aurél.
 Személyek:
 Kreuzer Michel Németh Bódi Ujvári
 Náni Hegyi Szilárd Péter Szabó
 Sepe Kovács Róza Kápolnai
 Molnár Sipsóné Lupi bácsi Horváth
 Józsi Vidor Sándor Szirmai

Este:

Niobe.

Énekes daljáték 3 felvonásban. Paulton után irtá:
 Pásztor Árpád. Zenéjét szerzőzte Stoll Károly.

Személyek:

Dunn Péter Kovács M. Niobe Kúry
 A felesége Sipsóné Mignon Helén Dóry
 Hetty Ledoszyk Keftész Deli
 Harry Szirmai Szobalány Holló
 Lord Tomkins Szabó A. Deborah Tallán

Kedzte 7/8 órák.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-án.

Délután 3 órák méréselt helyarákkal:

B. A. L. E. K.

(Cabinet Piperlin.)

Operett 3 felvonásban. Irták Raymond és Burani
 Zenéjét szerzőzte Horváth. Fordították Rákosi Viktor
 és Makai Emil

Személyek:

Piperlin Boross Leó Szomori
 Merlingard Szilágyi Coombe Tomcsányi
 Bardine Ráthonyi Zsuzsa Szepesi
 Vetter Giróh Cölinét Kornai
 Roussignac Rubos Anita Marosi

Este:

A sötét kamra.

Énekes boház 3 felvonásban. Magyar szíre alkal-
 marta Heitai Jenő.

Személyek:

Adolph Boross Mangetonné Sziklainé
 Simons Szenczey Celeste Béres M.
 Tomy Ráthonyi Maud Kornai
 Mausa Marosi Lona Nellie Porry
 Compuelo Mairai A völgyény Iványi
 Brindine Giróh Menyasszony Hidvéginé

Kedzte 7/8 órák.

URANIA SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-án.

Délután 4 órák méréselt helyarákkal.

A sport.

Este:

Angel élet.

Irtá Ráth István.

Kedzte 7/8 órák.

VÁRSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1902. november hó 9-án.

As orsz. színművészeti akadémia névadásokainak be-
 mutatató előadása. Tanár: Császár Imre.

A szikra.

Vigjáték 1 felvonásban. Irtá Pailleron. Ford. Huszár
 Utána:

A képzelt beteg.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Molé. Fordította
 Bercsik Árpád.
 Kedzte 7 órák.

KIRÁLY-UTCA 71. RÉMI-MULATÓ. Király-utca 71.

Ma vasárnap két előadás,
 délután 4-kor családi és gyermekelőadás,
 este 8-órán félélyarákkal.

Ar eddig felismertetlen szenzáció műsorral.
 Családok és gyermekek részére nagyon alkalmas.
 Főmenet: Nagyzenesi! Révisező német!
Este 8-órán: brilliáns előadás
 a nagyszerű novemberi műsorunk díszes alkere!
— Georg és Gusztó Edler —
 a „Byrial alpesek” című jelenetükben

The 4 Noiset
 a világ legnagyobb színi mű- és koncertkörpáros

La belle Heloisa Titcomb
 a világhírű olaszkereskedő énekes- és táncosnő

Georg Bohairs-csoport
 a jelenkor leg szenzációsabb művésztársa

Charlotte Kara
 (karól) Etolte Parisienne

Les Omankofsky
 Művésztársulat, 3 gyermek fenomenális művésztársa (főzene)

The 8 Champion's
 a hájós angol énekes- és táncosnő

valamint 12 előtrágya művészes fellépéssel.
 Belsőjegyek előadásban 70 kr. kaphatók: Udász Andrássy-ut.
 25., Udász Erzsébet-körút 61. (Gyűjtőpénz és Udász Károly u. 72.)
 Ar előadás után a téli-karácsonyi Pécsei Hegedűs Gyula
 cigányzenekara hangversenyos reggel 5 óráig.

Holnap, hétfőn nagy előadás.

RIVOLI fényképezési és festési műtermében
 Keresési-út 30. sz.
 fényképek állandán este 10 óráig
 készítenek.
 Aquarelli-, platin- és pigment-
 képek művészes kivitelben.

Ruha és blouse

selyemruzságokban mosóbársonyokban,
 juponkelmékben az ideit

OCCASIO

Frendivül dus választékban lesz
PERL és KLEIN cég,
 Budapest, IV., Bécsi-utca 5. sz. alatti
 selyemáruházában,
 ahol az OCCASSIO-eladásra kerülő árak le-
 szállított árakkal már most a t. hölgyek re-
 delkezésére állanak.

MAI és Tsa cs. és kir. udv. főnyelvnyeszek műterme

szentul csakis
 Nagymező-utca 20. szám.
 külön e célra berendezett saját hátsóban,
 a fővárosi Orfeummal szemben.

Remek gyermekfényképek.
 Legszebb hölgyfényképek.

Vigyázz! Saroklélet! Kiselejtezzük
 teljes jó karban kis égetési hibák miatt
Mesés olvasó

Áron november 20-ig
 Complett 6 személyes dísz aranyozott, díszes kivitelű és
 hármazár épített

Étkész elegáns frt 5.50	Röccse, tea frt 3.50
Étkész, csészék „ 6.50	csak „ 3.50
Röccse, díszes „ 8.50	Röccse, kávé „ 3.50
csak „ 8.50	Röccse, Neocsa „ 3.50

Díszes Röccse, 12 személyes, étkész 20, 25, 35 frt
 Flügél-jámpák minden áron, műtár raktárunk teljeseen
 felosztjuk.

Ortner Rezső és Társa
 Terecz-körút 32. sz., saroklélet.
 Vidéki rendelésnél kérjük a vasútlevelet.

Posztó és Zybeline aljak
 a legdivatosabb kivitelben 3 frtől, Pongyolák
 nagy választékban 3 frt 50 krtól
Busznyák Dávidnál, Király-utca 21.

ALAPITTATOTT 1850.
SEMLER J.
 posztókereskedése, cs. és magy. kir. udv. szállító
BUDAPEST.

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarkán
 Ajánlja szakértők által legjobbnak elismert világghírű
 néli posztóit („Drap de Velle“) melyeknek magyaráz-
 hon részére egyedül előruktatja, nem különben eredeti
 angol selymáit Zibeline és Homopun Costumekben, egyzint-
 telű remek fűtő- és téli-kabát szöveteit valamint műtár-
 leges ur- és női pláti és kendőt.
 Minták kiválasztására bértelven. Eladás nagyban és kistelven.

A zongora.

A legelterjedtebb hangszer a világon. Billentyűs ha megzór-
 lalnak, lébilincselik a
 halgatók szívét és
 lelkét, feltéve ha hi-
 vatott művész szóla-
 lhatja meg. Hozzáértő
 ember a legmegzáróbb
 hangokat tudja előva-
 rászolni öbös mélyé-
 ből. Egyezőval ural-
 kodni kell a billentyűk
 felett, mint a hogy
 minden tereen csak a
 hivatott mostor tud
 igazán nagy eredmé-
 nyeket elérni. Mint a
 zongorajátéktan, ugy a
 szerenczejátéktan

is hivatott kezeknek kell irányítani a szerencse-
 fordóságát és ilyen hiutott művészek bizonyult a
 Hecht Bankház e tereen, miután egymásután ott nyert-
 tók a legtöbb főnyereményt. Vasárnapon tehát osztály-
 sorjegyét a Hecht Bankháznál, Budapest, Ferenciek-
 tere 6. és Erzsébet-körút 32. Húzás november 20—21.
 Egész sorjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor.,
 nyolcad 1 kor. 50 fillér.

Gross és Lövenstein

férfiszabók,
 V., Deák Ferenc-utca 18. szám,
 ajánlják a saját műhelyükben készített
 őszi, téli, férfi-, fiu- és gyermekruháikat
 kizárólagos hazai és angol
 valódi gyapjuszövetekből, a legújabb kivitelben, pontos ki-
 szolgálás és olcsó, de szigoruan
 szabott árak mellett.

Férfiszabó	15	frttól följebb
Télikabát	15	„ „
Raglán ujtör	15	„ „
Gazdasági kabát szövetseléssel	12	„ „
Gazdasági kabát szörmbőléssel	20	„ „
Gyermekruhák	4	„ „

Nagy választék városi és utazóbundákban, valamint lábszakokban.
 Meg nem felelő árakat visszavesszünk, esetleg kicserélünk,
 vagy a pénzt visszadjuk.
 Vidéki megrendelések utánvétel mellett eszközödtetnek.

Alapították 1877.
Deutsch Gábor.

Budapest, V., Erzsébet-út
 7. sz. Bécsi-utca sarkán. Zongora,
 pianino, cimbalom
 és harmonium gyári te-
 lepe.

Olcsó berlet.
 Hangolások és javítások
 csakúlsó a vidéken is.
Árjegyzék ingyen.
 Kényre részletezésért feltöltök

Általános érdeklő művek.
 Könyvtárakhoz nagy gyerme-
 kek részére. Irtá: Bécsi Jó-
 nek. Kétyre 1.50 kor. Budapest
 térképe. A főváros is kerül-
 telével. 60 f. Ugyan nagyob-
 alakban a főváros nevezetese-
 ginek képvél 1 kor. Budapest-
 pesti kirándulási térkép.
 A főváros környékének tér-
 képe. Budapest és környéke.
 Umanus a főváros-
 és környékén. Összeállította
 Palóczy L. Kétyre 1.80 korona
 Magyarországon és külföldön
 képek készíttatása. Irtá:
 Csanyag József. 2.60 kor.,
 kétyre 2.00 kor. Cságyajás-
 és. A királyi és királyi
 képek készíttatása. Irtá:
 Földművelésügyi oszto-
 sár főosztályának 50 fill.
 Hívtár készíttatása. Irtá: Ezer-
 Vilmos. Tűzvizelő a háztartás,
 egészségügy, s a mindennapi
 élet dolgához. 2.40 kor., kétyre
 4 korona. Kétyre Budapesti
 számkönyve. Irtá: Szt. H.
 laire Jozsef és mások. Kétyre 4
 kor., díszkötésben 4.50 korona.
 Kétyre német nyitán 2.50
 kor., kétyre 2.00 kor. Kétyre
 jászok könyve. Irtá: Par-
 arthy Kálmán. 2.50 kor., kétyre
 2.00 kor. Legújabb leltár és
 házi tájtár. Irtá: Kaszay
 Adolf. 2 kor., kétyre 1.40 kor.,
 kor., kétyre 1.20 kor. Kétyre
 páros káfé. Irtá: dr. Korö-
 máros Kálmán, 50 fill. Német
 számkönyv sajtógyűjtés-
 kétyre. Irtá: Onda J. 1.40 kor.,
 kétyre 2 korona. Összeállítá-
 s- és 70 fill. Pesti művelési
 társaság. A társadalmi éri-
 telés minden szabályi magyá-
 ban foglalja. Illemesabályok,
 társaságiékek, komoly és szel-
 remi költemények, felbőszöl-
 tések, emlékrészek stb. Kétyre
 2.50 kor. A baba-számok. Irtá:
 Rantoni Marika. Kétyre 40
 fill. A német visszatérők
 kátyre. Irtá: Befolyás. Irtá:
 Schenk Lipót dr. A híres bécsi
 egyetem tanár a szülendő
 gyermekek nemek hányas
 megfigyeléséről szóló elmélet-
 tét irtá meg ebben a könyvben.
 Ar általános érdeklő könyv
 Irtá: Vízgyógyászat. Minden
 ismert virág jelentése meg
 van irta ebben a könyvben,
 melyet szerkesztője a legjobb
 illat- és színezékek állítója.
 Ar színeztésközben 80 fillér.
 Eszközök és eszközleírások
 törvénykönyve. Irtá: K. Nagy
 Sándor. 60 fillér. Szakjelenetek
 készíttatása. Maróczy Gábor
 kétyrekönyveivel. Irtá: Esz-
 merei Imre. 40 fill. A pénz előzetes
 bevitelének a megrendelőnek
 kétyre bérmentve szállítanak.
 Négy koronánál nagyobb ösz-
 sági megrendelésre utánytel-
 tés szokásunk. Megrendelések
 Lempel Róbert (Wolde-
 mer F. és fia) könyvtá-
 rának. Budapest, V.,
 Andrássy-út 21. szám
 telezöld.

SZABADALMAT

vételyet, muira- és modell-állítalm megzere,
 értékesít és finanszíroz
 Szabadalmakat és kitalálást a
 Szabadalmakat Értékesítő Vállalat,
 Pásztor (törvényesen bejegyzett cég)
BUDAPEST, Erzsébet-körút 17.
 Telefon 24—20. Fővilágítás díjtalan.

43623	
58947	72729
1116	1190
45944	45982
1185	29265
43603	93644
36303	

Huzasson egy gyermek által a központból egy
 vonalat a számok felé és rendelje meg a gyer-
 mek által választott számot azonnal

Sternberg Bankháznál Budapest
 V., Nagykorona-utca 15. szám.

Egy irtatlan gyermek választása és az a tény,
 hogy ezen számok a multiori játékánál kihuzar
 nem lettek, okvetlen szerencsét kell, hogy hoz-
 zanak.
 Ezen számok nálam kaphatók és nagyon ke-
 retettek.
 Húzás máj november 20. és 21-én.
 Hivatalos listák kúldók azonnal a húzás után.

Sternberg Bankház
 Budapest, V., Nagykorona-u. 15.

APENTA
 a legjobb budai keserűvíz.

Ajánlatos hosszabb használatra székrekedéssel,
 köszvényes és elhízással.
 Kapható gyógyszerüzemnél, drogeriáknál, leányke-
 kedőnél stb.

Egyedüli képviselő: S. Ungar junior, Wien L.

Pontos és legjobb
ÓRÁK
 5 óráig
 5 óráig
 5 óráig
 5 óráig
 5 óráig

Egyházi szent edények, keresztelő kannák,
 ókszerök, evőeszközök
részletezésre is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös
 gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzsal
 ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
 mércés
 Budapest, Erzsébet-körút 20. szám.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, Kerepesi-ut 38. szám.

Csak e héten:

HÉTFŐN

KEDDEN

SZERDÁN

A függöny- és szőnyeg-osztályban:

- Futószőnyeg**, juteszövés, elegáns színes mintában, tartós minőség, 60 cm. széles ..... 10 kr
- Futószőnyeg**, spárga-szövés, elegáns színes mintákban, rendkívül tartós minőség, 60 cm. széles, méterje ..... 36 kr.
- Tapesirie futószőnyeg**, remek, színes csíkos mintákban, elegáns ebéd- és hálószoba-szőnyeg, 68 cm. széles méterje ..... 75 kr
- Perzsa utánzott ágyelő**, remek, színes mintájú vastag, puha szövés rojtjal ..... 36 kr.
- Tunis-függöny**, bordó alapszín, színes élénk csíkokkal, rojtjal, egy szárny szélessége 74 cm., hossza 3 méter, 1 ablakra való 2 szárny ..... 1 ft
- Tiszta gyapju-függöny**, bordó alapszín, széles, kettős színes chenillia-bordúrral, remek kivitelű saját drapériával és rojtjal, egy szárny szélessége 74 cm., hossza 340 cm., 1 ablakra való 2 szárny 2.95
- Gobelin-függöny**, tiszta gyapjuból, bordó vagy olivzöld alapszín, széles beszövött világos bordúrral, saját drapériával és rojtjal, egy szárny szélessége 84 cm., hossza 375 cm., 1 ablakra való 2 szárny ..... 5 ft
- Vitrage-csipekfüggöny**, 53 cm. széles, fehér- vagy krém-színben, remek mintákkal, 1 méter ..... 19 kr.
- Vitrage-csipekfüggöny**, 115 cm. széles, fehér vagy krém-színben, remek mintákkal, 1 méter ára ..... 30 kr.

- Csipekfüggöny**, 115 cm. széles, láma-szalaggal beszegeve, remek mintákkal kitűnően mosható, 1 méter ..... 45 kr.
- Stores-csipekfüggöny**, 350 cm. hosszú, 125 cm. széles, teljesen beszegeve, kitűnő minőségű, krém vagy fehér-színben, remek mintával, kitűnően mosható, 1 darab 1.90
- Perzsa utánzott szalag-szőnyeg**, 3 m. hosszú, 2 m. széles, remek mintákban, kitűnő, tartós minőség 6.-
- Tapesirie szalag- vagy ebéd-és-szőnyeg**, 3 m. hosszú, 2 m. széles elegáns virágos mintákban, igen tartós minőség 12.50
- Teljes asztal- és ágykészlet**, tiszta gyapjuból, bordó alapszín, gobelin-mintával, kitűnő minőség, 1 asztal- és 2 ággyerítőtől álló készlet 4.90
- Teljes asztal- és ágykészlet**, tiszta gyapjuból, bordó alapszín, beszövött világos mintákkal, elsőrendű minőség, 1 asztal- és 2 ággyerítőtől álló teljes készlet 6.50
- Flanell-ágytakaró**, elegáns, színes mintával, hossza 2 méter, szélessége 140 centiméter 1.-
- Linoleum**, legkitűnőbb minőség, remek mintákkal, szélessége 90 cm. .... méterje 90 kr
- Pohártörők**, kitűnő pamut-vászonból, piros vagy kékcsíkos, 53 □-cm., 6 darab ..... 40 kr.
- Pertörők**, finom flanelből, piros vagy kék csíkokkal, 48 □-cm., 6 darab ..... 40 kr.
- Padlótrörök**, puha, dupla, vastagszálú padló-rongy, 70×60 centiméter ..... 13 kr.

A fentebbi cikkre vonatkozó LEVÉLBELI vagy POSTAUTALVÁNYI megrendelések helyben nagy kelendőségek miatt nem intézhetők el.

Nagy mintagyűjtemény
Nagy képes árjegyzék

őszli divat szövetekből,
flanell- és barchet-kelmékből
az összes árucikk-kről

ingyen és bérmentve.

FÉRFI-, fiu- és gyermek-ruhák

a legnagyobb választékban csak valódi angol és hazai szövetekből, saját műhelyemből a legújabb fazon szerint készítve, ajánlom szigoruan ezeket olcsó árak mel ett és pedig:

Téli kabátok, városi és utazóbundák, gazdasági kabátok szőrméből: és anyellők, Ulster felöltő, havelok, Rágán, férfi-giljonyok, gyermek- és Ba-costimek.

Mértékszertinti rendelések pontosan és olcsón, valamint vidéki megrendelések is pontosan csak nálunk.

KELLER B. LIPÓT
Budapest, Károly-körut 10.

Minden többé **székrekedés**, megvásárlás az én Raktár: 8608, I. Habsburggasse 10. Fraxektus ingyen. Próbaküldemény 15 db bérmentve 3 K., utánvétellel.

Huss-kalácsom.

Müller József

hangszergyártása
Schönbach (Csehország.)

Szállítója az osztrák államhivatalnok-szövetségnek, valamint katonai és civil-zenekaroknak. Az augsitri kézmű- és iparkiallítás bíráló-bizottságának tagja.

Kiallításokon első díjjal kitüntetve.

Jótállás, visszavétel.
Árjegyzék ingyen.

+ Férfi- +

betegségeket, frissket v. chronicusokat alaposan gyógyítja néhány nap alatt.
Dr. Lora

Palmyrenje.

4 évig használati utánval 3 kor. Kapható a következő gyógyszertárakban: Budapest: Türk József, Irly-u. Bécsben: S. Mittelbach, Krászobothka, Hóher Markt Grázbán: J. Purgeltner Apothek. Trientben: Soravalló-Apothek; Spalato: Ponsata-Apothek. Nagyban Pr. Vitek & Co., Prag.

BUTOROK

egy kézpenzert, mint részletfizetésre

leggyorsabbított a legnagyobb kivitelű legújtanysabbban

Ehrentreu es Fuchs

testvéreknei, BUDAPEST, VI., Teréz-körut 8.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Párisi kiállítás: Arany érem:

ERNOLENT

cipő-fényezés, a világ legjobb fénymáz, gyorsan mélyfeketé fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja.

Alapított 1892-ben. Gyárti raktár: Bécs, Schulerstrasse 21, Kapható mindenütt.

Nélkülözhetetlen

minden háznál, a hol nagyobb Lexikon sincsen:

AZ ATHENAEUM KÉZI LEXIKONA.

A tudományok encyclopediája, különös tekintettel Magyarországra.

Szaktársiák kérem:kedveseivel csorbasztó: Dr. ACSÁDY IGNACZ.

Két díszes félbörkötésben 20 korona.

Az Athenaeum Kézi Lexikona az emberi tudomány és ismeret összes ágait fölöleli. A Kézi Lexikon első sorban magyar olvasók számára készült s minden részben, egyszóval tartalmaz magyar.

A Kézi Lexikon kiállításán rendkívül fényes, 16 remek színes melléklet, 32 érkep, 34 képdalain fekete képtábla és 14 táblázat díszíti.

A Kézi Lexikon összesen 130 ívet, vagyis 8440 haeb szöveget tartalmaz s egy mint önálló encyclopedia, valamint a némé Lexikonok kiegészítése gyantán is nélkülözhetetlen olcsó áru ismerettart képez.

A nagymélt. vallás- és közokt. minisztarum által és iskolákknak, a szegymélt. belügyminisztarum által a középiskolák beszerzésére ajánlja.

Kapható az ATHENAEUM kiadóhivatalában Budapest, VII., Kerepesi-ut 45., valamint minden könyvtaraskedésben.

JO SZIV SORSJEGY

Húzás november 15.
Főnyeremény 50000 korona. Játékterem 1948-ig. Kapható 24 havi részletfizetésre.

Harvi húzások 2 díjra 2 kor. 25 szilér. Már az első részlet és 20 szilér ajánlati díj ellenében megkötődő a sorsjegyek sorozat és számai tartalmazó részletet azonnali játekközzel.

Fleissig Sándor bankház, Budapest Erzsébet-körut 2.

KÉRJEN CSAK BECHER-féle

karlsbadi angol-keserüt legjobb gyomeritők

Becher János likörgyáros, Karlsbad. ALAPITATTOTT 1807.

Először tessék megpróbálni, aztán ítélkezni. Raktár Budapest: Lobmayer J. F. Károly-körut 19. Nagyszében: Winkler József.

A 10870. számú

Önműködő készülék nagyobb nyomással bíró folyadékok vagy gázok alkalmazásánál veszendőbe menő munkának ipari hasznosítására:

című, 1899. június 9-ri kelt magyar szabadalomra **vevők** vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatok „W. A. 6884” alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I., Seilerstätte 2. kértetnek.

Az előkelő világ

Lu-Sin

előzetlenül használati most a kipróbált szor, mely a habléteket keletmeze hatót ad és így e y előkelő hatal embereket sem szabad elfelejtetni, mielőtt nál társaságba lép, néhány Lu-Sin csomócskót magán s venni. A Lu-Sin üdvényileg vettél a saláta a A Maxner Prag, csővek és kapható gyógyszeriarban, drógnatá s füzérletekben, csukrádkában. Pórkárt: Baucka Gábor, Budapest VII., Baross-tér 12. 1902

JÁTSZÁROLON
osztálysorsjegyet
HÉGIT
BANKHÁZNÁL
BUDAPEST
Füzéri utca 10. és Erzsébet körút 32.

Huzás november 20. és 21-én.

Legtöbb főnyereményt nálunk nyerték.

Sorsjegy árak: Egész Fél Negyed Nyolcad
korona 12.- 6.- 3.- 1.50

Legszébb könyvtárt berendezek,
havi 2-3 korona részletfizetésre:

Szépkiadó, szakművek bel- és külföldi: Cím Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15. levelezőlap elegendő. (Vidékről válaszbelvétel mellékelendő.)

Heim féle MEIDINGER KÁLYHÁK
A feltaláló DR. MEIDINGER TANÁR ÁLTAL kizárólagosított gyára.
CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

HEIM H.
"Hestia" kályhák

Heim féle folytonos- és szabályozó-szeleltő kályhák TÖBB NINTEZS. 600 HASZNÁLATSAK.

Utánzóktól MEIDINGER-OFEN utalással az itt óva intünk H. HEIM kizárólagosított gyára

Folytonos, kandallók KÖZPONTI FÜTESEK MINDEN RENDSZERBEN,
MINDEN TÜZELŐ ANYAGNAK FÜSTMENTES TÜZELÉSÉEL. EGY KANDALLÓ TÖBB HELYSÉGET FÜGGETLENÜL BÉRHETET.

Szeleltetősi berendezések,
BENNELENMŰ SZÁRÍTÓ BERENDEZÉSEK. NÖVÉNYHÁZI FÜTESEK.

Legjobb referenciák. - Prospektusok és költségvetésük ingyen és bérmentve.

BUDAPEST, THONETUDVAR
EREDETI REN KAPHATÓK BECS. OBER-DÖBLING, CSAKIS GYÁRUNKBAN. PRÁGA, HYBERNERG. 7.

THE ENGLISH CLOTHING COMPANY.

KOCH-féle télikabátot csak **KOCH** kell viselni.

Télikabát kell mindenkinek. Ennek beszerzése gyakran nehéz. Kévsé elikt van, melyet oly nehéz nem szakítani meg, mint a télikabát-szővet. A posztó nyírása és decarurája, Nappe, Jaquard és más szövetek ölelik el a szövet minőségét, pedig főleg a minőségűl függ a tartósság.

A tulktvétel és az alkudás nyílt teret enged a nem szolid kizsákmánynak, ugyanarra, hogy csak vásárlás, ha a valószínűség egyszer jól vásárol.

Ezen agályok megszüntnek, ha Koch Testvéroknál esztémi bevásárlásait és rendeléseit. A szabott árak kizárják a tulktvételést. A példán 15 forintot megvett télikabát okvetlen megéri az érto fizetési pénst. Nincs tulktvétel, nincs árnyegedmény. Korzerő izés. Kittiő szabás, csak gyapjuszövetek dolgoztatnak fel.

KOCH Testvérek férfi-, fiu- és gyermekruha-áruháza
csakis Károly-kört 26. sz. a. van.

Napi cikkek:

Egy városi bunda	35 forintól feljebb.
" gyermek-télikabát	6 " "
" férfi-télikabát	15 " "
" Loden-kabát	6 " " stb.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy
v. es. és k. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, borbajokat, elgyengült férfierőt, idősebeknél is electro Massage vagy Pszyropor által. Onfer-tőzést és annak utóbajait: ideg- és hátgerincbajt és minden női bajokat.

— Rendel: 9 óratól 4-ig és este 7-8-ig. —

Budapestben, Kigyó-utca 5.
Ütötild-palota (I. emelet).
Atjáró ház. — Lift használat.
Levelekre válaszol, gyógyszerokről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyogysiker.

Én a Csukor-utcában sületten, én vagyok az ország legszabadelvűbb embere, azért senkit sem akarok befolyásolni, hogy ruháit ne ott vegye, ahol akarja, de mondhatom, hogy

Csakis az Angol Királynál Budapestben, 16. IV., Károly-kört 16. KLEIN ÉS SCHWARCZ férfiszabóknál vásárolhatja a legizlésebb férfi-, fiu és gyermek ruhákat.

Hihetetlen olcsó árak!

Divatos városi bunda	30	frttól feljebb
Télikabát	14	" "
Téli öltöny szövetbeléssel	15	" "
Fiu télikabát	8	" "
Gazdász kabát szőrmebeléssel	12	" "

Külön mértékosztály angol és skót szövetekben.

A villamosság csodája

a legolcsóbb és legjobb villamos zseblámpa a mellényzsebbe.
3 elemmel (4 Volt). Kürtlése kivett lámpa mellett sem lehetséges.
Ce 6000-szer világít.
Egy nyomás a gombra elegendő erős izzófény előidézésére. Praktikus sportmanek, katonatisztek, orvosok, mernökök, vadászok stb. részére. — Ára elegáns kiállításban 4 kor. 4 kor. 40 fill. beküldése mellett franco.

Rix Neuhelton-Vertrieb, Wien, II., Praterstrasse 16.

Csak 16 kor. Svájci óraipar.

Minden szakembernek, katonatisztnak, postás, vasúti és rendőrszolgálatnak, valamint mindenkinek, kinek jó órára van szüksége ajánljuk a mi eredeti svájci elektro-arany remontőr-óráinkat. Ezen órák kitűnő, megbízható, 36 óráig járó szerkezettel bírnak, pontosan ki vannak próbálva és minden óraért 3 évi irásbelli jótállást vállalunk. A vas, mely a pártit állításán az arany éremmel tiszttalatt ki, 3 fediől áll rugóféllal (savonított), mely legújabb divattal, nyal villamos uton oly módon bevonva, hogy a valódi aranyhoz teljesen hasonlít és a legjobb helyzetű óra a drága aranyóráknak. Egy ural- vagy női óra csak 16 k. (ezelőtt 25 k.) bér- és vámtulcsón Minden órához egy órázósi ingyen. Eugén, udjává ural- vagy női elektro-aranylánc (nyaklánc is) 6.-, 8.-, és 12 k. Minden remtőző óra szó nélkül visszavételek, többé nincs rizkó! Székhelyük utánvéttől vagy a pénz előleges beküldése esetén. Megrendelések az Uhren-Versandhaus "Chronos" Baselben (Svájc) intézendők. Levelek 25 fill. levelezőlapok 10 fillérbe kerülnek. Levelezések minden nyelven.

Ries és Berkovits cég Budapest VII., Kerepesi-ut 66. sz. a. SZÉNSAVGYÁRÁT

már berendezvén, elsőrendű gyártmányának széküldését könnyű, teljesen új acéltartályokban

1903. évi január 1-én kezd meg.

A tisztelt szénsavfogyasztók saját érdekükben felkértek, hogy b. rendeléseiket már most feladni sziveskedjenek, hogy minden kiválanomnak idejkorán lehessen megfelelni.

Függetlenné teszi ön
magát a nyomdászati betűnyomó- és kőszítési munkáinak megvételével által. Azaz mindenképp személyes megvétel: Név- vagy címjegyzéket, felhívásokat, körlevélnyomatot, hivatalos idezéseket, horiszkokat, gűldési meghívásokat stb. Többi betűvel van ellátva mint a többi üzleti forgalomba hozott betűnyomó kőszítéssel és az arany minden hozzávalóval:

65 betűvel 70 kr.	253 betűvel 2.40 kr.
90 " 85 " 354 " 3.-	
127 " 120 " 468 " 3.60 "	
140 " 160 " 640 " 5.-	
211 " 2.- " 809 " 6.-	

J. LEWINSON gyárak Bécsben, I. Adlergasse 15. (Telephon 12179). és **Déssánban, Oroscorvákban Kanatuzja 12.**

Képviselek kerestétek. Nem tartozó visszavételük. **Arjegysek ingyen.**

Magy. kir. szab. XI. osztálysorsjáték
110.000 sorsjegy, 55.000 nyeremény.
Minden második sorsjegy nyer.
Huzás már
1902. november 20. és 21-én.

Ajánlok eredeti sorsjegyeket

Egész	fél	negyed	nyolcad
12.-	6.-	3.-	1.50 kor.

az összeg beküldése vagy utánvét ellenében. — Játéktervek ingyen és bérmentve.

GAEDICKE A.
BUDAPEST, IV., Kossuth Lajos-utca 11, Fiókja: VII., Erzsébet-kört 14.

A véletlen általunk már számtalan embert tett szerencsés. Ajánljuk tehát, hogy alábbi szerencse-naptárból születés- v. névnapja mellett jelzett számot megelőző postaltalványval megrendelje.

SZERENCSE-NAPTÁR.

Ezen szerencse-naptárban foglalt osztálysorsjegyek értéke
Királyfi és Társa
bankháznál kaphatók
Budapest, VI., Andrássy-ut 60

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 106534	1 32907	1 106533	1 106587	1 42710	1 55285	1 42721	1 106565	1 106536	1 106560	1 106573	1 80186
2 106514	2 106945	2 106529	2 106517	2 48340	2 106524	2 106572	2 107524	2 78926	2 106522	2 48331	2 106520
3 52459	3 106598	3 16987	3 106673	3 55297	3 48331	3 106580	3 16973	3 106574	3 106526	3 16996	3 106583
4 102455	4 106597	4 52490	4 106608	4 52490	4 84549	4 106582	4 81875	4 106580	4 106518	4 92306	4 106570
5 78943	5 107524	5 32812	5 106524	5 106507	5 106509	5 92837	5 106510	5 106538	5 78937	5 106535	5 78928
6 106560	6 40066	6 40058	6 106538	6 106506	6 16996	6 84511	6 106587	6 81879	6 106528	6 92826	6 106547
7 107503	7 106520	7 81866	7 106597	7 106570	7 92835	7 32920	7 106546	7 107505	7 106578	7 32911	7 106582
8 106508	8 48340	8 106570	8 106581	8 81894	8 106594	8 78923	8 84539	8 106572	8 106508	8 102454	8 52457
9 106509	9 106586	9 106547	9 106568	9 10973	9 55285	9 107503	9 106577	9 81869	9 106533	9 92837	9 106545
10 78928	10 106540	10 25400	10 92834	10 106591	10 32945	10 106521	10 106528	10 48340	10 106557	10 106566	10 52385
11 48331	11 55281	11 106559	11 106549	11 55282	11 106543	11 55291	11 106517	11 106580	11 92835	11 81869	11 106586
12 102475	12 106510	12 42748	12 106546	12 84539	12 40066	12 78944	12 42718	12 106581	12 106575	12 52389	12 62490
13 106507	13 106517	13 78937	13 106564	13 106528	13 80192	13 106573	13 55281	13 106597	13 92819	13 81867	13 106591
14 106568	14 106582	14 92837	14 106578	14 106522	14 40058	14 106514	14 106534	14 106559	14 78926	14 106572	14 78923
15 106522	15 106574	15 52457	15 106572	15 106578	15 106585	15 81862	15 106576	15 29220	15 106574	15 106548	15 106536
16 106570	16 92804	16 106530	16 18998	16 106586	16 106591	16 48340	16 106564	16 48339	16 106540	16 106529	16 106589
17 92806	17 106533	17 106540	17 106510	17 106559	17 78928	17 81869	17 42750	17 106547	17 106537	17 106587	17 32945
18 106536	18 52478	18 106583	18 92838	18 42744	18 52490	18 106524	18 56618	18 102475	18 81865	18 81866	18 106593
19 106594	19 42719	19 52499	19 106535	19 52487	19 106519	19 106530	19 106590	19 106514	19 106507	19 84549	19 106506
20 107519	20 92833	20 106506	20 102454	20 80186	20 92806	20 16973	20 106509	20 92824	20 106504	20 32935	20 32920
21 106518	21 106521	21 106521	21 106514	21 78944	21 106586	21 106568	21 107510	21 52487	21 106534	21 16973	21 106540
22 106510	22 106547	22 106547	22 92835	22 106594	22 106515	22 106575	22 106578	22 52490	22 81894	22 106560	22 16996
23 92823	23 16996	23 16996	23 84502	23 40070	23 78932	23 106518	23 52478	23 78944	23 106591	23 78923	23 106575
24 106900	24 106590	24 106580	24 106544	24 106533	24 106598	24 81888	24 106540	24 106565	24 106521	24 106522	24 84534
25 106583	25 78944	25 48339	25 16996	25 106547	25 106520	25 106560	25 106549	25 106582	25 106581	25 106546	25 106594
26 106530	26 106522	26 52789	26 107505	26 32920	26 106529	26 102475	26 32907	26 106546	26 92837	26 42738	26 106578
27 48340	27 52479	27 106524	27 52525	27 106575	27 102455	27 107524	27 92835	27 106578	27 106570	27 48340	27 106507
28 106540	28 106504	28 106534	28 106518	28 106568	28 106597	28 40057	28 107519	28 16973	28 106583	28 106514	28 106596
29 106575	29 32920	29 106509	29 106576	29 32901	29 106570	29 106535	29 106581	29 106528	29 106572	29 106582	29 106590
30 106520		30 78923	30 106529	30 106590	30 16987	30 52456	30 106578	30 106506	30 106530	30 106597	30 92837
31 106528		31 106514		31 106598		31 42744	31 80198		31 32950	31 106581	31 106549

Kérünk azonnali megrendelést, mert ezen számok hamar elkelnek.
Első húzás már nov. 20. és 21-én. A 6 húzás alatt 110,000 sorajegy közül 55,000 nyer összesen 13 millió 459,000 koronát.
Arak az I. osztályra: I egész sorsj. 12 kor., I fél sorsj. 6 kor., I negyed sorsj. 3 kor., I nyolcad sorsj. 1 kor. 50 fillér.
KIRÁLYFI és TÁRSA BANKHÁZA a m. kir. szabad. osztálysorsjáték felállítását-helye
Budapest, VI., Andrássy-ut 60. szám.

Hegveny vagy ládát bujakór bántalmak

egy görvelőkör, borbajok, reuma, (iszar, fekélyek stb.) és a romlott vertől származó egyéb bajoknál, mint migrig-daganat, rheumatismus a száj és gége nyelésével, da-ganatok, enostosis, tohéletlenség és mindentől szerrett vagy frökült bujakóros bántalmak esetében, a legmagrogr- zóbb és minden gyógykezeléssel daniót betegnél a biztos és gyökéres gyógyulást nyújtanak

Dr. Olivier vertisztító piskótái

melylek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházokban egyedül tanunk előfordítva.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb or- vosok használnak, mint egyedül és legjobb vertisztító a szert mely számos kiállításban is részesült.

Arx egy kis dobozban 25 darab tartalommal 5.- kor., egy nagy dobozban 52 darab tartalommal 10.- kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király- utca 12. és Andrássy-ut 26.

Legszébb Legjobb Legelőszöb PAPA PAPA PAPA

GICHNER JANOS

vepén, mezdés, és kárpatosra gyáros, szőnyeg, függöny, vas- bűtör stb. nagy raktár.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Arányoskát kívánára ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg- rendelések postában csakörültenek, nem telendő áruk kísérőleve- lnek, vagy a pénz visszajuttat.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyári orvos és kórosvetész

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 56.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyár- mánya orvos-sebész és betegápolási társ- ságban.

Saját gyármanya, m. kir. szabadalmaz. Polgár-S. félsérvkötő, hasító, göröcsz oltani gummiharanya, orthopaedai készületek, műlábat és kezét stb.

Valódi francis különö- söségnek F. Borgyarand Áis. párisi gyárából.

Arányoskát küldök ingyen és bérmentve.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 1,
(A nemzeti színház hár- hátszán.)

Igazgató: TOLNAY LAJOS. Vezetőik: STIGNITZ IMRE.

1900. év végeig **215 millió korona** biztosítás kötöttet

A társaság mindennemű biztosítást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, u. m.: tökéletesítést, túlélés és halál- esetben szűd, valamint öregegy nyugdíjbiztosítást. Azonnál keve- debb és elhalasztott életjáru- kokat, kiállításait biztosításo- kát, gyarmatok részre stb. Bővebb leírásokkal és az arány a magyarországi vezérképvise- lőség Budapeston, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat a magyar Államházas hitelbank ad.

A tőke elhalmozás alkal- mazott fizetés				A tőke 20 év után vagy időelőtt elhal- lozás alkalmával azonnali fizetés									
Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.	Kor.						
25	1.80	34	2.30	43	3.16	52	4.06	25	4.11	34	4.22	43	4.56
26	1.84	35	2.38	44	3.30	53	4.88	26	4.12	35	4.24	44	4.61
27	1.88	36	2.46	45	3.44	54	5.12	27	4.13	36	4.27	45	4.67
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37	28	4.14	37	4.30	46	4.76
29	1.98	38	2.63	47	3.73	56	5.64	29	4.15	38	4.33	47	4.84
30	2.03	39	2.72	48	3.91	57	5.93	30	4.16	39	4.36	48	4.90
31	2.09	40	2.82	49	4.08	58	6.24	31	4.17	40	4.39	49	5.02
32	2.16	41	2.94	50	4.26	59	6.57	32	4.18	41	4.45	50	5.10
33	2.23	42	3.04	51	4.45	60	6.97	33	4.20	42	4.60		

Feladasi hirdetmény.

96164. 11-a 1902. szám.

Az orsovai m. kir. erdőhivatalnál az ohabisztraim. kir. erdőgondnokság kezelése alatt álló «A» üzemosztály I. vágássorozat 5-ik tag 50/1/, 49/, 59, 60, 75/, 61, 73/, és 62. osztagaiból, továbbá az ezek felett elterülő «D» (véderdő) üzemosztály 1-ső tagjából kihasított és a ren- des kezelésre alkalmas erdők területéhez csatolt 9/, 11/, 12/, 13/, 14/, és 15. osztagából álló 465.9 kat. hold kiterjedésű „Szkorilla völgy” nevű jegenye, lucfenyő és bükkfával borított erdőterületen található és taroló vágás alkalmazása mellett termelendő famennyiségnek terület szerint tövön az erdőben való eladása iránt f. évi november hó 24-én délelőtt 9 óraker irásbeli versenylárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár kat. holdanként 290 korona.

Az irásbeli ajánlatokhoz a kikiáltási árnak 10%-a bantapénz gyanánt csatolandó.

Az árverési és szerződési feltételek az orsovai m. kir. erdőhivatalnál és az ohabisztrai m. kir. erdőgond- nokságnál megtudhatók.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

Budapest, 1902. évi november havában.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Ideg- és nemi gyengései állapotok impotentia,

alapos gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatással folytán a legmelegeb- ben ajánljuk

dr. Mitzger Tivadar

hírneves hidro-elektrotherapeut intézetét

BUDAPEST, Teréz-körut 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredm- nyek folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8-1-ig, délután 2-8-ig.

OKVETLENÜL

nyer minden második OSZTÁLYSORJEGY

A nyaremények összeréte: K 14.459.000.-

HUZÁS MÁR NOVEMBER 20-án 21-én

Az első osztály betéte 76K150.

3K3. 3K6. 1/2 sorsjegyet K12

Fredeti sorsjegyeket ajánl az 1866-óta

COMM

és halálhagy-kezeléseségnek, érelmesedés, Henle 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, halálhagy- 2, valódi francis és angol gyármanya, halálhagy- biztos és 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Magyar Orvosi Múszertárban
Budapest, Kerepesi-ut 22. sz.
a Rókus-körház templomával szemben. - Árjegy- zék ingyen, sárt borítottakban. - Árjegy- zék ingyen és bérmentve.

HÉTFŐN, f. hó 10-én versenynélküli NAGY OCCASIO LESSNER GUSZTAV

női divat-áruházában

Budapest, V., Bécsi-utca 8. szám.

Pitka alkalmi eladásra kerül

Feltűnő olcsó!

3500 méter legújabb Zibelin-Anglais 75 kr. 120 cm. széles, méterje

Feltűnő olcsó!

Francia, angol és fekete divatkelmék óriási választékban!

Segitsetek!!

Ki rajtam segít, magán segít!

Hogy munkásaimnak, a kik gyáramban alkalmazva vannak, állandó munkát biztosíthassak, kénytelen vagyok nek sok ezer pár ajtókészítményt elszámlálni és cipőmet saját előállítás árban eladni, hogy vevőkörömet minél jobban kiterjeszhessem.

- Hallás-cizma, térdig érő, kő-rökdől bagariabórral 5.-
- Bagaria-cizma egy árbból, víz-táttalán, 3-ezoros talppal 7.-
- Víz borjúbőr, fényes tisztított való, kemény v. puha szárral 8.-
- Oroszlák cizma kemény vagy puha szárral 9.-
- Fücsizma 15-20 évesnek 4.50, 10-15 évesnek 3.20, 4-10 évesnek 2.50
- Női hallás-cizma, körkötővel való, bőrről és (fa)szállal 4.50
- Aszess cizmák bármelybő-béleléssel 1.50 frtal, cipő 60 krral több.
- Uraknak posztó, körkötővel bagariabórral, igen vastag víz-táttalán talppal 3.20
- Uraknak posztó, körkötővel oroszakkal, igen vastag víz-táttalán talppal cugos v. fűzős 3.50
- Bagaria-bőr borított cipő, víz-táttalán, dupla talppal 3.-
- Víz borjú, fényes, tisztított való borjú vagy anélkül 3.50
- Szaloniak cugos v. fűzős elegáns 3.40
- Chauxaux cug. vagy fűzővel gavaltróknak 4.-
- Fagvott lábunkat szárvazból 3.50
- Alacsony posztó cizma, fűzős és bőrtalppal pindóréknak 4.-
- igaz ajánlatos 2.50
- Válódó pótvári gummi galonc uraknak 1.50, nőeknek 1.40 kemény talppal, 20 krajcárral drágább.
- Nőeknek: Posztó, szeg-bőrrel való v. fűzővel 3.-, orosz lak-bőrrel 3.50
- Box cugos vagy fűzős 3.50
- Chauxaux cugos, fűzővel vagy gombos 3.40
- Posztó szegbőrrel, bármelybő-béleléssel 4.- (szellőző) 2.20

Artyékek több 100 ábrával ingyen.

Agulár David BUDAPEST VII. KER., Erzsébet-körút 6. sz. Vidéki megrendelések leküldetésre lesznek teljesítve. Nem letétű visszavesszek, kicserélek vagy visszaadom a pénzt.

A szenvédő emberiség öröme!

Dr. Garai Antal a bőre- és nemibetegségek országos hírv. szakorvosa, ki már 20 éve működik a téren, elhatározta, hogy a

Népszerű Utmutató

a nemibetegségek s ezek észszert. gyógykezeléséhez című Kézik. 200 oldalas, terjedély munkája 30-ik kiadásának mellé megküldésére a még késleltetett lev. példányokat teljesen ingyen

bocsátja a szenvédő emberiség rendelkezésére. A könyv tartalmazza az összes titkos betegségek (anferezés, éjjeli magömlés, húgyvesztés, húgyvesztésküvetek, olygonált fertőző, bajokölgy (gyphilis, fehérfolyás stb.) alapos leírását és legújabb észszert. gyógy módját. Tehát igen érte mindenki minél előbb, hogy ezen bocses munkát (vált. ára 2 frt 50 kr.) díjtalanul megkaphasa. Poró fejében 20 fillér bélyeg küldendő. Székiülés zárt borkéban. Cím:

Dr. Garai Antal

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 24. sz., hel egyszerűsán a felsorolt betegségek ellen a munka szerzője naponta rendelé. a 10-12-ig és 7-8-ig este. Levélkre azonnal válaszol; gyógyszeréről gondoskodik.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET

vasúti és hajón, az ártókodás és összeműlt magtakarítás- val, előzög az eltartható Szabadalmazott Butorkocival

Caro és Jellinek szállító,
Budapest, V., Arany Árok-é. 24.

Évenként 12 huzás

alant felsorolt sorsjegyekkel:

2 ár	Józsv sorsjegy
1 "	Osztrák vörös kereszt sorsj.
1 "	Olasz " " "
1 "	Magyar " " "
1 "	Bazilika sorsjegy. " "

Kapható 24 havi részletfizetésre. Havibérlés 9 korona 50 fillér. Már az első részlet és 35 fillér ajánlati díj beklüdele ellenében kiadom a sorsjegyek sorsozat és azonnali tartalmazó részletveiket azonnali játékjoggal.

Fleissig Sándor

BANKHÁZ BUDAPEST, Erzsébet-körút 2

Maltose - (Malton) - borok

SVATEK & Co.

PRAG, Smichow Nr. 85L

Természetes forrás és délvideki bor- dicszítéval a legjobb ártamattól elő- állított kitűnő készítmények, mint diá- tetikus borok nagyon ajánlatosak betegnek és vésztényeknek, különösen nőeknek és gyermekek- nek és lábbatósoknak.

Maltoferrochin. Kellemes és nagyon éssz. isá.
Maltose-china-malaga vassal.

Maltochin. 1 üveg 3.- K.
Maltose-malaga-china. 1 " 1.60 K.

China Sherry. 1 " 1.60 K.

Malto Condurango. 1 üveg 3 L - 1/4 üveg 2.20 K.

Kapható minden gyógyszerárban és droguistánál. Főraktár Magyarországon: TÜRÖK JÓZSEF gyógy- szertára Budapest, VII., Király-utca 12.

14 huzás évenként.

Főnyeremény: 600.000, 300.000 frcs, 35.000 20,000 Lira, 90.000 K. stb. ajánl a követ- kező igen előnyös sorsjegy-csoport:

Huzás:	Főnyeremény:
febr. 1.	3-ezer
apr. 1.	600.000 franco.
junius 1.	3-ezer
augusztus 1.	300.000 franco.
október 1.	
december 1.	

febr. 15.	1 föld-nyereményjegy	mindentör 90.000 korona.
május 15.		
augusztus 15.		
november 15.		

febr. 1.	1 olasz vör. keresztorsjegy	3-ezer 88.000 Lira,
május 1.		2-ezer
augusztus 1.		20.000 Lira.
november 1.		

Ezen csoportot átengedem régiómi fűszelendő napkarnak sorsozni vagy felajánlom 31 havi részletre 30 K. korona. Az első és második részletet kérem postaküldeménygel hozzá küldeni, mire a további törvényes eladási okmányt megkapja és ezzel a kizárólagos nyereményjegy megszerzi. A további részletek fizetésre a cs. kir. postakarakpénztár után kerülnek.

Kölesszűnket értékpapírokra legkedvesebb feltételek mellett nyújtok és azoknak vissza- fizetésre egyszerre vagy havirészletekben történhetik.

EDUARD URBAN

bankháza, Brinn, Grosser Platz 25. (sanjt házában). Szállítógynök és kereskedő állandó helyi képviselőletet kapnak, olcsó árak és magas jutalék mellett.

Szenzációs ujdonság

az általam föltalált

"cipő" öntisztító-gép

mellyel mindenki anélkül, hogy hajolnia kellene, Gusi-kendővel bekenve, kószszert. forgatás által cipőit fényre tisztíthatja. Világhírű találmányom a törv. védett Gusi-kendő, mellyel ha a cipő felső bört bekeni, ezenel 1 évi árban, jótállás vállalok és ideklótt elszakadás esetén ingyen megújítom. FENOMÉNÁLIS TALÁLMÁNYOM A CIPŐ-SÁMKA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egyévsz. kibírja, miután a cipőt, ha nedves állapotban levőttük, a bór szeszsz. csodásat kizárja.

Minden máian vásárolt cipőhöz találmányommal közlő letérsé szerinti letérsé teljesen ingyen mellékelek. Kizár- denkének, hogy meggyőződést szereshessen világhírű Gusi-kendőm jószágáról, ki címét velem közli, légelek Gusi-kendővel és több ábrával ellátott ar- tyékekem küldöm ingyen és bérmentve. Kérleknek a legbiztosabb, ha hariznyában egy papírrapra álva a lábapj. körvonalát lerajzolják. Még nem felelté alpót ezenel kikötésem magam a pénzt minden levonás nélkül vissza- adni. A teljes postaköltség csompa 30 krajcár.

Férfi vízbőri sima erős cipő 3.50
Elegáns gavalér víz fűzős 3.50
Oroszlák, cugos v. fűzős cipő bőrszárral 2.50
Elegáns szalon-lakk, fűzős cipő 4.-
Bagaria-cizma egy daraból halhólyaggal teljesen vízmen- tesítve, háromsoros talppal, 3 évi jótállással 7.50
Urgyas borjúbőrbe, nyeltes 5.50
Hallás-cizma, térdig érő, egész magas bőrbőrrel, hal- hólyaggal vízmentesen 4.50
Párisi divat, feltűnő elegáns box v. serro fűzős gavalércipő 4.50
Elegáns barta, bagaria cipő bőrszárral 3.50
Egyévsz. öntisztíté cizma, elegáns, fényesre tisztított 10.-
Női szegbőr, cugos v. fűzős cipő, erős 3.-
Elegáns szalon-lakk, fűzős v. gombos 3.50
Párisi divat, feltűnő elegáns box vagy serro, fűzős v. gombos 3.50
Oroszlák fűzős v. cugos, bőrszárral 3.50

Fűszlet:

Agulár Ignác

Budapest, Kerepesi-út 30.

a Rókus-kórház templomával szemben Főközllet Király-u.6.

Nincs többé sérv!

10.000 korona jutalom

annak, ki az én módszerem alkalmazása mellett, sérvjéét tel- jesen meg nem szabadul. Legmagasabb kitüntetés, szerény köszönetdíjak. Többek ingyenesen körni. Dr. Reimann- tól, Valkenberg 152. sz. Hollandia. Mitán kiföld, le- velek 25, levelezőlapok 10 fillérral bérmentesítendőik.

BUTOROK

divánok, matracok, fűg- gólamák, ingnórák, leg- jutányosabb árban

részletfizetésre is kaphatók

Náthán Ignácnál,
Budapest, VII., Erzsébet- körút 23.

A KI

Kossuth korát

alaposan ismeri akarja, azt a kort, a melyben Kossuth lángszelleme a hazát irányította, rendelje meg

1. Gracza György 1848-49-iki magyar szabadságharcz törté- nete című nagy munkáját, a mely a szabadságharcz legkimerítőbb forrásmunkája. — Ára 60 díszkötésben, eszmé- több illusztrációval 70 korona
2. Varga Ottó

Dr. Aradi Vértanúk

Albuma című művét, három martir megható emlé- kének, számos illusztrációval, quart alakú díszkötésben. Ára 15 korona. Mind a két munka külön-külön vagy együtt is meg- rendelhető csekély havi részlet- fizetésre a kiadónál: Lampel K. (Wodianer F. de Flak) cs. és kir. udv. könyvkereskedés- ben, Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám.

LAKÁS ÉS ABLAK TISZTÍTÁS

PADLO BEERESZTES FÉREG

IRTÁSI ÉS SZÖNYEGPOROLO ES MEGÖVOVŐVÁLLALAT

DITRICHSTEIN KERTÉSZ- UTCZA 18 TELEFON 14 59.

